

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1870. || ΤΕΥΧΟΣ ΣΤ΄.

Ὁ μὴν Φεβρουάριος.

ΕΙΝΕ ὁ πτωχότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς μῆνας, διότι ἔχει ἡμέρας μόνον 28, ἀναμένων ἕκαστον τέταρτον ἔτος, διὰ νὰ λάβῃ ἀκόμη μίαν καὶ νὰ τὰς κάμῃ 29. Αἰτία τούτου εἶνε ὅτι οἱ πρῶτοι, οἱ ὀποῖοι εἶχαν συστήσει τὸ ἡμερολόγιον, διαιρέσαντες τὸ ἔτος εἰς 12

μῆνας, τὸν εἶχαν θέσει ὡς τὸν τελευταῖον μῆνα, διότι ἤρχιζαν αὐτὸ ἀπὸ τὸν Μάρτιον. Ἐπομένως ὡς τελευταῖος ὁ δυστυχῆς ἔλαβε τόσας ἡμέρας, ὅσαι εἶχαν μείνει, ἀφοῦ οἱ ἄλλοι ἔλαβαν ἄλλος 30 καὶ ἄλλος 31.

Τὸν μῆνα τοῦτον ὠνόμασεν οἱ Ρωμαῖοι, ὡς εἶπαμεν καὶ περὶ τοῦ Ἰανουαρίου ἐν σελίδι 280, Φεβρουάριον ἀπὸ τὴν λέξιν φεβρουάρε (februare), ἣ ὁποία σημαίνει καθαρίζω· διότι τὴν δεκάτην ὀγδόην ἡμέραν αὐτοῦ (ὅστις ἦτον ὁ τελευταῖος τοῦ ἔτους, ὡς εἶπαμεν) οἱ ἱερεῖς τῆς Ῥώμης ἔκαμναν δεήσεις πρὸς τοὺς θεοὺς διὰ νὰ καθαρῶσιν τὸν λαὸν ἀπὸ ὅλας τὰς ἁμαρτίας, ὅσας εἶχαν κάμει καθ' ὄλον τὸ ἔτος.

Τὸ Ρωμαϊκὸν ἡμερολόγιον διορθωθὲν, ὡς εἶπαμεν ἐν σελίδι 278, ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τὸ 48 ἔτος π. Χ., παρεδέχθησαν ὅλα τὰ ἔθνη ὅσα ἦσαν εἰς αὐτοὺς ὑποτεταγμένα· καθιερωθὲν δὲ ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγινε δεκτὸν καθ' ὄλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον. Μολονότι δὲ ἀκολούθως διορθώθη κατὰ τὴν πρόοδον τῆς ἀστρονομίας, ἀλλ' ὅμως τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη διετήρησαν τὰ ὀνόματα τῶν Ρωμαϊκῶν μηνῶν· πρῶτον δὲ μῆνα τοῦ ἔτους καθιέρωσαν τὸν Ἰανουάριον, ἐκτὸς τῶν Κοπτῶν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουν τὸ ἔτος τὴν 29 Αὐγούστου, καὶ τῶν Νεστοριανῶν καὶ Ἰακωβιτῶν, τῶν ὁποίων ἀρχίζει τὴν 1 Ὀκτωβρίου.

Ἡ θύελλα (ἀνεμοζάλη).

« Φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων· ὁ Θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε »
(ψαλμ. κή.),

Ὁ ἄνθρωπος, ἐνόσφ ζῆ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔχει ἐν ἑαυτῷ δύο φύσεις, τὴν σωματικὴν ἢ γήινην καὶ τὴν πνευματικὴν ἢ οὐρανίαν. Καὶ ἡ μὲν σωματικὴ φύσις κλίνει πρὸς τὴν γῆν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπλάσθη· ἡ δὲ πνευματικὴ ποθεῖ τὸν οὐρανόν, ἐκ τοῦ ὁποίου προῆλθεν. Ἐν δὲ τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου τὸ μὲν γήινον μέρος ἡμῶν, ἥτοι ἡ σὰρξ, εἰς κόνιν μεταβάλλεται, τὸ δὲ πνεῦμα ἡμῶν πρὸς τὸν Αἰώνιον ἐπιστρέφει.

Ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἄλλοι μὲν προτιμῶσι νὰ ζῶσι σωματικῶς ἢ σαρκικῶς, ἄλλοι δὲ πνευματικῶς. Οἱ μὲν πρῶτοι βλέπουσιν ἐν τῇ θεῖᾳ Δημιουργίᾳ μόνον τὴν ὕλην, μόνον τὰ πρόσκικρα καὶ φθαρτὰ

πράγματα τὰ τέρποντα τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὰ ὅτι καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις· ὅθεν καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς φθορὰν καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸ κράτος τοῦ θανάτου· οἱ δὲ δευτέροι, δηλ. οἱ ζῶντες πνευματικῶς, θεωροῦσι τὸ πνεῦμα ὡς τὸ εὐγενέστερον μέρος τῆς ὑπάρξεώς των, αἰσθάνονται πανταχοῦ τὴν παρουσίαν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ καὶ θαυμάζουσι πᾶν ὅ,τι μέγα, ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον ὑπάρχει ἐν τῇ θεῷ δημιουργίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ.

“ὦ! διατί ἡ γλῶσσα μου δὲν εἶνε πλουσιώτερα! διατί τὰ τῆς φωνῆς μου ὄργανα δὲν εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένα, ὥστε νὰ δυναθῶ νὰ περιγράψω τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πνευματικοῦ βίου, τὸν ὅποιον διάγει ὁ ἀληθὴς χριστιανός! Ὁ σαρκικός ἄνθρωπος δὲν γνωρίζει ἄλλας ἡδονὰς ἢ ὅσαι γαργαλίζουσι τὴν σάρκα· δὲν αἰσθάνεται ἄλλους πόνους ἢ τοὺς πόνους τοῦ σώματος. Κατ’ αὐτὸν ὑπάρχουσι μόνον σώματα ὑπὸ μυρίας ποικίλας μορφάς, οὐδαμῶς δὲ πνευματικὸς κόσμος· δι’ αὐτὸν ἡ ζωὴ εἶνε τυχαῖον καὶ ἄσκοπον ὄνειρον, τὸ ὅποιον διαλύει καὶ ἐξαφανίζει ὁ θάνατος, οὐχὶ δὲ αἰωνία καὶ συνεχὴς ὑπάρξις. Ὅμοιος πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα ἔχει τὰς αὐτὰς ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας. Ὅταν δὲ δεῖν ἴς τις καὶ ἔκτακτος συμφορὰ ἀπειλῇ αὐτόν, ἢ ὅταν μέγα τι φαινόμενον τῆς δημιουργίας κυριεύῃ τὴν πεπλανημένην ψυχὴν του, τότε αἰσθάνεται δουρικὸν φόβον ἢ ἐκπληξιν πρὸς τὴν δεξιὰν τοῦ Παντοδυνάμου, ὑπὸ τῶν ὁποίων καταβάλλεται· τότε αἰσθάνεται ζωηρῶς τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλά, παρελθόντος τοῦ κινδύνου, τὰ ὑλικά φρονήματα ὑπεριχθούσι, καὶ ὁ σαρκικός ἄνθρωπος λησμονεῖ ἐντελῶς τὸν Δημιουργόν του.

Ἄλλ’, ὦ θνητέ, ὁ θάνατος δὲν ἦ πλωσέ ποτε τὰς μαύρας του πτέρυγας ὑπερῶν τῆς κεφαλῆς σου; Δὲν εὐρέθη ποτὲ εἰς ἔρχατον κίνδυνον χωρὶς ἐλπίδα σωτηρίας; Ὅτε δεινῶς πάσχων κατέκεισο εἰς τὴν κλίνην, ὅτε ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἦτο ἐκτεθειμένος εἰς τὰς ἐχθρικὰς σφαίρας, ὅτε ἐντὸς σαθροῦ ἀκατίου ἐν τῷ μέσῳ ἐξηγριωμένης θαλάσσης ἐκινδύνευες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ καταποντισθῆς, ἠθθάνης βέβαια ὅτι ἦσο ἐντελῶς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Παντοδυνάμου· καὶ ἐνῶ ἦτο ἀπηλπισμένος περὶ σεαυτοῦ, αἴφνης ἀόρατός τις χεῖρ, ὑψηλὴ τις Δύναμις σέ ἔσωσε καὶ σέ ἐπανάφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φιλάτων σου. Ὅποια ἦσαν τὰ τότε αἰσθητά σου; Ἰπὸ πόσον

ἀλλοίαν καὶ ὄλως νέαν ὄψιν σοὶ ἀνεφάνη τότε ὁ κόσμος ; Ἐνεγνώρισας τέλος τὸν Ἰψιστον Ὁδηγόν σου καὶ ἠτθάνης τὴν θείαν προσέγγισιν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος ; Φεῦ ! διατί λοιπὸν περιέπεσες πάλιν εἰς τὰς πρὶν ποταπὰς καὶ γηίνας ἐπιθυμίας σου ;

Ἐκ πάντων τῶν τεραστίων μεγαλοργημάτων τῆς φύσεως οὐδὲν ὑπερθυμίζει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν Παντοδυναμίαν τοῦ Δημιουργοῦ τόσοσιν ἰσχυρῶς, ὅσων ἡ θύελλα. Ἀλλὰ πόσον διαφορετικὰς ἐντυπώσεις τὸ μεγαλοπρεπὲς ἅμα καὶ εὐεργετικὸν τοῦτο φαινόμενον προξενεῖ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν ! Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φυσικῆς ταύτης ἐπαναστάσεως ὁ μὲν πνευματικὸς ἄνθρωπος στρέφει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ χαίρει αἰσθανόμενος ἑαυτὸν ἀσφαλῆ ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς· ὁ δὲ σαρκικὸς ἄνθρωπος τρέμει διὰ τὸ σῶμα του, διὰ τὴν οἰκίαν του, διὰ τοὺς καρποὺς τοῦ ἀγροῦ του, τοὺς ὀποίους ἡ χάλαζα ἀπειλεῖ νὰ καταστρέψῃ. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος εἰς τὸν πάταγον τῶν βροντῶν καὶ τῶν κεραυνῶν, ὡς εἰς τὴν ὄροσερὰν ἐσπερινὴν αὔρα, ἀναγνωρίζει τὴν παρουσίαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ φρονῶν τὰ τῆς σαρκὸς τρομάζει καὶ λειποψυχεῖ, ὁσάκις βροντᾶ ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἄς διατρέψωμεν ὀλίγας στιγμὰς περὶ τὴν ὄψιν σου, ὧ σὺ μεγαλοπρεπὲς τῆς δημιουργίας θέαμα, τρομερὰ θύελλα, ἥτις ὡς ἀγγελιοφόρος τῆς θείας παντοδυναμίας προβαίνει, ἐρχομένη ἵνα ποτίσῃς τὴν διψῶσαν γῆν καὶ ἵνα καθάρσις τὴν ἀτμοσφαῖραν ἀπὸ τῶν μεμολυσμένων καὶ μiasματικῶν ἀέρα.

Ἴδου τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ διψαλέα κλίνουσι τὰς μεμαραμένους κεφαλὰς των πρὸς τὰ κάτω· ἡ γῆ κατάξηρος περιμένει βροχὴν, ἥτις νὰ ποτίσῃ τὰς ρίζας τῶν φυτῶν καὶ τῶν δένδρων· τὰ ζῶα ἀσθμαίνουσιν ὑπὸ τὰς καυστικὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας καὶ ζητοῦσι σκιερὸν μέρος, ὅπου νὰ καταφύγωσιν, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἐκνευρισμένος ἀπὸ τὸν πνιγηρὸν καύσωνα μόλις ἀναπνέει ἐν μέσῳ τοῦ τὰ πάντα περιβέλλοντος σύχμοῦ (ξηρασίας). Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ Δημιουργὸς νεύει, καὶ τὰ νέφη συναθροίζονται ἀπὸ τὰ διάφορα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ πόθεν τὰ νέφη λαμβάνουσι τὴν αὔξησιν αὐτῶν ; πῶς καθιστῶνται ὑπερμεγεθεῖς δεξαμεναὶ ὑδάτων ἰκανῶν νὰ πλημμυρίσωσι ποταμοὺς, νὰ ἀνατρέψωσι προχώματα, νὰ κατακλύσωσιν ἀπε-

ράντους πεδιάδας; πως ἡ ἀτμοσφαῖρα φέρει ἐν ἑαυτῇ ὀλόκληρον θάλασσαν, ἐνῶ ἄλλω; οὐδὲ μίαν σταγόνα ὕδατος δύναται νὰ κρατήσῃ; Ἀνεξήγητον θαῦμα τῆς Θείας Παντοδυναμίας!

Ὁ οὐρανὸς ἐπὶ μᾶλλον σκοτίζεται. Ἡ γῆ φαίνεται κατηφής, ἀπεκδεχομένη τὴν προσεχῆ ρῆξιν. Τὰ θηρία τοῦ δάσους περίφοβα κρύπτονται ἐν τοῖς σπηλαίοις αὐτῶν. Ἐλαφροὶ ἀνεμοστρόβιλοι, πρόδρομοι τῆς ἐπερχομένης θυέλλης, διέρχεται ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ ὑπὲρ τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων. Ἴδου αἱ πρῶται σταγόνες τῆς βροχῆς καταπίπτουσι, πλησίον δὲ ἡμῶν ἀκούονται ἀμυδρῶς αἱ μακρὰν ρηγνύμεναι βρονταί. Αἴφνης ἄνεμος σφοδρὸς διασεῖει τὰ δάση, ραγδαία δὲ βροχὴ ὡς χεῖμαρρος οὐρανῶθεν ἐκχύνεται ἐπὶ τῆς γῆς, αἱ δὲ ἀστραπαὶ ὡς πύρινοι ποταμοὶ διασχίζουσι τὰ νέφη, καὶ αἱ βρονταὶ διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων κτύπων αὐτῶν μαρτυροῦσι καὶ κηρύττουσι τὴν μεγαλειότητα καὶ τὴν αἰώνιον παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ. Τότε ὁ μὲν ἀληθὴς χριστιανὸς ἰλαρῶς ἀναμιγνύει τὴν φωνὴν του εἰς τὴν φωνὴν τῆς λαίλαπος καὶ τοῦ κερανοῦ, ψιθυρίζων « Τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν; » ὁ δὲ ἀμαρτωλὸς κάτωχρος τρέμει, φοβούμενος, μὴ ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεώς του, καὶ ὁ ἄφρων, ὅστις προ μικροῦ ἔλεγεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ « Οὐκ ἔστι Θεός, » βλέπων τὴν γῆν τρέμουσαν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, τὰ νέφη ἐκχέοντα ποταμοὺς ὕδατων καὶ χειμάρρους πυρὸς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, καὶ τὸν κεραυτὸν πίπτοντα πλησίον του, λέγει « Ναί, ὑπάρχει Θεός! »

Ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς διατηρεῖ τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς του ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταιγίδος καὶ τῆς πάλης τῶν στοιχείων· γνωρίζων δὲ τὴν ἀγαθότητα τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, καθ' ἣν ὥραν ἄλλοι φοβήθησιν, αὐτὸς πέμπει ὕμνους πρὸς τὸν Πλάστην· δὲν τρέμει διὰ τὴν ζωὴν του, διότι καὶ αὐτὴ, καθὼς καὶ πάντα τὰ λοιπά, κεῖται ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ὑψίστου. Ἠξεύρει ὅτι, ἵνα ἀποθάνῃ, δὲν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀναστατωθῇ ὀλόκληρος ἡ φύσις. Μία μόνη σταγὼν αἵματος ἐμποδιζομένη ἐντὸς τινος φλεβῆς, ἐν μόνον λεπτότατον ἀγγεῖον, διαρρηχθὲν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν, ἀρκεῖ νὰ κατατάξῃ ἡμᾶς εἰς τοὺς νεκρούς.

Ὁ φόβος κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν βροντῶν εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀποτέλεσμα τῆς μικροψυχίας τοῦ ἀν-

θρώπου καὶ τῆς ἀσθενοῦς αὐτοῦ πίστεως πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ πεῖρα ἀπέδειξε καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι ἐκ πολλῶν χιλιᾶδων πιπτόντων κεραυνῶν μάλιστα εἶς προσβάλλει τὸν ἄνθρωπον ἢ βλάπτει τὴν ἰδιοκτησίην αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς φρονήσεως δυνάμεθα νὰ προφυλαχθῶμεν καὶ ἀπὸ τὸν ἐκ τοῦ κεραυνοῦ κίνδυνον, καθὼς ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ ἀπὸ τὰς πλημμύρας τῶν ὑδάτων (1).

Μήπως δὲν ὤρελούμεθα ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ ὕδατος, διὰ νὰ καταστρέσωμεν τὰς φλόγας τῆς πυρκαϊᾶς; Μήπως δὲν μεταχειρίζομεθα τὴν τέχνην τοῦ κολυμβᾶν, διὰ νὰ σωθῶμεν ἐκ τῶν κυμάτων; Ὁ Θεέ, Σὺ, σκορπίσας ἐπὶ τῆς γῆς τὰ πλοῦσια δῶρα σου, μοὶ ἐχάρησες νοῦν καὶ φρόνησιν, ἵνα κάμω καλὴν χρῆσιν αὐτῶν πρὸς διατήρησίν μου. Ἦθελεν εἶσθαι ἄρα πλήρης ἀσθεσίας μωρία νὰ καταφρονήσω τὰ δῶρα σου, νὰ θέσω εἰς ἀχρηστίαν τὸν δοθέντα μοι νοῦν καὶ νὰ δοκιμάζω τρόπον τινὰ τὴν ἀγαθότητά Σου, ἐξαιτούμενος παρὰ Σοῦ θαύματα πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς μου.

Τινὲς μὴ χριστιανικῶς διάγοντες κατὰ τὴν ὥραν μόνον τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν θροντῶν προστρέχουσιν εἰς προσευχὰς καὶ ψαλμῳδίας καὶ πιστεύουσιν ὅτι διὰ τῶν εὐχῶν καταπραΰνουν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὣν αὐτὴ ἡ Αἰωνία ἀγάπη, οὐδ' αὖτως ὀργίζεται. Ἐὰν ἀληθῶς ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, ὁ φόβος δὲν δύναται νὰ κυριεύῃ ἡμᾶς, διότι « ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον. » (Ἰωάν. Α' δ' 18).

Οὐράνιε Πάτερ! Μετὰ παιδικῆς ἀφοσιώσεως ὑψῶ πρὸς Σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Εἰς Σὲ προσκολλῶμαι· μὴ μ' ἐγκαταλείψης. Αἱ θρονταὶ διασεύουσι τὸν οὐράνιον θόλον καὶ ἀναγγέλλουσι τὴν λαμπρότητά Σου, καὶ ἐν τῇ λάμπει τῶν ἀστραπῶν ἐκλάμπει ἡ Σὴ μεγαλοπρέπεια. Σὲ ἐξυμνοῦσιν ἡ θύελλα καὶ τὸ οὐράνιον ὕδωρ τὸ κρονηθδὸν καταπίπτον, ἵνα ἀναψύξῃ ὀλόκληρον κόσμον τῆς δημιουργ-

(1). Ἄν ράβδος μεταλλίνη, λήγουσα εἰς ὀξὺ καὶ συγκοινωνοῦσα δι' ἀλύσεως μεταλλίνης μετὰ τοῦ ὑγροῦ ἑδάφους, τεθῆ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς τῶν οἰκιῶν μας, δύναται νὰ διαλύσῃ τὸν προσερχόμενον κεραυνὸν ἢ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἀβλαβῆ διεύθυνσιν· ἡ ράβδος αὕτη καλεῖται ἀλεξικεραυνόν.

γίας Σου. Πανταχοῦ ἀνευρίσκω Σε. Πανταχοῦ μοί ἐμφανίζονται τὰ ἔργα Σου, προσκαλοῦντα τὴν πρὸς Σε ἀγάπην μου, διότι πάντα ὅσα συμβαίνουνσι γίνονται ἐπ' ἀγαθῶ τῶν τέκνων Σου, καὶ πάντα κηρύττουσι τὴν ἄπειρον φιλοστοργίαν Σου!

‘Η Ἑλληνὶς Χριστιανή.

Διὰ τῆς παρὰ πόδας ποιητικῆς εἰκόνας ζωγραφίζεται ἡ ἔθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀξία τῶν Ἑλληνίδων κορῶν, ἣν ὀφείλουσι νὰ ἐνοήσωσι καλῶς, καὶ νὰ κηταγίνωνται εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἀρμόζοντος εἰς τὸν ἔθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα ἡθικοῦ καὶ διανοητικοῦ στολισμοῦ. Εἰσι θυγατέρες ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, τῶν πρώτων πατέρων τοῦ ἀληθοῦς καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἐξευγενίσαντος πολιτισμοῦ, καὶ θυγατέρες τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἧς φωστῆρες μέγιστοι οἱ Βασιλεῖοι καὶ Χρυσόστομοι. Καὶ ὁ στολισμὸς λοιπὸν ὁ ἐμπρέπων αὐταῖς καὶ ὃν ὀφείλουσι νὰ ἐπιζητῶσιν ἐστὶν ἡ ἀληθὴς καὶ διὰ τῆς ἔθνικῆς γλώττης διανοητικὴ αὐτῶν ἐκπαίδευσις, καὶ πᾶσα ἡ μόρφωσις αὐτῶν ἐν τοῖς ἀγιοτάτοις θεσμοῖς καὶ παραγγέλμασι τῆς Ὀρθόδοξου Χριστιανικῆς ἡμῶν Πίστεως. Πᾶν τοῦτο ἐστὶν ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς ὁ ἀρμόζων εἰς τὰς Ἑλληνίδας κόρας, τὰς θυγατέρας τοῦ Ὀρθόδοξου Χριστιανισμοῦ. Πᾶν ἐκτὸς τούτου ἐπιζητούμενον ὑπὲρ αὐτῶν ἐστὶν ἀπομάκρυνσις καὶ καταφρόνησις τῆς ἔθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς αὐτῶν ἀξίας, ἐστὶν ἄρνησις τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ. — Ὁ Ἑλληνισμὸς ἐστὶ ζήτησις τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ. Ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανισμὸς ἐστὶν αὐτὸ τὸ ὄντως ἀληθὲς τὸ ὄντως καλόν, τὸ ὄντως ἀγαθόν. — Ἡ Ἑλληνὶς κόρη ὑπὸ τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀμφοτέρων γεννωμένη ὀφείλει νὰ παρίσταται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ κόσμου κεκοσμημένη διὰ τῶν τιμαλφῶν χαρίτων αὐτῶν τούτων, καὶ πιστῆ φύλαξ τούτων νὰ κηρύττηται. Οὐδαμῶς ἔχει ἀνάγκην καλλωπισμῶν ἀλλοτριῶν, καὶ ἄλλων ἐπεισάκτων κοσμησεων, οὐδὲ νὰ προσηλωταί εἰς ταῦτα ἀρμόζει αὐτῇ. Δὲν ἐνστερνίζομεθα τὴν συντηρητικότητα καὶ στασιμότητα τῶν ἰδεῶν ἀγαπῶμεν τὴν τάσιν πρὸς τὰ καινά, τὰ πρέποντα ὅμως ἡμῖν, καὶ ὠφελοῦντα καὶ συμφέροντα ἡμῖν, καὶ συμφωνοῦντα τῇ ἔθνικῇ καὶ τῇ

θηρσκευτική ἡμῶν ἀξία. — Ἡ Γαλλία κόρη, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἰταλία, καὶ πᾶσα ἄλλη παντός ἔθνους κόρη ἐπιζητεῖ τὸν πολιτισμόν, καὶ τὴν ἐν τῷ βίῳ αὐτῆς ἐπιτυχῆ ἀποκατάστασιν, τὸν ἔπαινον αὐτῆς καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ διὰ τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἐκπαιδεύσεως φωτισμῷ τοῦ νοός της, καὶ ἐν τῇ ἀκριβεῖ καὶ πιστῇ τηρῆσει τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν αὐτῆς ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων, ἃς ἐπιμελεῖται καλῶς νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὸ πνεῦμά της. Καὶ ἡ Ἑλληνὶς λοιπὸν κόρη οὐδὲν ἐναντιώτερον τοῦ πολιτισμοῦ πράττει, ἢ ὅτε ἐπιδιώκει τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς καὶ τὴν εὐκλειαν διὰ τῆς ξενικῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ τῶν σωματικῶν καλλωπιμῶν, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς πατροπαράδοτου παιδείας καὶ τῶν θείων ἀρετῶν τῶν πηγαζουσῶν ἀπὸ τὴν ἄδολον πηγὴν τοῦ πατροῦ ὀρθοδόξου θρησκευματος. — Ἑλληνὶς Χριστιανὴ! ἡ ἱερὰ αὕτη συζυγία τῶν λέξεων τούτων σὲ κηρύττει κληρονόμον ἐπίσημον τῶν ἀκηράτων ἡθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ τῶν οὐρανίων χαρισμάτων τοῦ Ὁρθοδοξοῦντος χριστιανισμοῦ. — Γνωθὶ λοιπὸν σαυτήν. Ἐνόει τί ἀπαιτεῖ παρὰ σοῦ τὸ Ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία. Εὐ φρόνει. Ὁ Θεὸς σὲ πλάττει, θεωρῶν ἐκ δεξιῶν τὴν ἱεράν κοιτίδα τοῦ ἀμωμήτου Χριστιανισμοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν τὴν ἐστίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ἀνθρωπίνου τούτου πολιτισμοῦ. — Εὐ φρόνει, εὐ βουλευέου, εὐ διαγε· ἡ ἐντολή σου ὕψηλὴ, τὸ ἀξίωμα σου μέγα. — Ἄλλ' ἀρκοῦσι ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἄλλοτε ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ προκείμενον μετὰ πλείονος ἀναπτύξεως. Ἰδοὺ δὲ ἡ ἄνωθι μνημονευθεῖσα ποιητικὴ εἰκὼν.

Τὰς κρινώδεις τῆς χειῖρας ἡ αὐγὴ μειδιῶσα
 Τὸν αἰθέρα ὁπότεν ἀναβαίνουσα τείνει,
 Κ' ἐστεμμένη μὲ ἄστρα γλυκυστίλβοντα τόσα
 Μυστικὴν εἰς τὸν κόσμον καλλονὴν ἐπιχύνει,
 Τόσην δὲν ἔχει χάριν, οὔτε βλέμμα γλυκύ,
 Ὅσον εἶν' ἐρασμία, ὅσον εἶν' θελατικὴ
 Αὐτ' ἡ Κόρη, ἦν ἔτεκ' ἡ Ἑλλάς κ' ἡ Θρησκεία
 Τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἁγία,
 Εἰς ἣν ἀλλῆ τσαῦτα ἀναπτύσσονται θεῖα.

Βασιλις ὑψηλόφρων εὐτυχῶς γεννημένη
 Εἰς ἀνάκτορα, ἔνθα θρόνος κράτιστος πάντων
 Διαπρέπει, καὶ εἶνε θαυμαστῶς κυκλωμένη
 Ἐκ τῶν πλέον ἐξόχων ἐκλεκτῶν ἀδαμάντων,
 Ἦθους δὲν ἔχει τόσον ὑψηλὸν μεγαλεῖον,
 Ὅσον μέγεθος ἔχει, ὅσον ὕψος τι θεῖον,
 Αὐτ' ἡ Κόρη ἢ τεχθεῖσα ἐπὶ χώρας Ἑλλάδος
 Καὶ ἐντὸς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀλιάδος.

Τὸ καλλιφυλλον ἶον καὶ τὸ πάλλευκον κρίνον
 Ἀνατέλλοντα ἔνδον εὐανθοῦς περιβάλου,
 Καὶ τὸ κάλλιστον ρόδον ἐν τῷ μέσῳ ἐκείνων
 Ὑπερέχον, καὶ πλήρες καλλονῆς ὑπερβόλου,
 Ὅλ' αὐτὰ ἐλαττοῦνται τῆς εὐμόρφου χροιάς,
 Ἦν ἴσα χεῖλη της φέρει, ὀφθαλμοῦς, παρειὰς
 Αὐτ' ἡ Κόρη ἢ τεχθεῖσα ἴσ' τὸν σεπτὸν Ἑλικῶνα
 Κ' εἰς τὸν θεῖον λειμῶνα
 Τοῦ Χριστοῦ, ὅπου βλέπεis Παραδείσου ἀνθῶνας.

Ἄγγελε τῆς ζωῆς της, αὐτ' εἶπέ μ' ἡ παρθένος
 Διατί προικισμένη εἶν' ἐκ τόσων χαρίτων ;
 Διατί τὴν στολίζει στέφανος ποικιλιμένος
 Ἐκ θελγῆτρων τοιούτων ἐκλεκτῶν ἀσυγκρίτων ;
 Μὴ τὴν ἔπλασ' ὁ Πλάστης συναθροίσας τὰ κάλλη
 Ὅσα ἔχει ἡ κτίσις αὐτῆ ὄλ' ἡ μεγάλη ;
 Ἦ αὐτὴν Παραδείσου ὡς ἀντίτυπον στείλας
 Νὰ μᾶς ἔλκη σπουδάζει πρὸς ἐκεῖνου τὰς πύλας,
 Αἶ ὁποῖαι τὸν θρόνον
 Τοῦ ἀπέφρου ἐγκλείου Ἄνακτος τῶν αἰῶνων ;

— Ὅχι, οὐτ' εἰς τὸ ρόδον τὴν λαμπρὰν καλλονὴν της
 Αὐτ' ἡ Κόρη ὀφείλει οὐτ' ἐξῆλθε τῶν κήπων
 Παραδείσου, κ' ἐπάνω ἴσ' τὴν γλυκεῖαν μορφὴν της
 Τὸν ἐκεῖνου ὁ Πλάστης δὲν διέγραψε τύπον.

Αἱ μεγάλαι Του χεῖρες ὅταν ταύτης τὸ σῶμα
Ἐπλάττον καὶ ἐνεφύσα θαυμαστῶς στολισμένον
Τὸ ἀθάνατον πνεῦμα, εἶχ' ὁ Πλάττης τὸ ὄμμα
Τὸ σοφόν Του μ' ἀγάπην τρυφερὰν ἐστραμμένον
Εἰς τοῦ ὄρους Λιβάνου τὴν ἁγίαν ὑψὴν
Κ' εἰς ἐκείνην Ὀλύμπου τὴν σεπτὴν κορυφὴν,
Ὅπου ἔμελλε λύρα Ποιητοῦ ἑξαισίου,
Καὶ Προφήτου ἁγίου
Ἵμνους ἔψαλλ' ἡ γλῶσσα Ἱεροῦ ψαλτηρίου.

Ὅπου μέγα ἀνήλθε τὸ τοῦ Ἑλληνος πνεῦμα
Νὰ δίδῃ τὸν θεῖον προσπαθοῦν χαρακτῆρα
Καὶ ὁπόθεν κατέβη μὲ πανίλειον νεῦμα
Ὁ Θεός, καὶ ἐκτείνας τὴν φιλάνθρωπον χεῖρα
Ἦγειρε τὴν εἰς θόρον σκοτεινὸν ἐμπεσοῦσαν
Γενεὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ βαρέως θρηνοῦσαν,
Καὶ ἐκπλύνας εὐνώς, τὰ ρυπῶντα τῆς μέλι
Τὸ οὐράνιον ἔσταξ' εἰς τὰ χεῖλη τῆς μέλι.

Κ' εἰς τὸ πλάσμα του (1) τοῦτο παρευθὺς ἐτυπώθη
Τὸ θαυμάσιον κείνο παγκλεῆς μεγαλεῖον,
Δι' οὗ τόσον τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων ὑψώθη,
Δι' οὗ πᾶσα του προᾶξις εἶχεν ὕψος τι θεῖον.
Κ' ἐκλείσθη τὸ στήθος τῆς Ἑλλάδος γεννῶν
Παίδων θίασον πᾶνυ περιφήμων κλειῶν,
Περσιόφους, Σωκράτας, κ' Ἀριστείδας δικαίους
Κ' ἄνδρας ἄλλους γενναίους
Τοῦ μεγάλου συγχρόνου θαυμαστοῦ Περικλέους.

—Κ' εἰκονίσθη ἐπάνω τοῦ λευκοῦ τῆς μετώπου
Ἡ ἀκήρατος λάμψις ἡ ἁγία ἐκείνη,
Ἦν ὁ νοῦς ἀνερευνά ἐκπαλαί τοῦ ἀνθρώπου

(1) Τὴν Ἑλληνίδα Χριστιανήν.

Μάτην, ὅπως κ' ἂν ταύτην ἀμυδρῶς διακρίνη.
Εἰς μικρὸν ἀεφάνη αὕτη (1) ὅμως χωρίον
Τὸ θεσπέσιον κείνο στεφανοῦσα παιδίων·
Δι' οὗ φῶς ἀληθείας ὑψηλῆς διεχύθη
Εἰς τὸ πᾶν, καὶ τὸ σκέπον αὐτὸ σκότος ἐλύθη,

Κ' ἠκολούθει ὁ Πλάστης ν' ἀπευθύνη τὸ βλέμμα,
'Ενῶ ἔπλαττε ταύτην τὴν καλὴν του παρθένον,
Πρὸς δυσμὰς πρὸς ἐκεῖνο τὸ περίβλεπτον στέμμα,
"Ὅπερ εἶν ὑπεράνω 'Αθηνῶν ἰδρυμένον—
Τὸν ἐξαίσιον κείνον τῆς Παλλάδος ναόν,
Τὸν περίβολον, ὅπου εὐθαλὲς ἀγλαὰν
Τῆς σοφίας καὶ τέχνης; τῶν ἐνδόξων 'Ελληνῶν
Τὸ ἀμάραντον κρίνον
Θάλλει ἔτ' εὐωδίαν παντερπῆ διαχύνον.

Κ' εἰς τὴν χώραν ὁ Πλάστης ἄμ' ἀπέβλεπεν, ὅθεν
'Ανημμένη ἀνέρχεται ἡ λαμπὰς τοῦ ἡλίου
Κ' ὅπου ἤγειρεν ἄναξ ἐμπνευσμένος Θεόθεν
Οἶκον ἅγιον, ἔνθα ὑψηλοῦ μυστηρίου
Σχέδιον ἐτελέσθη ἐκ Θεοῦ ὠρισμένον.
Κ' ἐθεώρει τὴν ἔνδον αὐξηθεῖσαν Παρθένον,
Δι' ἧς χάριτος θείας κρατῆρ' ὄλος κενώθη
Κ' ἡ γῆ πᾶσα εἰρήνης ποθητῆς ἐπληρώθη.

"Ἦτις εἶνε τὸ μύρον τὸ χυθὲν ἐκ τῶν κόλπων
Τῆς ἀγάπης 'Υψίστου πρὸς τ' ἀνθρώπινον γένος·
"Ἦτις εἶν' ἡ ἠδίστη ἁρμονία εὐμολπων
Λαλιῶν τρισαγίων Τρισαγία Παρθένος·
"Ἦτις εἶν' λαμπροτέρα τῆς ἡλίου αὐγῆς,
'Αστὴρ θεῖος ἡμέρας ποθητῆς ἐπὶ γῆς·
"Ἦτις εἶνε ὁ θρόνος
'Ανακτος παναγάθου σκευασθεὶς ἀπ' αἰῶνος.

(1) 'Ἡ ἀγία ἐκείνη καὶ ἀκήρατος λάμψις.

Κ' ἐθεώρει προσέτι ὁ Θεὸς μετὰ φίλτρου
Τῆς πηγῆς Κασταλίας τὸ καλλιέροον ρεῦμα,
Τὴν γλυκύτητα ὅθεν τοῦ τσαύτου θελγήτρου
Βυθισθὲν ἀνηρῶσθη τῶν Ἑλλήνων τὸ πνεῦμα.
—Κ' ἐθεώρει ἐντεῦθεν τὴν πηγὴν τὴν ἁγίαν, (1)
Ἡς πλησίον καθίσας ὁ Σωτὴρ μὲ πραεῖαν
Λαλιὰν πρὸς τὸ θῆλυ διελέγετο φύλον,
Κ' ἐχορήγησε νάμα ὑπὲρ ἄλλο πᾶν φίλον,

Ἐφ' οὗ (2) τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταπνέον
Διαχέει τὸν πλοῦτον μυστικῶν χαρισμάτων.
Καὶ εἰς τοῦτο, τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τὸ νέον,
Βαπτισθὲν, ἐκ τοῦ θάρους τῶν ἀρχαίων πταισμάτων
Ἀπολύεται, φέρον τὴν σφραγίδα ζωῆς
Ἀθανάτου, ἀμώμου· καὶ ἁγίας πνοῆς
Ἱερὰ Ἰλαρότης τὴν ψυχὴν του εὐφραίνει·
Καὶ αὕτη (3) ἀναβαίνει
Πρὸς Θεὸν ἐξ ἁγίων ἀρετῶν ἕστεμμένη.

Οὕτω πλάττων τοῦ Πλάστου ὁ πανοσθένων βραχίων
Τὴν χριστόπαιδα ταύτην ἔπλασεν Ἑλληνίδα,
Καλλονῆς οὐρανοῦ κ' ὕψους ἔκτυπον θεῖον,
Μέγα μέλλον κρατοῦσαν καὶ μεγάλην ἐλπίδα.
Καὶ τῇ εἶπε μ' ἀγάπην ὁ Θεὸς «Χαῖρε Κόρη!
» Τοῦ ἐν γῆ σου σταδίου ἰδοὺ τίνες οἱ ὄροι—
» Μάνθανε πῶς θὰ ζήσης ἐπὶ γῆν Ἑλληνίδα,
» Τί ὀφείλεις νὰ πράττης πρὸς τοιαύτην Πατρίδα.
—
» Χρυσοστόμου καὶ ἄλλων τοὺς ἁγίους αἰῶνας
» Μὲ τὸ κάλος νὰ μίξης ἐποχῆς Περικλείου.
» Εἰς καρδίας Ἑλλήνων τοὺς καλλίστους ἀνθῶνας

(1). Ἐννοητέον τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, παρ' οὗ καθίσας ὁ Κύριος ὠμίλησε τῇ Σαμαρείτιδι, καὶ ὑπεσχέθη αὐτῇ δοῦναι τὸ ὕδωρ τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον. (2) νάματος. (3) ἡ ψυχὴ.

- » Νά φυτεύσης ἐκείνους, οὓς ἐγὼ μὲ τ' ἅγιο
» Ἄζματος τοῦ υἱοῦ μου τὸ σωτήριον ρεῦμα,
» Ἐρανα φιλανθρώπως· ἔστο ὑψίστατον πνεῦμα
» Τῶν Ἑλλήνων τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ νὰ φουᾶς.»

— Σὺ τῶ ὄντι ἐπλάσθης δι' ἡμέρας χρυσᾶς,
Ἑλληνίς ! οὐρανόθεν οὐδεμία ἐστάλη
Καθὼς σὲ θνητὴ ἄλλη,
Ἦν ἀξία τοσοῦτον νὰ στολίζῃ μεγάλη.
Λοιπὸν ἔχε τὸ βλέμμα
Εὐγενές καὶ σπουδαῖον, ὡς αὐτό σου τὸ στέμμα·
Καὶ ἐνδύου στολήν
Σύμφωνα μὲ ἦν σ' ἔδωκ' ὁ Θεὸς ἐντολήν.
Κατ' αὐτὴν τὸν καλὸν σου κίνει πάντοτε πόδα,
Κ' ὑπ' αὐτὸν νὰ βλαστάνουν κάμνε κρίνα καὶ ρόδα.

Σημ. Ἡ ἄνωθι ποίησις εἶνε προῖον καλάμου δεδοκιμασμένου καὶ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν τὰ μάλιστα τιμῶντος. Βρίθει καλλονῆς καὶ φαντασίας ἀμιμήτου. Ἄλλ' ὡς ποίησις καὶ ποίησις ὑψηλὴ ἔχει ἀνάγκην προσοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ἀναγνώστου, τὸν ὁποῖον παρακαλοῦμεν ὅπως μὴ λείψῃ ἵνα ἐπιστήσῃ αὐτήν, ἐὰν θέλῃ τῶ ὄντι νὰ ἐντροφήσῃ ἐν τῶ εὐώδει τούτῳ ἀνθῶνι. Σύγκειται ἐκ δέκα ἕξ στροφῶν, τῶν ὁποίων ἐκάστη ἔχει καὶ ἰδιαίτερον θέλημα.

Ἡ ὑποχονδρία ἢ ἡ κοιλὰς τοῦ Λωπερβρούννου.

Μετὰ τὸ τέλος μεγαλοπρεποῦς γεύματος, τὸ ὁποῖον ὁ Θωμᾶς Βέντφορθ ἔδιδεν εἰς τοὺς φίλους του, καὶ ὅτε αἱ γυναῖκες ἀπεσύρθησαν, οὗτος παρακινούμενος ἀπὸ τὰς θερμὰς παρακλήσεις τῶν προσκεκλημένων του, ἤρχισε τὴν ὀμιλίαν του ὡς ἑξῆς· « Ἐπιθυμεῖτε θεβαίως, φίλοι μου, νὰ μάθητε διὰ τίνων μέσων ἰατρεύθην ἀπὸ τὴν ἐπάρατον ἐκείνην ἀσθένειαν, ἣτις εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητός μου μὲ ἐστέρησεν ὅλα τὰ θέλητρα τῆς ζωῆς καὶ μὲ ἀφῆκε μόνον τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θανάτου.

Ἦτο δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς πρωίας, ὅτε ἐξηγέρθη. Ὁ δόκτωρ Ἐλιότ, τὸν ὅποιον τότε πρῶτον εἶχον προσκαλέσει, ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐκάθησε πλησίόν μου· μόλις τὸν ἤσθάνθη καὶ ὑψώσας τὴν καταβαρυμένην κεφαλὴν μου, τῷ εἶπον μὲ φωνὴν ἀδύνατον.

— Φεῦ ! κύριε Ἐλλιότ, βλέπετε ἓνα δυστυχεῖ νεόν, ὅστις θαδίζει ταχέως πρὸς τὸν τάφον. Περικυκλωμένος ἀπὸ ὄλας τὰς ἡδονὰς, τὰς ὁποίας κολοσσιαία περιουσία χορηγεῖ, αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου κυριευμένον ἀπὸ τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν θλίψιν· μόλις εἶμαι εἰκοσιπενταετῆς καὶ ἔχασα ὄλας τὰς ἐλπίδας τῆς νεότητος. Ἡ ὑπερβία μου μὲ θαρύνει καὶ ὁμοιάζει μὲ ὕπνον κοπιαστικόν, ὅστις ταραττεται ὑπὸ λυπηρῶν ὀνείρων, παρὰ μετ' ἡμῶν: Ὅλαι αἱ ἰδέαι μου στρέφονται πρὸς τὸν θάνατον· τὸν περιμένω, τὸν ἐπιθυμῶ, καὶ μῶλον τοῦτο ἀγαπῶ ἀκόμη τὴν ζωὴν, ἀν καὶ δὲν ἔχει δι' ἐμὲ οὐδὲν θέληγτρον οὔτε κατὰ τὸ παρὸν οὔτε κατὰ τὸ μέλλον. Ἐσυμβουλευθὴν περὶ τῆς ἀσθενείας μου τοὺς ἰκανωτέρους ἰατροὺς τοῦ Λονδίνου· ἢ νὰ εἶπω καλλιτέρα τοὺς περιφημότερους· μὲ τὰ ἱατρικά των ἠύξησαν τὴν ἀσθενείαν μου καὶ ἐπὶ τέλους μὲ ἐγκατέλιπον, λέγοντες ὅτι ἔρθασα εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς ὑποχονδρίας.

— Ἐχουν δίκαιον, μοὶ ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός. — Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποθάνω ! — Βεβαίως πρέπει, ἀλλ' ἀφοῦ γίνετε ὀγδοηκοντούτης ! — Θεέ μου ! μήπως γνωρίζετε κανὲν ἱατρικόν ; . . . Ἴσως, ἴσως.

Ἐμπρός, κύριε Θωμᾶ, ἐξηκολούθησεν ὁ ἰατρός, προσηλώσας ἐπ' αὐτὸν μου προσεκτικὰ βλέμματα· ἐμπρός, ὁμιλήσατε ἐλευθέρως. Ἐκάματε κατάχρησιν εἰς τὰς ἡδονὰς, τὰς ὁποίας δίδουν ὁ πλοῦτος καὶ ἡ νεότης ; — Μετεχειρίσθη αὐτὰς, τῷ εἶπον, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔκαμα κατάχρησιν αὐτῶν. — Τί αἰσθήματα ἔχετε, ὅταν ἐγεροθῆτε ἐκ τοῦ ὕπνου ; — Θλίψιν βαθυτάτην. — Ποῖαι εἶνε αἱ πρῶται σας σκέψεις ; — Εἶνε συγκεχυμένα καὶ δὲν ἀποβλέπουσιν εἰς κανὲν ἀντικείμενον. — Ποία ἐξ ὄλων τῶν ἡδονῶν κολακεύει περισσότερον τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθηματὰ σας ; — Δὲν γνωρίζω οὐδεμίαν . . . — Πῶς ! ὁ ἔρωσ ; — Φεῦ ! δὲν ἔχω τὴν δύναμιν οὔτε νὰ ἀγαπήσω, οὔτε νὰ μισήσω ! — Τὸ θέατρον ; — Δὲν ἔχω πλέον ἐπιθυμίαν ! — Ἡ τράπεζα ; — Δὲν ἔχω ὄρεξιν. — Αἱ ὥραται εἰκόνες τῆς φύσεως ; — Φεῦ, κύριε, δὲν τὰς βλέπω πλέον, εἰμὴ ὅπισθεν νέφους θαυμάτων.

—Εἶσθε πολὺ δυστυχῆς, κύριε, μοι εἶπεν ὁ ἰατρός, ἀλλ' ἀπὸ σαῶ ἐξαρτᾶται ἡ θεραπεία σας. — Πιστεύετε ; — Μάλιστα, κύριε Θωμᾶ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται μεγάλη θυσία. — Ποία θυσία παραδείγματος χάριν ; — Ἡ ἐξῆς· πρέπει ν' ἀφίσετε τὴν πατρίδα σας, τὰς συναναστροφάς σας, τὰς συνηθείας σας καὶ ὅλας τὰς ἐκ τοῦ πλοῦτου ἀπολαύσεις σας· πρέπει νὰ λησμονήσετε τί εἶσθε τώρα καὶ τί πρίν, ὅτι ἔχετε πενήτηντα χιλιάδας λιρῶν εἰσόδημα. Τέλος πάντων πρέπει ν' ἀναχωρήσητε διὰ τὴν Ἑλβετίαν, νὰ φέρητε δὲ μαζή σας μόνον πενήτηντα γκινέας, διὰ ν' ἀγοράσητε ὀλίγας αἶγας καὶ μικρὰν τινα καλύβην αἰγοβοσκουῦ. Νὰ ζήσετε ἐκεῖ ἕν ἔτος ὑποκάτω εἰς οὐρανὸν καθαρὸν καὶ εἰς ἀτμοσφαῖραν ζωηράν· καὶ μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου σας νὰ κερδήσητε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε μὲ ὅλον τὸν χρυσὸν τῆς Ἀγγλίας καὶ τοὺς ἀδάμαντας τῶν Ἰνδιῶν. — Ἐγὼ νὰ ταξειδεύσω ; ἀνέκραξα· ἔχασα τὰς δυνάμεις μου ! — Αἱ δυνάμεις σας θὰ ἐπανέλθουν. Ἡ ἀσθένειά σας, κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ ἰατρός, εἶνε ἐξ αἰτίας τοῦ κλίματος, εἰς τὸ ὅποιον κατοικεῖτε· πρέπει λοιπὸν νὰ ζητήσετε κλίμα διαφορετικόν. Μεγάλῃ κατάχρησις γεννᾷ τὸν χορτασμόν, οὗτος δὲ τὴν ἀηδίαν. Αἱ ἐπιθυμίαι τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος σβύνονται ἀπὸ τὴν εὐκολίαν, τὴν ὅποιαν ἔχομεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, καὶ πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ αἰσθάνεται φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ἀνάγκας, αἱ ὅποιαι ὅταν λείψουν, ἡ ψυχὴ ἀδυνατίζει καὶ ἡ ζωὴ καταπτᾷ ἀνυπόφορος. Ὑπάρχει τάξις ἀνθρώπων εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀσθένειά σου εἶνε πολὺ σπανία, καὶ ἡ τάξις αὕτη εἶνε ἡ τάξις τῶν πτωχῶν· εἰς αὐτὴν λοιπὸν χρεωσθεῖς νὰ καταπαχθῆς. Διὰ τοῦτο ἀναχώρησον, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον· ἀκούεις ; ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον. Μὴ ἐπιστρέψῃς πρὶν νὰ περάσῃ τὸ ἔτος, καὶ τότε θὰ ἐπανέλθῃς ὑγιής. — Ἦθελε νὰ κάμω παρατηρήσεις τινάς, ἀλλ' ὁ ἰατρός πλησιάσας μὲ εἶπε μὲ τρόπον σχεδὸν προστακτικόν. « Κύριε, δὲν σαῶ μένει εἰμὴ μία μόνη σάνις εἰς τὸ ναυάγιον· ἂν δὲν τὴν λάβετε, εἶσθε χαμένος. » Συγχρόνως λαβὼν τὸν πῖλον τοῦ μὲ ἀποχαιρετᾷ εὐχόμενος καλὸν κατεῦδιον.

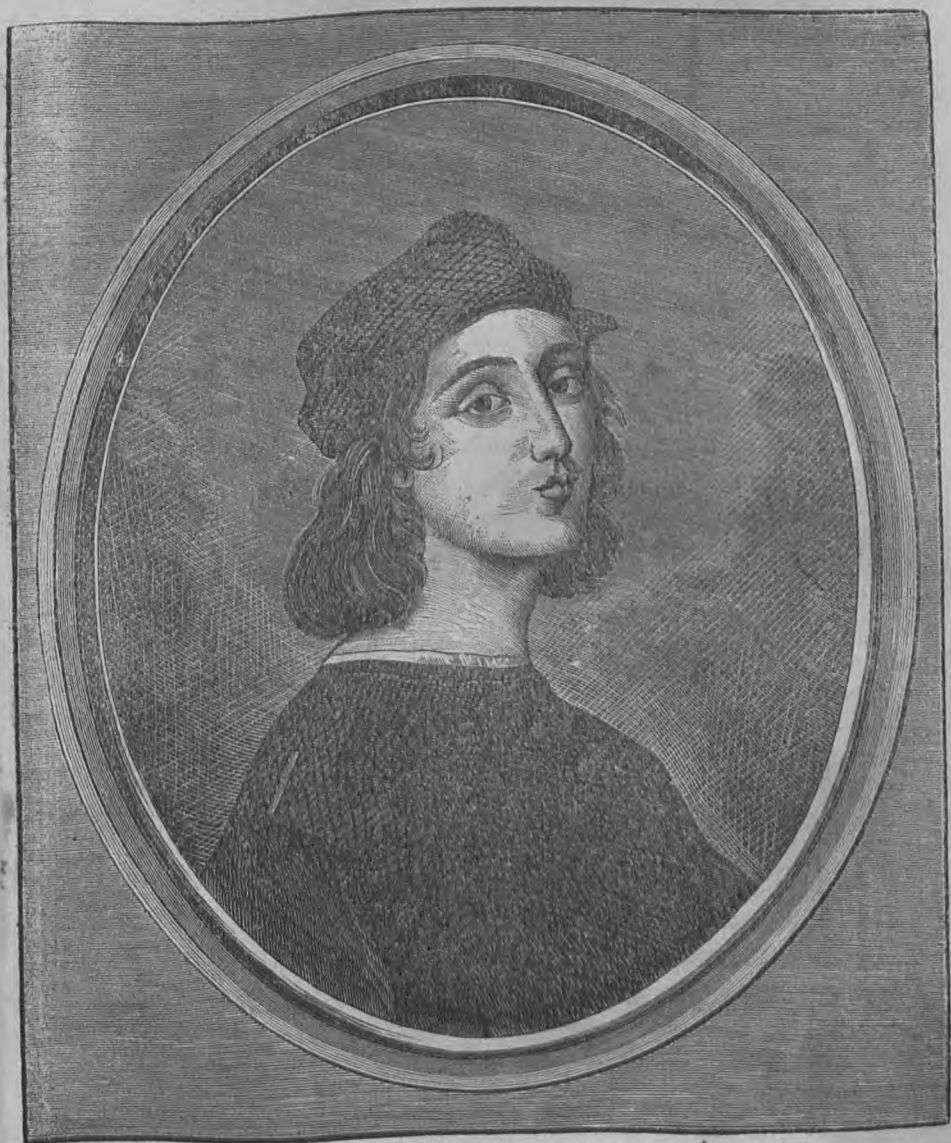
Ἐποῦ ἐσκέφθη ὀλίγον τὰς συμβουλὰς τοῦ περιφήμου ἰατροῦ, ἤσθάνθη ἀκτίνα ἐλπίδος εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μου. Ἐὰν ἦτο ἀ-

ληθές ! εἶπον μὲ τὸν ἑαυτὸν μου, ἂν ἠδυνάμην νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ζωὴν, νὰ γνωρίσω ἀκόμη τὴν εὐτυχίαν τοῦ ὑπάρχειν, νὰ θεωρήσω μετὰ τινος εὐχαριστήσεως τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἢ λάμψις τῶν ὁποίων ἐνοχλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ κουράζει τὰ ἄνευρα μου ! Ἐὰν ἦτο ἀληθές ὅτι ἀὴρ καθαρῶτερος ἤθελε διώξει ἀπὸ τῆν καρδίαν μου τὰ θλιβερὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα τὴν καταθλίβουν ! Ναί, βεβαίως, ἀπαράσιτα. Ὁ κύριος Ἐλλιοτ ποσῶς δὲν μὲ ἀπάτῃ ἢ εἰλικρίνεια ἐφαίνετο ὄχι μόνον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λόγους του· εἶνε πεπεισμένος.

Προσεκάλεσα ἀμέσως τὸν ἐπιστάτην μου Οὐίλλιαμ, τοῦ ὁποίου τὴν τιμιότητα γνωρίζετε ὅλοι. «Οὐίλλιαμ, τῷ εἶπον, θέλω σοῦ δώσω ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης μου. Ἀὔριον ἀναχωρῶ ἀφίω τὴν Ἀγγλίαν, καὶ δὲν λαμβάνω μαζῆ μου παρὰ ἑκατὸν μόνον γκινέας. Δὲν θὰ γνωρίζῃς τὸν τόπον τῆς θεληματικῆς ταύτης ἐξορίας μου, μὴ ζητῆς ποσῶς νὰ τὸν ἀνακαλύψῃς, καὶ ἴσι συγγενεῖς καὶ φίλοι μου θὰ τὸν ἀγνοοῦν καθὼς σύ. Εἰς τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ λείπω μεταχειρίζου τὴν κατὰστασίν μου ὡς ἐὰν ἦτο ἰδική σου. Ἐὰν σοῦ ζητήσω χρήματα, πρὶν τελειώσῃ ἔν ὀλόκληρον ἔτος, μὴ μοῦ στείλῃς, καὶ νὰ μὴ θελήσῃς νὰ δεχθῆς μάλιστα ἐὰν ἤθελε σοὶ παρουσιασθῆ κανέν συνάλλαγμα ἀπὸ μέρους μου, » Ὁ Οὐίλλιαμ ἐξαφνισθεὶς καὶ λυπηθεὶς μεγάλως διὰ τὴν ἀπόφασίν μου ταύτην μετεχειρίσθη ὅλην τὴν εὐγλωττίαν του προσπαθῶν νὰ με κρατήσῃ ἢ νὰ μάθῃ τοῦλάχιστον τὸν τόπον τῆς ἐξορίας μου. «Μὴ μ' ἐμποδίζῃς τῷ εἶπον, ἡ ἀπόφασις ἔγινεν, Οὐίλλιαμ, πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς μου.» (ἀκολουθεῖ).

Ὁ Ραφαήλος.

Ἐγεννήθη εἰς τὸ Οὐρβίνον μικρὰν πόλιν τῆς Ἰταλίας, τὴν μεγάλην Παρασκευὴν τοῦ ἔτους 1483. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰωάννης Σάντης, καλλιτέχνης ἀφελής, πρᾶος καὶ καλοκάγαθος, εδίδαξεν ὁ ἴδιος τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς σχεδιογραφίας εἰς τὸν προσφιλῆ καὶ μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγγέλου Ραφαήλου. Βραδύτερον ὅμως, αἰσθανόμενος ὅτι ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐπιδόσεως τοῦ υἱοῦ του εἰς τὴν τέχνην δὲν ἦτον ὁ κατάλληλος πρὸς

ΡΑΦΑΗΛ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

διδασκαλίαν του, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἐν Περούζῃ (Ἰταλικῇ πόλει ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τιβέρεως) διαμένοντα περίφημον τότε ζωγράφον Περουζίνου. Ὁ Ραφαῆλος δεκαπενταετῆς ἤδη ἐσυνουκίωθη τάχιστα πρὸς τὸ ὕψος τοῦ διδασκάλου του, ὥστε εἰργάζεται μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εἰκόνας, δίδων δείγματα τῆς μελλούσης δεινότητος αὐτοῦ.

Εἰκοσαετῆς μόλις ὁ Ραφαῆλος, ἀφήσας τὴν μυστικὴν συμμετρίαν τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς, ἀνήχθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ στάδιον τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ποιήσεως. Τὴν 18 Ἰουλίου τοῦ 1504 ἔτους ἀπῆλθεν εἰς Φλωρεντίαν τὴν τότε κατ' ἐξοχὴν πόλιν των θαυμάτων καὶ ἐστὶν παντὸς ὠραίου καὶ ὑψηλοῦ. Τὸ ὑψηλὸν καὶ πλούσιον κωδωνοστάσιον τοῦ Ζιῶτου, ὁ τροῦλλος τοῦ Βρουνελλέτκι, αἱ πρῶται εἰκόνες τοῦ Λεονάρδου da Vinci, αἱ τοιχογραφίαι τοῦ πατρὸς Ἀγγελικῶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Μάρκῳ, αἱ πλήρεις ἐκφράσεως εἰκόνες τοῦ Μαζακκίου, ἐνὸς τῶν πρώτων ζωγράφων τῆς παλιγενεσίας, ταῦτα πάντα προσεκάλουν εἰς Φλωρεντίαν πάντα τεχνίτην ὀρεγόμενον ἐμπνεύσεως καὶ ἀμιλλώμενον πρὸς τὰ ἔργα ἐκείνων. Ἦδη ἡ Φλωρεντία περιέμενον ἀνυπομόνως τοὺς ἀναγγεληθέντας πίνακας τῆς μάχης τῶν Ἰπποτῶν καὶ τοῦ πολέμου τῆς Πίσης, διαγώνισμα τῶν δύο τότε μεγάλων ζωγράφων, τοῦ Λεονάρδου da Vinci καὶ τοῦ Μιχαῆλ Ἀγγέλου (1).

Αἱ κολοσσαῖαι ἐκεῖναι σχεδιογραφίαι πλήρεις τολμῆς καὶ ἐμβριθείας καλλιτεχνικῆς, αἱ τρομεραὶ καὶ σπαίρουσαι εἰκόνες τῶν μαχομένων ἀνδρῶν, τῶν Ἰππων τοῦ Λεονάρδου, οἱ ὑπερήφανοι καὶ ἥρωικοὶ στρατιῶται τοῦ Μιχαῆλ Ἀγγέλου, ἐπροξένησαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νεανίου τούτου, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε εἶχε δοθῆ μόνον εἰς τὴν ἐκφρασιν τῆς θείας χάριτος καὶ τῆς φυσικῆς ἀφελείας καὶ εὐμορφίας. Ὅποια ἀπόστασις μεταξύ τῆς μαθηματικῆς διαθέσεως καὶ τῶν μονοτόνων ἡσυχῶν καὶ ἀφελῶν γρομμῶν τοῦ διδασκάλου τοῦ Περουζίνου καὶ τῆς τολμηρᾶς καὶ νευρώδους ἀταξίας, τῆς ἀρενωποῦ ἐκφράσεως καὶ τοῦ κυματισμοῦ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν πτυχῶν,

(1) Οὗτος ὑπῆρξε διασημότετος γλύπτης, ζωγράφος καὶ ἀρχιτέκτων Ἰταλός, γεννηθεὶς τὸ 1474 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1563 ἐν Ρώμῃ. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του εἶχε στερηθῆ τῆς ὁράσεως.

ὅστις ἀνεπτύσσετο ἐπὶ τῶν σχεδογραφῶν τῶν δύο ἐξόχων φλωρεντινῶν τεχνιτῶν! Ἡ θέα τῶν εἰκόνων ἐκείνων ἐνέπνευσε μεγάλως τὸ πνεῦμα τοῦ Ραφαήλου, ἀνακαλύψατα εἰς αὐτὸν νέους κόσμους καλλιτεχνίας.

Διαμένων ἐν Φλωρεντία ἐτελειοποιήθη· ἐσπούδασε τὸ ὕψος τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου βάζιν ἔχοντος τὴν ἀνατομίαν· κατεγίνετο περὶ τὴν ρωπογραφίαν (paysage) καὶ ζωγραφίαν, ἐσπούδασε τὴν τέχνην των πτυχῶν, τοὺς ὀρίζοντας, τὰ ἀποτελέσματα τῆς σκιουγείας (clair-obscur), τῆς νυκτός, τοῦ τεχνικοῦ φωτός, καὶ διὰ τῶν ἐπικτητῶν τούτων γνώσεων ἀναρρίπτει τὸ ἐν αὐτῷ ἱερόν τῆς μεγαλοφυΐας πῦρ, προῆξε τὸ αἶσθημα τοῦ ὠραίου εἰς τὸ ἄωτον τῆς ἐντελείας. Παράβαλλοντες τὸν Ραφαῆλον πρὸς τοὺς ἄλλους ζωγράφους εὐρίσκομεν αὐτὸν μέγιστον πάντων, ὡς μόνον κατορθώσαντα νὰ καταστήσῃ φλεγγομένην καὶ ζῶσαν τὴν τέως ἄφωτον καὶ νεκρὰν ζωγραφικὴν τέχνην. Ἰδίως διέπρεψεν εἰς τὴν ἐξεικόνισιν τῶν βρεφῶν καὶ τῶν παιδίων, παριστῶν αὐτὰ πλήρη ἐπαγωγῶν χάριτος καὶ ἀφελοῦς εὐμορφίας. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ἰωάννης ὡς βρέφη ὁμοιάζουσιν ἀγγέλους καταβάντας ἐξ Οὐρανοῦ.

Ἐικοσιπενταετῆς (1508) προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ συμπατριώτου αὐτοῦ Βραμάντου νὰ μεταβῇ εἰς Ρώμην κατὰ βούλησιν τοῦ πάπα Ἰουλλίου τοῦ δευτέρου. Ἦτο δὲ ὁ Ραφαῆλος τότε ἐράσμιος τὴν ὄψιν· ἐπὶ τοῦ νεαροῦ καὶ ἀνθηροῦ προσώπου του ἔλαμπεν ἡ ἀκμὴ καὶ τὸ ὕψηλόν τοῦ ἤθους· ἡ δὲ ἀνασολὴ τῆς κόμης, τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ ἤθους καὶ τὸ κόσμιον τῆς ἀναβολῆς περιεποιοῦν αὐτῷ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμόν πάντων. Ὁ πάπας ἐδέχθη αὐτὸν εὐμένεστα καὶ τῷ ἀνέθεσε τὴν εἰκονικὴν διακόσμησιν μιᾶς τῶν τεσσάρων αἰθουσῶν τοῦ Οὐατικανοῦ, αἵτινες ὀνομάζονται Stanze ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν. Ἡ πρὸς αὐτὸν εὐμένειξ καὶ ἐμπιστοσύνη τοῦ πάπα Ἰουλλίου συναυψώσε τὸ φρόνημα τοῦ Ραφαήλου, ὅστις ἀποτινάξας πᾶν ὅ,τι μικρὸν ἢ τοπικὸν ἔμαθεν ἐν Περούζῃ καὶ Φλωρεντίᾳ, ἀνεδέχθη ζωγράφος παγκόσμιος καὶ θεμελιωτῆς τῆς Σχολῆς τῆς Ρώμης. Ἀνήχθη δὲ εἰς τὴν μεγάλην λεγομένην ζωγραφικὴν διὰ τῆς ἐπὶ τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ λεγομένου θαλάμου τῆς ὑπογραφῆς παραστάσεως τῶν τεσσάρων διεκδηλώσεων τοῦ ἀνθρωπί-

νου πνεύματος, τῆς Θεολογίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς Ποιήσεως καὶ τῆς Νομομαθείας. Ἀπέναντι τῆς Συζητήσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας, ἐξωγράφησε τὴν Συκολῆν τῶν Ἀθηνῶν Ἐδῶ ὁ Ραφαῆλος, κατὰ πρῶτον ἤγγισε τὴν ἑλληνικὴν τέχνην, καὶ παράδοξον ὅτι ἅμα πατήσας τὸ ἔδαφος τῆς ἀρχιότητος κατενόησεν αὐτὴν ἐντελέστατα, εὐθὺς συνοικειωθεὶς μετὰ τοῦ πνεύματος αὐτῆς. Διὰ τῆς δυνάμεως τῆς φαντασίας αὐτοῦ ἀφαιρῶν διαστήματα χρόνου καὶ τόπου, μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὸ μέσον τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀκαδήμου, ἔνθα εὐρίσκωμεν συνηθροισμένους ἅπαντας τοὺς φιλοσόφους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας, τοὺς ὁποίους ἀμφιβάλλομεν ἂν ὁ Ἀπελλῆς ἤθελε κατορθώσει κάλλιον νὰ παραστήσῃ.

Ἡ Ρώμη ἦτο τότε ἡ κατ' ἐξοχὴν πόλις τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Ὁ Αὐγουστῆνος Χίγης, περίφημος Σιενναῖος ἔμπορος, διέπρεπεν ἰδίως διὰ τὸν πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν ἔρωτα καὶ τὴν μεγαλοδωρίαν αὐτοῦ. Ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τῆς τερπνοτάτης ἐπαύλεως αὐτοῦ (κατεσκευασμένης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τιβέρεως) ὁ Ραφαῆλος ἐξωγράφησε τὴν διαδόητον τοιχογραφίαν τῆς Γαλατείας, ἣτιςθαίνει ἐπὶ κεγγύλης καὶ σύρεται ὑπὸ δύο δελφίνων, ἐλαύνοντος καὶ ὑψηνοχοῦντος τοῦ ἔρωτος. Τὴν εἰκόνα ταύτην ἐτελείωσε τὸ 1511, καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1513 ὁ καρδινάλιος Ἰωάννης ὁ ἀπὸ Μεδίκων διεδέχθη τὸν τελευτήσαντα Ἰούλιον εἰς τὸν παπικὸν θρόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα Λέων ὁ δέκατος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων προστατῶν τῆς καλλιτεχνίας, ἐξακολουθήσας τὴν ὑπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ ἐγκαινισθεῖσαν ἐποχὴν μετὰ τοσοῦτου ζήλου, ὥστε ὁ αἰὼν αὐτοῦ ὠνομάσθη αἰὼν Λέωντος τοῦ δεκάτου. Κατὰ διαταγὴν τούτου ὁ Ραφαῆλος ἐξωγράφησεν ἐν τῷ Οὐατικανῷ τὴν Ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἀγίου Πέτρου καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀττίλα, τοῦ ἀγρίου ἐκείνου κατακτητοῦ.

Ἀποθανόντος τοῦ Βραμάντου τὸ 1514, Λέων ὁ δέκατος διώρισεν τὸν Ραφαῆλον ἀρχιτέκτονα τοῦ Ἀγίου Πέτρου καὶ τοῦ Οὐατικανοῦ. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀνάγονται αἱ λεγόμεναι Παστάδες (Lag-giae) ἐν τῷ Οὐατικανῷ, ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ὁποίων ὁ Ραφαῆλος καὶ οἱ μνηταὶ αὐτοῦ ἔγραψαν περὶ πενήτηντα δύο εἰκόνας, τῶν ὁ-

ποιῶν αἱ ὑποθέσεις ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Διαθήκην, καὶ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη, ἡ Δημιουργία, ἔργον τοῦ Ραφαήλου, διαπρέπει διὰ τῆς ἀμμητου θείας ἐκφράσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ Πλάστου, δημιουργοῦντος τὴν γῆν ἐκ τοῦ χάους. Τετραμημένος ὑπὲρ πάντας τοὺς ὁμοτέγους του καὶ ὑπὸ πάντων θαυμαζόμενος ἔζη οὐχὶ ὡς ζωγράφος, ἀλλ' ὡς ἡγεμῶν. Οἱ ἐπιφανέστατοι ἄνδρες τῆς Ρώμης ἐθήρυσον τὴν φιλίαν αὐτοῦ. Ὁ καρδινάλιος Βιβιδίνας προέτεινεν αὐτῷ εἰς γάμον τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ Ραφαῆλος, ὄλος ἐκδοτος εἰς τὸν πρὸς τὴν Φορναρίαν ἔρωτα αὐτοῦ, ἀπεποιήθη τὸν γάμον ἐκεῖνον. Ἡ Φορναρίνα, καὶ τοι ἀθλητικοῦ ἀναστήματος καὶ καταγωγῆς ταπεινῆς ἦτον ὁ ἰδανικός τύπος τῶν γυναικῶν τοῦ Ραφαήλου, τύπος, τὸν ὁποῖον πολλάκις παρέστησεν εἰς τὰς γραφὰς αὐτοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὴν Παρθένον τοῦ ἁγίου Σίξτου, ἣτις εἶνε ἡ δόξα τοῦ Μουσειοῦ τῆς Δρέσδης. Τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου, ἐξαιτίας καλλονῆς, ἀποπνέει οὐράνιον γλυκύτητα. Φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς τὸν Ἰησοῦν, παιδίον ἱλαρὸν καὶ προσηνές, μεταρσιούται ἐλαφροτέρα τῶν νεφελῶν καὶ ὑπὸ ἀγγέλων περικυκλωμένη πρὸς τοὺς οὐρανίους αἰθέρας.

Φθάσας εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν τῆς δόξης, ἐμελέτα ἤδη τὴν διακόσμησιν τῆς τετάρτης αἰθούσης τοῦ Οὐατικανοῦ, ὅτε ὁ καρδινάλιος Ἰούλιος ἀπὸ Μεδίκων, ὁ βραδύτερον Πάπας Κλήμης ὁ ἕβδομος, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ζωγραφῆσθαι τὴν Μεταμόρφωσιν. Ἡ εἰκὼν αὕτη, τελευταῖον ἔργον τοῦ Ραφαήλου, ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῆς οἰκουμένης καὶ διεδόθη πανταχοῦ διὰ τῶν ἀρίστων χαλκογραφιῶν.

Ὁ Ἰησοῦς φωτίζει διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τὸ ὄρος Θαβώρ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἠκολούθησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ Πέτρος, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης. Ὁ Ἥλιος ἵσταται πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτοῦ, ὁ δὲ Μωϋσῆς πρὸς τὰ ἀριστερά. Ὁ Ἰησοῦς μεταρσιούται πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, διασκορπίζων περὶ αὐτὸν φῶς οὐρανοῦ δόξης, ἐκ τοῦ ὁποῦ καταβαμθηθέντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ πίπτουσι πρηνεῖς. Μόνον ὁ Ἥλιος καὶ ὁ Μωϋσῆς, κατελθόντες ἐξ οὐρανοῦ, ἀτενίζουσιν ἄντικρυς τὸν Θεόν, ὅστις, ἐγκαταλείπων βαθμηδὸν τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν, ἀποθεοῦται. Οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι ἔμειναν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Θαβώρ καὶ φαίνονται ἀγνοοῦντες τὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς συμβαίνοντα. Οἱ κάτοικοι πλησιοχώρου τινὸς κώμης, μαθόντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεραπεύων

πάντα ἀσθένειν καὶ ἀποδιώκων τὰ δαιμόνια, ἔφρασεν ἐκεῖ τρέχουσιν ἵνα ἐπικληθῶσι τὴν θεραπείαν παιδίου δαιμονισμένου. Ὁ ἅγιος Ἄνδρέας ἀναγνωρίζει τὴν ἀνικαλότητά του, οἱ δὲ παρ' αὐτῷ ἀπόστολοι ἐκφράζουσι διὰ σχημάτων ὅτι μόνον ὁ ἐπὶ τοῦ ὄρου εὐρισκόμενος δύναται νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν πάσχοντα. Ἐκ τῶν τεσσάρων τελευταίων μαθητῶν δύο βλέπουσιν ἔκπληκτοι τὸ ὑπὸ τῶν σπασμῶν ταλαιπωρούμενον παιδίον. Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἰησοῦ ἀπαραιμίλλου ἐκφράσεως εἶνε ἀποκύημα τῆς ὑπεράτης προσπάθειάς τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Ραφαήλου.

Τελειώσας τὴν εἰκόνα ταύτην δὲν ἠθέλησε πλέον ν' ἀναλάβῃ τὰς γραφίδας, καὶ ὁ θάνατος ἀνῆρπασεν αὐτόν, ὡς εἰ ἐπέπρωτο νὰ σφραγίσῃ τὸν βίον αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐντελεστάτου προϊόντος τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης. Ἀπέθανε δὲ ἐκ πλευριτίδος τὴν 6 Ἀπριλίου 1520 τὴν ἀγίαν Παρασκευὴν, ἡμέραν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Διαρκούσης τῆς ἀσθενείας, Λέων ὁ δέκατος ἐπληροφορεῖτο συνεχῶς περὶ τῆς ὑγείας του, καὶ ἡ Ρώμη εὐρίσκειτο εἰς μεγίστην κατήφειαν καὶ ἀνησυχίαν. Αἰσθανόμενος τὸ τέρας τοῦ βίου διέθεσε τὰ περὶ αὐτόν, διαμοιράσας τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ εἰς τοὺς δύο φιλτάιους αὐτοῦ μαθητάς, τὸν Ἰούλιον Ρωμανόν, ὅστις καὶ τὸν διεδέχθη ὡς ἀρχηγὸς τῆς Σχολῆς, καὶ τὸν Φραγκίσκον Πέννι, εἰς τοὺς ὅποιους ἐκληροδότησε ἅπαντα αὐτοῦ τὰ καλλιτεχνήματα.

Τὸ σῶμά του ἐξετέθη ἐν τῇ αἰθούτῃ, ἔθα συνήθως ἐξωγράφει. Ὁπισθεν τῆς νεκρικῆς παστάδος ἐξετέθη ἡ ζῶτα εἰκὼν τῆς Μεταμορφώσεως, ἀποτελούσα σπαραξικάρδιον ἀντίθεσιν πρὸς τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ δαιμονίου τεχνίτου. Ἡ κηδεὶα του ἐγένετο μᾶλλον κατανοητικὴ ἢ μεγαλοπρεπής. Ἡ Ρώμη ἔκλαιε τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ μεγίστου τεχνίτου τῆς, καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Πάπα Ὁ Βέμβος συνέταξε τὸ ἐπόμενον ἐπιτύμβιον:

Ille hic est Raffael, timuit quo sospite vinci
Rerum magna parens; et moriente mori,

Ἡ ὑποχονδρία ἡ ἡ κοιλίας τοῦ Λιωτερβρούννου.

(Συνέχεια σελ. 368.)

Αἱ ἐτοιμασίαι τοῦ ταξιδίου μου ἔγιναν, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀνεχώρησα. — Τὸ ταξίδιον δὲν ἦτο κοπιαστικόν ὅσον τὸ ἐφάνταζόμην. Ὅσον ἀπεμακρυνόμην ἀπὸ τῆν Ἀγγλίαν, ἤτθανόμην τὸ στῆθος μου ἐλαφρυνόμενον καὶ τὰ νεῦρα μου εἰς καλλιτέραν κατάστασιν, τὴν καρδίαν μου ὀλιγώτερον βαρυνέμενην καὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐλευθέραν ἀπὸ τὰ σύννεφα τὰ ὁποῖα πρὸ πολλοῦ ἐφαίνοντο ὅτι ἐσκότηζον τὸν νοῦν μου. Ἄλλ' ἡ κατάστασις αὕτη δὲν διήρκεσε πολὺ. Ἐσκέφθην τὸν νέον τρόπον τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἔμελλον ν' ἀκολουθήσω ἐν τῷ μέσῳ λαοῦ τοῦ ὁποῖου οἱ τρόποι, αἱ συνήθειαι, τὰ ἦθη καὶ ἡ γλῶσσα μου ἦταν ὅλως ἀσυνείθιστα. Ἐτρόμαζον συλλογιζόμενος μόνον τὴν ἔνδειαν, τὴν ὁποίαν ἐπήγαιναν τόσον μακρὰν διὰ νὰ ζητήσω, καὶ ὀπισθοχώρουν. Ἐσυλλογιζόμεν τούτους συγγενεῖς μου, τοὺς φίλους μου τοὺς ὁποῖους ἄφινα, καὶ ῥίπτων λυπηρὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς πατρίδος μου, ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ βίθος τῆς καρδίας μου ἤκουον μυστικὴν φωνήν, ἥτις μοὶ ἔλεγε, « Δὲν θὰ τὴν ἐπανίδως πλέον ! »

Φθάνω τέλος εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσηκώθη ἡ ἐπανάστασις, καὶ διαβαίνω ταχέως τὸν ὥραϊον τοῦτον τόπον, τὸν ὁποῖον σκληροτάτη ἀναρχία ἔμελλε νὰ ἐρημώσῃ καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ ἐξηγριωμένα πάθη ἔμελλον νὰ φέρωσιν εἰς ὅλην τὴν σφαιρὰν τὴν ἐρήμωσιν, τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὸν θάνατον !

Μετὰ τριῶν ἡμερῶν ταξιδίου εἶδον τέλος τὰ ὄρη τῆς Ἐλβετίας, τὰ ὁποῖα ὕψοναν τὰς ἐκ πρατινάδος καὶ χιόνος καλυμμένας κορυφὰς των. Εἰς τὴν θείαν ταύτην, ἥτις ἔτροπε νὰ φέρῃ τὴν χάραν εἰς τὴν καρδίαν μου, βαθεῖα λύπη ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν μου ἔχουσα ποταμὸν δακρῶν, καὶ εἶπον μετὸν ἑαυτὸν μου. Ἴδου ὁ τάφος μου !

Ἄρῳ ἔρρασα εἰς Βέρνην, κατόκησα εἰς περίφημόν τι ξενοδοχεῖον εὐρισκόμενον ἐπὶ τοῦ δώματος τῆς Μητροπόλεως. Ἀπεφάτισα ν' ἀναπαυθῶ ἐκεῖ δύο ἡμέρας, ὅχι διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ διάφορα

ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἡ ὥραία καὶ θελικὴ ἐκείνη πόλις παρουσιάζει εἰς τοὺς περιηγητάς, διότι δὲν εἶχον οὔτε τὴν δύναμιν οὔτε τὴν θέλησιν· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤξευρον ἀκόμη ποῖον μέρος τῆς Ἑλβετίας ἔμελλον νὰ ἐκλέξω διὰ τόπον τῆς ἐξορίας μου, ἐσκέφθην ὅτι δύο ἡμέραι ἤρκουσιν διὰ νὰ κάμω τὴν σπουδαίαν ταύτην ἐκλογὴν. Δὲν ἐξερχόμην διόλου ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου· στηριγμένος ἐπὶ τοῦ παραθύρου μου ἔρριπτον μὲ περιέργειαν τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ τόπου ὅπου ἡ καλλιέργεια ἀνέπτυσσεν ὄλους τοὺς θησαυροὺς τῆς, ὅπου ἡ φύσις εἶχε συναθροίσει τερπνοὺς λόφους, λειβάδια, ὕδατα καὶ δάση. Ἐθεώρουν τὰ μεγαλοπρεπῆ ὄρη τῶν ὁποίων τὰ ὕψη καλυμμένα ἀπὸ ἀκτινοβολοῦντας πάγους, ἐφαίνοντο ὅτι διεμοιράζοντο μὲ τὰ νέφη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦσαν στεφανωμένα τὰ λαμπρὰ χρώματα τοῦ ὀνόσιος ἡλίου. Ἡ καρδία μου δὲν ἐδύνατο νὰ θαυμάσῃ, διότι ἦτο κυριευμένη ἀπὸ λύπην χωρὶς αἰτίαν. Βλέπων τὸν ποταμὸν Ἄαρ, ὅστις μὲ ὀρμὴν διήρχετο ἀπὸ τὸν τερπνὸν τοῦτον τόπον, καὶ ἔδρεχε τὰς ὑψηλὰς ὄρυς τῶν Ἀλπεων, ἤσθανόμην τὸν ἑαυτὸν μου παρασυρόμενον ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας νὰ βίωθῃ ἐντὸς τῶν κυμάτων του καὶ ἔλεγον. «Τὸ πᾶν θέλει τελειώσει.»

Ἄφου ἔλαβα ὄλας τὰς πληροφορίας περὶ τοῦ τόπου, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ κατοικήσω, ἐξέλεξα διὰ τοιοῦτον τὴν κοιλάδα τοῦ Λωτρεβρούννου, ἧτις, καθὼς μοι ἔλεγον, ἦτο τὸ ὠραιότερον καὶ ἀγριώτερον μέρος τῆς Βέρνης· ἔλαβα λοιπὸν ὁδηγὸν καὶ ἀνεχώρησα ἐνῶ ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Ἡ πρὸς τὸ Λωτρεβρούννον ὁδὸς ἦτο πολὺ κοπιαστικὴ· συγχάκις ἔπρεπε νὰ ἀναβαίνω κρημνώδεις βράχους καὶ νὰ περιπατῶ ἐπάνω εἰς πάγους· διὰ τοῦτο ἠναγκάσθην νὰ ἀναπαυθῶ μίαν ὀλόκληρον ἡμέραν εἰς τὸ μέσον κοιλάδος τινός. Ὁ ἀήρ ἦτο ταλαρὸς, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀνέφελος, ὁ δὲ ἥλιος ἀιτνακλώμενος εἰς κοὺς πάγους καὶ τὰς χιόνας ἐθάμβωνε τοὺς ὀφθαλμοὺς μου. Αἱ εἰκόνας αὐταὶ δι' ἄλλους βεβχίως θά ἦταν τερπνὰ καὶ εὐχάριστοι· εἰς ἐμὲ ὅμως ἐπροξένουν λύπην καὶ στενοχωρίαν. Ἐν τούτοις τὴν ἐπαύριον ἀφου ἔστηκώθην ἠσθάνθην διὰ πρώτην φοράν τὴν ὄρεξίν μου νὰ ἐπανερχεται· ἀφου λοιπὸν προεγευμάτιστα ὀλίγον, ἤρχισα τὴν ὀδοπορίαν καὶ ἐπέρασά με ἀρκετὴν εὐχαρίστησιν τὴν κοιλάδα, ἧτις ἦτο πανταχόθεν περικυκλωμένη ἀπο ὑψηλὰ ὄρη. Εἰς κάθε

βῆμα ἀπήντων λαγκάδια καρποφόρα καὶ λοφίσκους χλοερούς. Μικρὰ δὲ βουνάκια σκεπασμένα ἀπὸ θάμνους ἀνθισμένους καὶ χλόην διαχωρίζουν τὰς κατοικίας τῶν καλῶν χωρικῶν τῆς κοιλάδος, καὶ ἔμπροσθεν ἐκάστης οἰκίας ἀναπηδᾷ πηγὴ ἧτις διαχέει ὀλόγυρά της τὴν εὐφορίαν καὶ τὴν ζωὴν. Ἡ ὑγεία λάμπει ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν ἀνδρῶν, ἡ δὲ ὄψις τῶν γυναικῶν εἶνε ζωηρὰ ὡς τὰ δροσερὰ ἄνθη. Αἱ ἀπροσποίητοι χάριτες, ἡ ἀπλότης, ἡ ἀλιότης καὶ ἡ εὐθυμία ἐφαίνοντο ὅτι ἐξέλεξαν τοῦτο τὸ μέρος διὰ κατοικίαν των. Ἐξηκολούθουν νὰ βιδίξω μεταξὺ πάγων, χειμάρρων καὶ βράχων, εἴτινες ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐκρέμαντο ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς μου. Ἦμην βυθισμένος εἰς βυθείας καὶ λυπηρὰς σκέψεις, ὁ δὲ ἥλιος ἤρχισε νὰ δῆ ὅπισθεν τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους τῆς Παρθένου. Ἦκουσα μακρόθεν τὸ βλήχημα τῶν ποιμνίων καὶ τὰ ἄσματ' αὐτῶν ποιμένων τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνοντο ἀπὸ τὴν ἡγῶν (ἀντιλαλητὸ) τῶν ὄρεων· ἀλλὰ παρευθὺς ἡ ὄρασίς μου προσεβλήθη ἀπὸ τὸν περίφημον καταρράκτην (α) τοῦ Στωβίχ, ὅστις κρημιζόμενος μὲ μεγάλον πάταγον ἀπὸ τὸ μέσον μυτεροῦ βράχου, ὁμοιάζει μὲ μεγάλην σινδόνα ἧτις ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἕως τὴν γῆν. Τὸ ὕδωρ πίπτει μὲ τόσην σφοδρότητα, ὥστε ἀναλύεται εἰς βροχὴν. Ποτῶς δὲν ἐπερίμενα τοιοῦτον θεῖμα· ὀπισθοδρόμησα ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθάμβωσαν ἀπὸ τὸ μ'γαλοπρεπὲς τόξον, τὸ ὁποῖον ὑψόνετο ὑπεράνω τοῦ καταρράκτου.

Ἐἰσήλθον εἰς τὴν πρώτην οἰκίαν, ἧτις ἐπαρουσιάσθη ἔμπροσθέν μου, καὶ ἐζήτησα φιλοξενίαν, τὴν ὁποῖαν μοι ἐχορήγησαν μὲ τὴν ἐγκάρδιον ἐκείνην ἀγάπην καὶ εἰλικρίνειαν, αἱ ὁποῖαι εἶνε τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν καλῶν κατοικῶν τῆς Ἑλβετίας. Μοι προσέφερον γαλακτερὰ καὶ ὀπωρικά, τὰ ὁποῖα ἔρχον μετὰ τινος εὐχαριστήσεως, καὶ μοι ετοίμασαν κλίνην, τῆς ὁποίας εἶχον μεγίστην ἀνάγκην, διότι ὁδοιπορῶν δύο κατὰ συνέχειαν ἡμέρας εἶχον κουρασθῆ· Μόλις ἔπεσα εἰς τὴν κλίνην καὶ ἀπεκοιμήθην, ἐνῶ ὁ ξενοδόχος μου περικυκλωμένος ἀπὸ πολυάριθμον οἰκογένειαν, ἔφαλλέ τινα ἀπὸ

(α). Τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ δταν κρημιζονται ἀπὸ ἀρκετὸν ὕψος τότε σχηματίζουσι *x a t a p p á κ τ η ν*.

τὰ ἀπλᾶ καὶ θελκτικὰ ἐκεῖνα ἄσματα, τὰ ὅποια πληροῦσι τὴν ψυχὴν ἀπὸ εὐαρέστους συγκινήσεις, διότι ἐκφράζουσιν αἰσθήματα καθαρὰ καὶ φυσικά.

Ὅταν ἐξύπνησα ἐνδύθην ἐνδυμασίαν βοσκῶ, τὴν ὁποῖαν εἶχον κατασκευάσει εἰς Βέρννην· ἔδωκα παραγγελίαν εἰς τὸν ὁδηγόν μου νὰ μοι ἀγοράσῃ μικρὰν τινα καλύβην καὶ μικρόν τι ποιμνιον αἰγῶν καὶ ἐξῆλθον τῆς οἰκίας τοῦ ξενοδόχου μου, ὅχι ν' ἀπολαύσω τὰ θέλητρα φύσεως τόσον νέας δι' ἐμέ, ἀλλὰ διὰ νὰ διασκεδάσω εἰς τὰ λειβάδια καὶ τὰς ὄχθας τῶν ρυακίων τὰς θλιβεράς σκέψεις αἱ ὁποῖαι μὲ παρηκολούθουν.

Μόλις ἔκαμα θήματα τινα καὶ ἤκουσα ν' ἀντιλαλοῦν εἰς τὸν αἰθέρα πολλὰ ὄργανα, καὶ εἶδον νὰ συνίζωνται εἰς τὸ χωρίον ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς κοιλάδος, οἵτινες ἤρχοντο νὰ ἀκούσωσι τὴν θείαν ἱερουργίαν. Ἄνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ πλῆθος ἠύξανεν· οἱ ἀγροτικοὶ μουσικοὶ ἐξακολουθοῦντες τὴν συμφωνίαν των, ἐβάδιζον μὲ σοβαρότητα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν· ἡ μελωδία τῶν ὀργάνων των, καὶ οἱ θρησκευτικοὶ καὶ θελκτικοὶ ἤχοι τοὺς ὁποίους ἐξέπεμπον ἔδιδον εἰς τὴν παράταξιν ταύτην θέλητρον ἀνέκφραστον. Ἐνόμισα ὅτι μετεφέρθη εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν ὅλαι αἱ ἡδοναὶ τοῦ ἀνθρώπου ἦσαν ἀθῶαι καὶ ὅλαι αἱ ἐπιθυμίαι καθαραί. Ἠκολούθησα τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους χωρικούς, οἵτινες ἐπορεύοντο νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν Θεόν, ὅστις διεφύλαξεν εἰς αὐτοὺς τὰ κυριώτερα ἀγαθὰ, δηλ. τὰ ἀπλᾶ ἤθη, τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ὑγίαν τοῦ σώματος. Ὁ λαὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἐποποθετήθησαν οἱ γέροντες, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ οἱ νέοι, ἀντικρυ τῶν θυγατέρων ἐπὶ ἐνὸς θήματος ἐστάθησαν αἱ μητέρες τῶν οἰκογενειῶν, καὶ οἱ μουσικοὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐκκλησίας. Περιέμενον δὲ μὲ θαθεῖαν σιωπὴν καὶ σκέψιν τὸν ἐρχομὸν τοῦ ποιμενάρχου, καὶ ὅταν οὗτος ἐράνη, ὅλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὸν σεβάσμιον γέροντα, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὁποίου ἐδείκνυον τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀρετὴν.

Ἡ θεία ἱερουργία εἶχε τελειώσει, ὅταν παρευθὺς οἱ πλαγιάουλοι καὶ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα ἠκούσθησαν ἐκ νέου· ὁ ἤχος των δὲν ἦτο τόσον σοβαρός, ἢ μελωδία των ὅμως γλυκεῖα καὶ θελ-

τική. Νέος τις ἀνὴρ καὶ νέε τις γυνή, ἀκολουθούμενοι παρὰ τῶν σχετικῶν συγγενῶν των, ἐγονάτισαν ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔλαβον τὴν νομφικὴν εὐχήν. Ἄπροσποίητος χροῖ ἔλαμπεν εἰς τὰ θλιμμάτα των, εἰς δὲ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου των ἀνεγινώσκετο ἡ ἔκφρασις τῆς εὐτυχίας, ἥτις ἐχρεώσται νὰ διαρκῆσθαι διὰ παντός, διότι ἦσαν βέβαιοι ἐκ τοῦ προηγουμένου ὅτι θὰ εὕρισκον πάντοτε εἰς τὰς διασκεδάσεις των, καὶ εἰς τὰς τρυφερότητάς των νέος ἀφορμὰς ἀγάπης.

Ὡ φίλοι μου, ματαίως θὰ προσπαθῆσω νὰ σὰς ζωγραφίσω τὰς εἰκόνας τὰς ὁποίας μοι ἐπροξένησεν ἡ εἰκὼν αὕτη. Ἐνῶ ἡ εὐθυμία ἔλαμπεν εἰς ὄμιον τὰ πρόσωπα, ἀποσυρθεὶς κατὰ μέρος εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ἐκκλησίας ἠθθάθη τὸ στήθος μου νὰ ἐκτείνεται, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ πλημμυρῶσιν ἀπὸ δάκρυα. Ὡ εὐτυχία, εἶπον με τὸν ἑαυτόν μου, ἡ εἰκὼν σου με ἀπελπίζει. Δὲν θὰ σὲ γευθῶ ἄρα γε ποτέ;

Ἰψώσας τοὺς δακρυσμένους ὀφθαλμούς μου πρὸς τὸ θῆμα ὅπου ἐστέκοντο αἱ νέαι κόραι τῆς κοιλάδος, εἶδον αὐτὰς ὅτι ἐθεώρουν τὴν τελετήν μετὰ μεγάλης σεμνοπρεπειας. Μία δὲ μόνη ἀπὸ αὐτὰς εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς ἐπάνω μου. Ἡ ὠραιότης αὐτῆς εἶχε τι γλυκύτερον λεπτότερον καὶ εὐγενέστερον παρὰ τὴν ὠραιότητα τῶν συντρόφων τῆς ἤτο μελαγχολικὴ καὶ σκεπτικὴ καὶ δάκρυα ἐνίοτε ἔβρεχον τὰ βλέφαρά τῆς· δὲν ἀπέκαμνον νὰ τὴν βλέπω, τὸσον ἡ θλίψις τῆς τῆ ἔδιδε θέληγητρόν τι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Καὶ αὕτη εἶνε δυστυχὴς ὡς ἐγώ, εἶπον με τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλ' ἴτω; ἡμέραν τινὰ ἡ εὐτυχία τὴν χαριετήτη πάλιν, ἐνῶ εἰς ἐμὲ ὁ θάνατος θὰ ἦεν τὸ τέλος τῶν δεινῶν μου!

Ὅλον τὸ πλῆθος εἶχεν ἐξέλθει ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἐγὼ δὲ θυσιζόμενος εἰς τὰς θλιβεράς σκέψεις μου δὲν παρετήρησα ὅτι ἔμενον μόνοι· ἀλλὰ ἀφοῦ ἀνεχώρησα καὶ ἐπορεύθην εἰς τὸ χωρίον ὅπου περισσότεροι τῶν διακοσίων νέων καὶ ἀπὸ τὰ δύο γένη ἐχώρευον εἰς τὸν ἦχον τῶν ἰδίων ὀργάνων, τῶν ὁποίων ἡ γλυκεῖα μελωδία ἐνέπνεεν εἰς αὐτοὺς πρὸ ὀλίγου τὴν εὐσέθειαν. Αἱ νεάνιδες, θλιπέουσαι νέον τινὰ θοσπὸν νέον, ὁ ὁποῖος ἐστέκετο ὑπὸ τὴν σκιάν ἐλάτης καὶ ἔρριπτεν ἀδιάρρονον βλέμμα εἰς τὰς διασκεδάσεις των, ἐπλησίασαν εἰς

ἐμέ, μὲ προσεκλίεσταν νὰ λάβω μέρος εἰς τὴν εὐθυμίαν των, καὶ μοὶ ἔκαμαν μυσίας ἀθῶας περιποιήσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἀπεκρίθην εἰμὴ διὰ χυμογελάσματος. Ἐπὶ τέλους μὲ ἐγκατέλιπον καὶ θεωροῦσαι με μετὰ τινος οἴκτου, ἐφαίνοντο λέγουσαι. «ὁ καυμῆνος! κλαίει ἴσως ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπα· ἄς μὴ ταράττωμεν τὴν λύπην του.»

Εἰς μάτην ἐζήτησα τὴν νεάνίδα, τῆς ὁποίας τὰ δάκρυα εἶχον συναντήσῃ τὰ ἰδικά μου κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς θείας ἰερούργιας· δὲν τὴν ἔβλεπον πουθενὰ μετὰξὺ τῶν συντρόφων της. Ἠσθάνθην λοιπὸν θάρβαρον χαρὰν συλλογισθεὶς ὅτι δὲν εἶμαι ὁ μόνος δυστυχῆς εἰς τὴν τερπνὴν ταύτην κοιλάδα, ὅπου τὰ πάντα εὐτυχοῦν· ὁ δυστυχῆς ζητεῖ τὴν δυστυχίαν, καθὼς ὁ ξένος ὅστις ναυαγήσῃ εἰς ἄγνωστον παραλίαν, ζητεῖ τινα ὅστις νὰ δύναται νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ νὰ τῷ ἀποκριθῇ.

Μετὰ τὸν ἀγροτικὸν χρόνον εἶδον τὰς νεάνιδας νὰ πιάωνται ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ νὰ προχωρῶσι μὲ μεγάλην εὐθυμίαν ψάλλουσαι ἕως τὴν ρίζαν τοῦ λοφίσκου, τοῦ ὁποίου τὸ κατωφερὲς μέρος ἦτο καταπαγωμένον, καὶ τρέχουσαι πρὸς τὸ ὕψος. Ἐνόμιζέ τις ὅτι βλέπει πλῆθος ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι ἀνέβαινον εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄλλὰ πότῃ ἦτο ἡ ἐκπληξίς μου, ὅταν εἶδον αὐτάς ὅτι ἐσκόπευον νὰ καταβῶσιν ἰ. Ἐπίασαν ἐκ νέου τὰς χεῖρας των καὶ ὤρμησαν ἐπὶ τοῦ γλιστεροῦ κατηφόρου. Τὰ μαλλία των εἶχον ξεπλεχθῆ καὶ ἐκυμάτιζον εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἀνέμου. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐκράτουν κατὰ τάξιν τὴν ὀρμὴν τῆς καταβάσεώς των καὶ ἀπῆλπιζον τοὺς ἐραστὰς των, οἵτινες κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ρίζαν τοῦ λόφου ἔτεινον πρὸς αὐτάς τοὺς θραχίονάς των μὲ ζωερὰν ἀνυπομονησίαν. Συχνάκις ἐπέτων καὶ ἐπήδων ἄλλ' ὄχι ἄνευ σεμνότητος.

Αἱ ζωηραὶ αὐ-αι εἰκόνες, ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἀπλοῖκή αὕτη εὐθυμία, ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς, τῆς νεότητος καὶ τῆς ὑγείας ἔκαμον τὸ στήθος μου νὰ κτυπᾷ μετὰ ζωηρότητος. «Εὐτυχεῖς βοσκοί! ἀνέκραξα, πόσον σὰς ζηλεύω! Ἐννοῶ, βλέπων τὰς εὐχαριστήσεις σας ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται ν' ἀγαπήσῃ τὴν ζωὴν. Εὐάρεστοι ἐντυπώσεις τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλίας, τρυφεραὶ διαθέσεις, αἵτινες ἐλύκυσεν τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν ὁμοίον του, δὲν ὑπάρχετε πλέον δι'

ἐμέ ! Οἱ σύνδεσμοι διὰ τῶν ὁποίων συνδεόμην εἰς τὴν κοινωνίαν κατεστυντρίφθησαν. Ἰσχυρὸς εἰς τὸν κόσμον, μοι φαίνεται ὅτι δὲν ἤλθον εἰμὴ διὰ νὰ φανῶ μόνον καὶ ν' ἀποθάνω !

Εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἐφιλοξενήθη, ἤμην τόσον κουρασμένος ὡς νὰ παρεδόθην ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς ὅλα τὰ γυμνάσματα τῶν ὁποίων ἤμην παρατηρητής. Τὰ γόνατά μου ἐλύγιζον, καὶ ἡ συγκίνησίς μου ἦτο τοιαύτη, ὅποιαν αἰσθάνεται τις δοκιμάζων μεγάλην δυστυχίαν, εἰς τὴν ὅποιαν δὲν ἦτο προητοιμασμένος. Ὁ ὀδηγός μου φθάσας στιγμὰς τινας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, μοι ἀνήγγειλε τὴν ἀγορὰν μικρᾶς τινοῦ καλύβης, ἡ ὅποια ἔκειτο εἰς τὸ κατωφερὲς μέρος τοῦ Λωθενέου, ἐνὸς τῶν ὑψηλοτέρων ὄρεων τὰ ὅποια περικυκλόνουν τὴν κοιλάδα τοῦ Λωτερβρούνου. Ἀπότομοι βράχοι καλυμμένοι ἀπὸ ἐλάτας ἔκειντο ὑπεράνω τῆς κατοικίας τοῦ δυστυχούς Τόμ (διότι τοιουτοτρόπως εἰς τὸ ἔξῃς θὰ ὀνομάζωμαι). Ὀλίγον μακρὰν τῆς κατοικίας μου ὠραία πηγὴ ἀνεπηδά ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ ἐξηπλόνετο ἐντὸς βοσκῆς τινοῦ τὴν ὅποιαν ἐπότιζε. Εὐρέθην λοιπὸν κύριος ἐνὸς ποιμνίου ἐκ δώδεκα αἰγῶν, τὸ ὅποιον ἐμελλον νὰ ὀδηγήσω εἰς τοὺς ἐκ πρασινάδος καλυμμένους λόφους μετὰ τῶν ἄλλων βοσκῶν, οἵτινες εὐχαρίστως ζῶσι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ζωῆς εἰς τὸ ὅποιον ἤμην καταδικασμένος.

Ἡ ἀγορὰ αὕτη μοι ἀφῆρεσεν ὅλα σχεδὸν τὰ χρήματά μου ὅσα ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἔφερον. Ἐὰν ἤθελον νὰ ζήσω ἔπρεπε νὰ ἐργάζωμαι, ὡς οἱ νέοι μου σύντροφοι, τόσον πλούσιοι ὅσον ἐγὼ. Ἡ καλύβη ἦτο ἐντελής ὡς ὅλα τῆς Ἑλβετίας ὅλα τὰ πράγματα τῆς πρώτης ἀνάγκης εὐρίσκοντο ἐν αὐτῇ. Μικρὸν κάθισμα διὰ νὰ κάθηναι, τράπεζα διὰ νὰ τρώγω καὶ μία κλίνη, εἶνε ἀληθές, ὀλίγον σκληρὰ, εἰς ἄνθρωπον συνειθισμένον εἰς ὅλας τὰς ἀναπαύσεις τῆς εὐζωίας καὶ μαλθικότητος, ἀλλ' ἀρκετὰ εὐχάριστος διὰ νὰ ἀναπαύσῃ τὰ ρωμαλέα μέλη ἐνὸς βοσκῶ, τὸν ὅποιον ἡ κούρασις εἶχε καταβάλει, καὶ ὅστις δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ τὸν ὕπνον.

Αἱ πρῶται ἡμέραι ὑπῆρξαν φρικώδεις δι' ἐμέ· ἡ μοναξία ἦτις ἠϋξανε ἀκόμη περισσώτερον τὴν βλαδίαν μου λύπην, ὁ χονδρὸς ἄρτος, τὸν ὅποιον κατέθρεγα διὰ τῶν δακρύων μου, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἡ λεπτὴ κρᾶσις μου δὲν ἦτο συνειθισμένη, ὁ βίσιος κόπος τὸν ὅποιον

ἔκκμον, αἱ προσπάθειά μου διὰ ν' ἀκολουθῶ τὰς ἀίγας μου ἐν τῷ μέσῳ βράχων, κρημνῶν καὶ πάγων, ὅλα ταῦτα συντέτιναν εἰς τὸ νὰ ἐπισπεύσουν τὴν στιγμὴν τῆς καταστροφῆς μου, στιγμὴν τὴν ὁποῖαν ἐπερίμενον μὲ ἀνυπόμονον ἀπελπισίαν. Παρευθὺς δὲν εἶχον τὴν δύνάμειν νὰ ἐξέλθω τῆς καλύβης μου· τρομεροὺς πυρετοὺς ἀναψεν εἰς τὰς φλέβας μου καὶ βραρεῖα ἀσθένεια ἐπελθούσα μ' ἔρριψεν εἰς φρικιώδη παραλογισμὸν. Δὲν εἶχον λογικὸν εἰμὴ ὅσον ἀπρητεῖτο διὰ νὰ αἰσθάνωμαι τοὺς πόνους μου. Ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἔμενον εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην μεταξύ ζωῆς καὶ θανάτου, χωρὶς νὰ γνωρίζω τοὺς κινδύνους μου, οὔτε τὸν τόπον ὅπου εὐρισκόμην· ἄλλοτε ἐνόμιζον ὅτι ἤμην εἰς τοὺς κόλπους τῆς πατρίδος μου καὶ προσεκά- λουν τοὺς φίλους μου, καὶ ἄλλοτε ὅτι ἤμην εἰς τὸ μέτον ἀγρίας ἐρή- μου, καὶ ἠκολούθουν τὰ φαντάσματα, τὰ ὁποῖα ἔρευγον ἀκαταπαύ- στως ἐνώπιόν μου. Ἐνόμιζον μὲν ὅτι ἐφαίνετο ὅτι ἐβλεπον πλησίον μου τὴν νέκν ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἡ θλίψις μὲ εἶχε βιθῆως συγκινήσει ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐτυχίας τὴν ὁποῖαν ἀπελάμβανον αἱ σύντροφοί της, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐκάθητο παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης μου καὶ ἔκλαιε βλέπουσα τὴν κατάστασιν μου, ἄλλοτε δὲ μοὶ προσέφερε ὅλας τὰς περιποιήσεις τρυφεράς· εὐσπλαγχνίας· ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἡ γλυκεῖα αὐτὴ εἰκὼν ἐξέλιπε καθὼς ὅλα μου τὰ ὄνειρα. Τέλος μετὰ μακρὸν λήθαργον, ὅμοιον πρὸς τὸν αἰώνιον ὕπνον εἰς τὸν ὁποῖον μ' ἐνόμιζον βυθισμένον, ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς μου, τοὺς περιέφερον πέριξ μου καὶ ἡ πρώτη μου ἰδέα ἦτο νὰ ἐρωτήσω « Πού εἶμαι ; » ὅταν ἤ- κουσα φωνὴν τινὰ εἰποῦσαν « ἐσῶθη ! ἐσῶθη ! » Εἶδον δὲ δύο γυ- ναῖκας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ μία μοὶ ἐφάνη ὀπωσοῦν ἠλικιωμένη καὶ ἦ- τον αὐτὴ ἦτις ἔκραζεν, ἐσῶθη ! Ἡ δὲ ἄλλη νέα ὡς ἡ ἄνοιξις, γλυ- κεῖα ὡς ἡ ἀγαθοεργία, καὶ ὡραία ὡς τὸ ρόδον, μ' ἐθεώρει ἐν σιωπῇ· ἀλλ' ἐκ τῶν βλεμμάτων της ἐφαίνετο ὅτι συνεμερίζετο τὴν χαρὰν τῆς μητρὸς της. « Πῶς ! ἀνέκραξα, ἰδοὺ οἱ δύο ἄγγελοι, οὔτινες μοὶ ἔσωσαν τὴν ζωὴν ! Τοὺς εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου, τοὺς εἶδον εἰς τὸν παραλογισμὸν μου, καὶ ἡ εἰκὼν αὐτὴ δὲν ἦτο ποσῶς ἀπάτη ! » Αἱ λέξεις αὗται προφερθεῖσαι ἀγγλιστί, δὲν ἐνοήθησαν βεβαίως ἀπὸ τὰς δύο εὐεργετίας μου. ἀλλ' ὅμως ἐμάντευσαν τὴν εὐγνωμοσύνην μου, διότι ἡ ἔκφρασις ἀληθοῦς καὶ βεβαίως αἰσθήματος εἶνε παγχό- σμιος γλώσσα ἐνοουμένη ὑπὸ πάντων.

(ἀκολουθεῖ).

Κορυδαλός.

Ἐν Σελίδι 262 εἶπομεν ὅτι τὰ πτηνὰ εἶνε τὸ ὠραιότατον καὶ ἀθωότατον ἔργον τῆς δημιουργίας· διὰ τοῦτο πολλάκις θὰ κάμνωμεν λόγον περὶ τούτου ἢ ἐκείνου ἐξ αὐτῶν, ἀρχίζοντες σήμερον ἀπὸ τὸν κορυδαλόν.

Τὸ πτηνὸν τοῦτο ἐλέγετο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους καὶ κόρυδος, ἀπαντάται δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ κορυδαλλός μετ' ὄνομα λ. καὶ κορυδαλός, τὸ ὁποῖον ἐπίσης γράφεται ἢ μετ' ἑν ἢ μετ' ὄνομα λ. Ὀνομάσθη τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν λέξιν κόρυς, ἢ ὁποία σημαίνει περικεφαλαίαν, διότι τὸ πτηνὸν τοῦτο φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του λόφον ἀπὸ περὰ, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει μετ' ὁ στρατιωτικὸν ἐκεῖνο τῆς κεφαλῆς κάλυμμα.

Ἀρχαῖος τις ποιητὴς ἀπὸ τῆν Ἰωνίων Κέων (Τζιάν), ὁ Σιμωνίδης, λέγει «πάσαισι κορυδαλίσι χρὴ λόφον ἐγγεμέναι», ἢ δηλ. ὅτι ὅλοι οἱ κορυδαλοὶ ἐκ φύσεως πρέπει νὰ ἔχωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των λόφον· ἐν τούτοις οἱ σημερινοὶ φυσιολόγοι μᾶς διδάσκουσι τριάκοντα εἴδη κορυδαλῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ δὲν ἔχωσι τοῦτον τὸν λόφον.

Ὁ ἐπισημότετος τῶν νεώτερων χρόνων φυσιολόγος, ὁ Γάλλος Κυβίερος, ὁ μέγας ἀναμορφωτὴς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὅστις εἶχε γεννηθῆ τὸ 1769 καὶ ἀποθάνει τὸ 1832, διακρίει τὰ πτηνὰ ἐν γένει εἰς ἕξ τάξεις : τὰ Ἀρπακτικά, τὰ Στρουθοειδῆ, τ' Ἀναοριχητικά, τ' Ἀλεκτροειδῆ, τὰ Μακρόταρσα, καὶ τὰ Παλαμόποδα ἢ Στεγανόποδα.

Ὁ Κορυδαλὸς ὑπάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν Στρουθοειδῶν, τῶν ὀπίων ὁ ἀριθμὸς εἶνε ἄπειρος. Εἰ τὴν αὐτὴν τίξιν ὑπάγονται ἐπίσης οἱ κόσσυφοι, αἱ χελιδόνες, τὰ στρουθία (σπουργίτια), τὰ παραδείσια πτηνὰ καὶ ἄλλα.

Ὁ λ ο φ ω τὸς λεγόμενος κορυδαλὸς ἔχει τὸ ράμφος εὐθύ, τὸν ὀπίσθιον ὄνυχα μακρότερον τοῦ δακτύλου, ἐπὶ τοῦ ὀπίου ὑπάρχει. τὰ τελευταῖα πτερὰ πολὺ μακρὰ, τὸ χροῖμα λευκόφαιον (ψαρόν), καὶ κελადεῖ μελωδικώτατα, εὐχαριστούμενος νὰ κάμη τούτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνυψούμενος εἰς τὸν ἀέρα ὅσον δύναται ὑψηλότερα.

Ὁ κορυδαλὸς οὗτος εἶνε πτηνὸν ἀποδημητικόν· ἀναχωρεῖ τὸν χειμῶνα καὶ ἐπανέρχεται τὴν ἀνοιξιν. Κατασκευάζει τὴν φωλεάν του κατὰ γῆς, γεννᾷ 3—5 ὠὰ καὶ ἐπωάζει (κλωσσᾷ) δύο φορὰς τὸν χρόνον· εἶνε δὲ τὸ φθινόπωρον παχύτατος.

Ἐκτὸς τοῦ λοφωτοῦ ὑπάρχει καὶ ὁ λεγόμενος κορυδαλὸς τῶν λειμώνων (λειθαδίων) καθὼς καὶ ὁ κορυδαλὸς τῶν δασῶν. Οὗτοι διακρίνονται ἀπ' ἐκεῖνου, καθότι δὲν ἔχουν τὸν λόφον· ἀπ' ἀλλήλων δὲ κατὰ τὸ ὅτι ὁ τῶν δασῶν εἶνε μικρότερος τοῦ τῶν λειμώνων.

Ὁ γνωστότερος τῶν κορυδαλῶν τούτων εἶνε ὁ λεγόμενος κάλανδρος, τὸν ὁποῖον καὶ καλὰδριαν ὀνομάζουσιν. Οὗτος μιμεῖται εὐκολώτατα τὸ κελάδημα τῶν ἄλλων πτηνῶν καὶ τοὺς τόνους τῶν μουσικῶν ὀργάνων· ὠνομάσθη δὲ οὕτω ἴσως διότι κελადῶν τὴν αὐγὴν, προσκαλεῖ τοὺς γεωργοὺς εἰς τὸ θέρος, ὡς λέγει Ἕλληνας ποιητῆς, ὁ Θεόκριτος (1).

(1) Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτον ἀπὸ τὰς Συρακούσας τῆς Σικελίας καὶ ἔζη περὶ τὰ 250 π. X.

Ὁρφανοτροφεῖον.

Ἡ ἐν Σμύρνῃ ὀρθόδοξος κοινότης ἠγκαινίασε τὴν Κυριακὴν τῆς 8ης ἐνεστῶτος μηνὸς Φεβρουαρίου τὸ ὄρφανοτροφεῖον τῆς, ψαλλέν-
τος ἀγιασμοῦ παρὰ τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου καὶ ἐκφωνη-
θέντων δύο λόγων, τοῦ μὲν παρὰ τοῦ πανοσιωτάτου Ἀρχιμανδρί-
του τῆς Α. Σ., τοῦ δὲ παρ' ἑνὸς τῶν ἐφόρων τοῦ καταστήματος τοῦ
κ. Ν. Παλαιολόγου. Ἀμφότεροι οἱ λόγοι συνεκίνησαν μέγισ-
τὸν ἐκστάσιον τὸ ἀκρατήριον, τὸ ὅποῖον ἀπὸ βήθους ψυχῆς ἠύχθη ὁ-
πως ὁ τῶν ὀρφανῶν ὕψιστος Πατὴρ ἀξιῶσθαι τὴν τοσοῦτον πρὸς
τὰ καλὰ ὀργῶσθαι ταύτην κοινότητα ἵνα ὅσον οὕτω ἀποκτήσῃ καὶ
ἰδίαν οἰκοδομὴν κατάλληλον καὶ ἀξίαν νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα Ἐλ-
ληνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Σμύρνης.

Ἄς μὴ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι ὁ εἰπὼν « αἰτεῖται καὶ δοθήσεται ὑ-
μῖν » ὁ εἶς οὐ πᾶν δῶρημα τέλειον καὶ ὁ ὢν ἐν μέσῳ πάντοτε τῶν
εἰς τὸ Αὐτοῦ ὄνομα συνηγμένων θέλει εὐλογεῖ ἀοράτως πάντας
τοὺς συντρέχοντας εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ πρὸς εὐδόωσιν καὶ πρόο-
δον τοῦ θεοφιλεστάτου ἔργου αὐτοῦ. Ἄς ἐνθυμώμεθα καὶ ἄς μὴ
λείπῃ ποτὲ ἀπὸ τῆς μνήμης ἡμῶν τὸ τοῦ Ἀδελφοθέου ἀθητικαία
καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτῇ
ἐστὶ, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ
θλίψει αὐτῶν. (Ἰακ. ἐπιστ. καθολ. κεφαλ. Ι. ἐδάφ. 27).

Λύσις τοῦ 6ου αἰνίγματος.

Παῦλος, αὐλός.

Αἶνιγμα 7ου.

Ἐὰν μὲ λάθῃς κτῆμα σου, εἰς δύο σὲ χωρίζω.

Ἐὰν δ' ἀπὸ πλησίον μου,

Ἐκλείψῃ ἐν στοιχείῳ μου.

Ἡμερᾶς τότε φίλε μου, καὶ χρόνους σοῦ χωρίζω.

Τὰ ρητὰ τοῦ Ἰησοῦ.

Ἄπαντες οἱ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν πλήρεις ἀληθείας καὶ ἀγάπης. Κατὰ τοιοῦτον δὲ τρόπον ἐδίδασκε μεγάλας ἀληθείας, ὥστε ὁ λαὸς ἤκουεν αὐτὸν εὐχαρίστως. Εἶδον δ' εὐθύς ὅτι ἦτο πρῶτος καὶ ταπεινὸς τὴν καρδίαν καὶ φίλος τῶν πτωχῶν. Πολλοὶ τῶν λόγων αὐτοῦ εὐρίσκονται ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ, γεγραμμένοι δι' ἡμᾶς. Ἄν δὲ προσέχωμεν εἰς αὐτούς, θὰ κάμωσιν ἡμᾶς ἀληθῶς φρονίμους, φέροντες τὴν εἰρήνην εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, καὶ δεικνύοντες εἰς ἡμᾶς τὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν ὁδόν.

Ὅλιγιστα ἐκ τῶν ρητῶν τοῦ Ἰησοῦ θὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα· ἀλλ' ἂν ἀναγινώσκῃς αὐτὰ μετ' ἐπιμελείας, θὰ κερδίσῃς μέγα ὄφελος διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι πρὸ σοῦ.

Α'. Ἐάν τις δὲν γεννηθῆ ἄνωθεν, δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ (1).

Ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοὺς λόγους τούτους εἰς φρόνιμόν τινα καὶ πλούσιον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐφραμύζονται ἐν γένει εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους. « Νὰ γεννηθῶμεν ἄνωθεν » ἢ « νὰ ἀναγεννηθῶμεν » σημαίνει ὅτι πρέπει μεγάλη μεταβολὴ νὰ συμβῆ εἰς τὰς καρδίας καὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν. Πάντες οἱ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ γεννώμενοι φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν ἁμαρτωλὴν φύσιν. Καὶ σὺ μόνος αἰσθάνεσαι ὅτι ἡ καρδία σου εἶνε κακὴ. Οἱ ὀφθαλμοὶ σου καὶ τὰ ὦτα σου σοὶ λέγουσιν ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἁμαρτία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἡ δ' Ἱερὰ Γραφὴ ὁμιλεῖ περὶ ἀνθρώπων « ὄντων νεκρῶν διὰ τὰς ἁμαρτίας. » Ἐφεσ. Β'. 1. Οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει εἶναι ἔξυπνοι, ἐνεργητικοὶ καὶ δραστήριοι διὰ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν βραχεῖαν ταύτην ζωὴν, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχουσι φροντίδα διὰ τὰ καλλίτερα πράγματα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς. Ἀναγινώσκουμεν ὅτι « δὲν ὑπάρχει ὁ πρᾶττων ἀγαθόν· δὲν ὑπάρχει οὐδὲ εἷς » καὶ ὅτι « ἡ καρδία τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὄλη ἔκδοτος εἰς τὸ νὰ πρᾶττῃ τὸ κακόν. ».

(1) Ἰωάν. Γ'. 3.

Ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη διὰ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ ὑπακούῃ τὸν Θεόν· ἀλλὰ δὲν πράττει οὕτω. Ζῆ ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχε Θεός. Οὔτε βλέπει, οὔτε αἰσθάνεται, οὔτε ἐπιθυμεῖ τὸ ἀγαθόν. Ἄγαπᾷ ὅ,τι ὁ Θεός βδελύσσεται, καὶ βδελύσσεται ὅ,τι ὁ Θεός ἀγαπᾷ. Ἡ καρδιά αὐτοῦ εἶναι τραχεῖα, (1) ψυχρά, βαρεῖα καὶ ἄγονος ὡς πρὸς πᾶν ἀγαθόν. Ἐνῶσφ δ' εἰς τὴν τοιαύτην εὐρίσκεται κατάστασιν, ὁ Θεός ἐργίζεται καθ' αὐτοῦ καθ' ἑκάστην.

Φαντάζεσαι δ' ἤδη ὅτι ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ κατοικῆ διὰ παντός μετὰ τοῦ Θεοῦ; Δύναται ὁ καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του βυθίζων εἰς τὴν κακὴν ὁδὸν νὰ ἦνε ἔτοιμος νὰ συνενωθῆ μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ τῶν μακαρίων πνευμάτων ἐν τῷ οὐρανῷ; Εἶνε εἰς κατάστασιν ὁ βρωμερὰ φορῶν ράκη νὰ παρασταθῆ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως; Ὅχι βεβαίως, καὶ εἶνε φανερόν ὅτι μεγάλη μεταβολὴ πρέπει τὸ πρῶτον νὰ λάβῃ χώραν ἐν αὐτῷ νέναν νὰ ἀρχίσῃ ζωὴν, ὥστε νὰ γίνῃ ὡς νέος ἄνθρωπος, καὶ τότε θὰ αἰσθάνεται καὶ θὰ συλλογίζεται ὡς ἀληθῆς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἐκτελῆ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως.

Ἡ μεταβολὴ δ' αὕτη γίνεται μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πᾶν ὅ,τι εἶνε κακὸν ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ ζωῇ δι' αὐτοῦ μόνου γίνεται ὀρθόν. Τὸ κακὸν δένδρον δὲν δύναται νὰ φέρῃ καλὸν καρπόν. Ἄλλ' ἐν γίνῃ τὸ δένδρον καλόν, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ θὰ ἦνε καλός. (2) Ἄν κάμῃς τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος καθαράν, καὶ τὸ ρυάκιον ὁμοίως θὰ ἦνε καθαρόν.

Ἄλλ' ἐρωτᾷς, Πῶς δύναμαι νὰ ἐλπίσω ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ καρδίᾳ μου; Ἄκουσον τί ὁ Ἰησοῦς εἶπεν.

B. Ἐὰν σεῖς, πονηροὶ ὄντες, ἐξεύρετε νὰ δίδητε καλὰς δόσεις εἰς τὰ τέκνα σας, πόσῃ μᾶλλον ὁ Πατήρ ὁ οὐράνιος θὰ δώσῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς αἰτοῦντας παρ' αὐτοῦ; (3)

Ἐνταῦθα διδασκόμεθα νὰ πορευώμεθα πρὸς τὸν Θεόν ὡς πρὸς τὸν Πατέρα ἡμῶν, καὶ νὰ ζητῶμεν παρ' αὐτοῦ τὸ δῶρον τοῦ Ἁγίου

(1) Ἰεζ: ΙΑ'. 19. (2) Μαθ. Ζ'. 7, (3) Λουκ. ΙΑ'. 13.

Πνεύματος. Καί οἱ κάκιστοι τῶν ἀνθρώπων ἀκούουσι τὰς φωνάς τῶν τέκνων των, ὅταν ζητῶσιν ἄρτον παρ' αὐτῶν. Καί ὁ Θεός, ὅστις εἶνε αὐτῆ ἡ ἀγάπη, δὲν θά μᾶς ἀκούσῃ ὅταν ζητῶμεν παρ' αὐτοῦ τὸ "Ἁγιον Πνεῦμα; Ναι, θά πράξῃ «πολύ πλεύτερον» παρὰ πάντα γονέα.

Τὸ Πνεῦμα εἶνε τώρα τὸ καλλίτερον δῶρον τοῦ Θεοῦ εἰς ἡμᾶς. Φέρει φῶς εἰς τοὺς σκοτεινοὺς ἡμῶν νόας. Ἡ δύναμις αὐτοῦ εἶνε ὡς πῦρ καὶ ὡς σφύρα, ἡ ὁποία διαλύει καὶ ἔκατασυντρίβει τὰς τραχείας ἡμῶν καρδίας. Ἄν δοθῇ εἰς ἡμᾶς, θά μᾶς διδάξῃ ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶνε μέγα κακόν· θά μᾶς κάμῃ νὰ ταπεινωθῶμεν καὶ νὰ λυπηθῶμεν δι' αὐτήν. Θά μᾶς ὀδηγήσῃ νὰ ἴδωμεν πόσον μεγάλη ἦτον ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὥστε νὰ πέμψῃ τὸν Υἱὸν αὐτοῦ νὰ ἀποθάνῃ δι' ἡμᾶς. Καὶ τότε θά μᾶς καταστήσῃ εὐτυχεῖς ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἠῤῥαμεν συγχώρησιν.

Διὰ νὰ ἀπολαύτῃς δὲ τὸ δῶρον τοῦτο, πρέπει νὰ ΖΗΤΗΣῃς αὐτό. Διότι οὕτω πάλιν ἀκούομεν τὸν Ἰησοῦν λέγοντα.

1'. Αἰτεῖτε, καὶ θά σᾶς δοθῇ· ζητεῖτε καὶ θά εὕρητε· κρούετε, καὶ θά σᾶς ἀνοίξωσι. (1)

Διὰ τῶν λέξεων δὲ τούτων διδάσκεισι ὅτι ὁ Θεός ἀκούει τὴν δέησίν σου. Πᾶσα ἐπιθυμία καὶ λέξις καὶ δάκρυον εἶνε γνωστὰ εἰς αὐτόν. Ζῆτει λοιπὸν ὡς ἐπαίτης τὸν ἄρτον, ἢ ὡς ἄνθρωπος ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ τὴν εὐθειαν ἰδόν. Ζῆτει, ὡς διὰ πολῦτιμον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀπόλεσας. Κτύπα, ὡς ὁ θέλων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν θύραν καὶ νὰ εὕρῃ καταφύγιον ἀπὸ τῆς τρικυμίας.

Ὁ Θεός θά σὲ εὐχαριστήσῃ οὐχί μόνον ὡς βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς πατὴρ φιλόστοργος. Ἀλλὰ λέγεις ὅτι δὲν γνωρίζεις τί νὰ ζητήσης; Ἡ Ἱερὰ γραφὴ ἔχει βραχείας τινὰς προσευχὰς καταλλήλους διὰ σέ. «Ὁ Θεός ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῶ.» (2) «Κύριε βοήθει μοι.» (3) «Ἐπάκουσόν μου, Κύριε, διότι πτωχὸς καὶ πένθης εἶμαι ἐγώ.» Ἐπίστρεψόν με, Κύριε, καὶ θά ἐπιστραφῶ.» «Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν

(1) Ματθ. Ζ'. 7. (2) Λουκ ΙΗ'. 13 (3) Ματθ ΙΕ'. 25.

μου.» (1) «Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, Θεέ.» (2) «Κύριε, σῶσόν με· χάνομαι.» (3) Πάμπολλαι δὲ τοιαῦται προσευχαὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ. Ἀρμόζουσι δ' οὐχ' ἤττον εἰς τε τὸν ἐργαζόμενον ἐν τῷ ἀγρῷ ἢ ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, ὡς καὶ εἰς τὸν ἐν τοῖς ἀνακτόροις διαιτώμενον ἡγεμόνα. Εἶνε βραχεῖαι καὶ σαφεῖς. Πολλάκις δὲ ὁ Θεὸς ἤκουσε τὰς προσευχὰς ταύτας, καὶ πάντοτε θὰ τὰς ἀκούη πάλιν, ἂν ζητῆς ἐν πίστει.

Νὰ δέησαι δ' ἐν πίστει, εἶνε νὰ δέηται πιστεύων ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἀληθής· εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἕνεκ τοῦ Χριστοῦ θὰ μᾶς εὐλογήσῃ. Μακρὰ προσευχὴ ἄνευ πίστεως εἶνε πάντῃ ἀνωφελής. Βραχεῖα δὲ προσευχὴ μετὰ πίστεως θὰ φέρῃ εἰς ἡμᾶς πάντοτε τὴν θείαν βοήθειαν.

Ἦδη δὲ πρότερον εἶτι καὶ εἰς ἄλλα τινὰ ρητὰ τοῦ Ἰησοῦ.

Δ'. Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός. (4)

Ὁ Ἰησοῦς μᾶς ἐλάλησε περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ὡς πατρός, καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐνταῦθα δ' ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἔργου εἰς τὸ σῶζειν τὸν ἀπολωλός. Ἦμεθα ὡς πρόβατα ἀπολωλός, τὰ ὅποια ἐκρήμνισαν τὸν φραγμὸν, καὶ ἀπέπλανήθησαν εἰς κακὴν ὁδόν· ὁ Ἰησοῦς δ' ἦλθε νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ποίμνην τοῦ Θεοῦ. Εἶδεν ὅτι ἡμεθα ἀπολωλός, καὶ ἦλθε νὰ μᾶς σώσῃ. Ἦ πρὸς τὸν οὐρανὸν ὁδὸς ἦτο κεκλεισμένη δια τῶν ἁμαρτιῶν μας, καὶ αὐτὸς ἤνοιξεν αὐτήν, ἀποθνήσκων δι' ἡμᾶς. Ἦμεθα ἐν τῷ κινδύνῳ τοῦ ἄδου, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς βοήθειάν μας.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ὡς εἰς εὐτυχεῖν τόπον, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι ἦτο πλήρης κακίας. Οὐδ' ἦλθε διὰ νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Μολοντί δ' ἦτο ἐν σχήματι Θεοῦ καὶ ἴσος τῷ Θεῷ, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὅμως ἦτον ὡς δούλος. Ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὡς βρέφος, ἐξῆσεν ἐν αὐτῷ ὡς πτωχὸς ἄνθρωπος, ἀπέθανεν ἐν αὐτῷ θάνατον αἰσχούς καὶ

(1) Ψαλμ. Ν'. 11. (2) Ψαλμ. ΝΑ'. 12. (3) Ματθ. Η'. 25. (4) Λουκ. ΙΘ'. 40.

οδύνης. Ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ διεφύλαξε τὸν νόμον, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς παρέβημεν. Τὸ αἷμα δὲ το ὁποῖον ἔχυσεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐξ-
λείπει τὰς ἁμαρτίας τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων.

Ὁ Ἰησοῦς ζητεῖ τώρα διὰ νὰ σὲ σώτη. Ἄλλ' ἐρωτᾷ: Μὲ σώ-
ζει; Ἄκουσον αὐτόν.

Ε'. Ἐλθετε πρὸς με, πάντες οἱ κοπιῶντες
καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ἀνα-
πάσω. (1)

Ποῖος δ' ἄλλος; ἢ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἠδύνατο νὰ προσκαλέσῃ πάντας
νὰ ἔλθωσιν; Οὗτος μόνος δύναται νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ
κόσμου. Οὔτε ἄνθρωπος δὲ, οὔτε ἄγγελος, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.
Ἀλλεῖ πρὸς πάντας τοὺς ἔχοντας βῆρος. Ἐχει φορτίον φροντί-
δων καὶ θλίψεων; Δὲν ἤρρες ἀνάπαυσιν ἐν τῷ κόσμῳ; Κλαίεις καὶ
στενάζεις διότι αἱ ἁμαρτίαι σου ἐπίκεινται βραβεῖται ἐπὶ σέ; Ὁμι-
λεῖ τότε πρὸς σέ.

Ἄλλ' ἐρωτᾷ, πῶς νὰ ὑπάγω; Ἐντελῶς ὅπως εἶσαι τώρα. Μο-
λονότι εἶσαι πλήρης ἐγκλημάτων καὶ ἀθλιότητος, δύναται νὰ προσ-
έλθῃς εἰς αὐτόν. Ὅσον χειρότερος εἶσαι, τοσοῦτον μᾶλλον ὀφείλεις
νὰ ἦται πρόθυμος νὰ συλλάβῃς αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον του.

Ἄν ὁ Ἰησοῦς ἦτο τώρα ἐπὶ τῆς γῆς; ἠδύνατο νὰ ὑπάγῃς εἰς αὐ-
τὸν ὡς οἱ πτωχοὶ καὶ ἀσθενεῖς ἐπορεύοντο ἄλλοτε. Ἠδύνατο νὰ
ἐνατενίσῃς ἐπ' αὐτὸν διὰ τὸν ὀφθαλμῶν σου καὶ ν' ἀκούσῃς τοὺς λό-
γους τῶν χειλέων του. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε οὕτως εὐ-
κολον διὰ σέ, ὡς φαντάζεται. Πῶς ἠδύνατο νὰ διέλθῃς εὐρείας θα-
λάσσης καὶ νὰ ὀδοπορήσῃς ἐπὶ ξένων μερῶν τῆς γῆς; Καὶ θείῳ μὲν
ἐλέει γνωρίζεις ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶνε ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὁμοῦ ὡς Θεός,
εἶς μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶνε ἐν παντὶ τό-
πῳ. Ἡ ὁδὸς τοῦ νὰ πορευθῇς πρὸς αὐτὸν εἶνε ἐντὸς τῆς καρδίας
σου. Εἶνε νὰ ἔλθῃ ἡ ψυχὴ πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖ. Ὁ
αἰσθανόμενος τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν κίνδυνόν του δύναται νὰ ὑπάγῃ
πρὸς αὐτὸν διὰ πίστεως, ἥτοι πιστεύων καὶ πεποιθὼς ἐπ' αὐτόν.
Δυνάμεθα νὰ προσέλθωμεν εἰς αὐτὸν ἐν παντὶ τόπῳ καὶ παντὶ χρό-

να. Καὶ ἐν τῷ θαλάμῳ σου ὦν καὶ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, δύναται ἐκεῖ νὰ προσέλθῃς εἰς αὐτόν· θὰ ἴδῃς ὅτι ἂν πιστεύῃς τοὺς λόγους του, ἂν ἐπικαλῆσαι τὸ ὄνομά του, ἂν ἐπιβλέπῃς εἰς αὐτὸν ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐλπίδι, τοῦτο εἶνε ἡ ὁδὸς νὰ προσέλθῃς εἰς αὐτόν. Οἱ οὕτω δὲ ζητοῦντες, βεβαίως θὰ εὕρωσιν αὐτόν. Καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτο εὐρίσκουσιν ἀνάπαυσιν διὰ τὰς ψυχὰς των.

Ἄλλὰ φοβεῖσαι ἀκόμη μὴ τὰ ρηθέντα δὲν ἐφραμοῦζονται εἰς σέ· Πρόσεξον λοιπὸν καὶ αὐθις εἰς τὰ τοῦ Ἰησοῦ.

ΣΤ'. Τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ δὲν θὰ ἐκβάλω ἔξω. (1)

Φοβεῖσαι ἴσως, μήπως σὲ ἀποβάλῃ. Αἰσθάνεσαι ὅτι εἶσαι ἄξιος νὰ ἀποδιωχθῆς· ἐλθὲ ὅμως πρὸς αὐτόν καὶ θὰ γνωρίσῃς καλῶς τὴν ἔνοιαν τοῦ ρητοῦ. Δὲν θὰ σὲ ἀποβάλῃ ἕνεκα τῆς ἡλικίας σου· οὔτε δηλαδὴ ἂν ἦσαι νεώτατος, οὔτε ἂν ἦσαι ὑπέρηγρος. Ἄν ἦσαι νέος, εἶπεν ἀνεξαιρέτως. Οἱ ζητοῦντες με θὰ μὲ εὕρωσι (2). Ἄν ἦσαι γέρον, δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλίπῃ, ὅταν ἡ δύναμις σου ἐκλίπῃ (3).

Δὲν θὰ σὲ ἀπορρίψῃ οὔτε ἕνεκα τῆς ἐν τῇ ζωῇ σου καταστάσεώς σου. Δύναται νὰ κάμῃ τὸν πτωχὸν πλούσιον ἐν πίστει. Οἱ καὶ μικρὰ ἀναγινώσκοντες δύναται νὰ γίνωσι τῷ ὄντι φρόνιμοι καὶ σοφοὶ ἐν ταῖς ἀληθείαις τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς. Τὸ φῶς τοῦ ἱεροῦ τούτου βιβλίου δύναται νὰ λάμψῃ εἰς τὸν ἀμαυρότατον νοῦν. Θὰ σὲ παραδεχθῇ, ὅχι διότι εἶσαι καλλίτερος τῶν ἄλλων, οὔτε θὰ σὲ ἀποβάλῃ διότι εἶσαι χειρότερος τῶν ἄλλων. Δὲν σώζει οὐδένα διότι αἱ ἁμαρτίαι του εἶνε ὀλίγαι καὶ μικραὶ, οὔτε ἀποπέμπει τὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν διότι αἱ ἁμαρτίαι του εἶνε πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ἐγίνωσκε βεβαίως ποῖοι ἁμαρτωλοὶ ὑπῆρχον ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτε ἐλάλησε τοὺς λόγους τούτους. Ἐγίνωσκεν ὅτι θὰ ὑπάρχωσι τοιοῦτοι ἁμαρτωλοὶ, ὡς εἶσαι σύ. Γινώσκει τὸ χεῖριστον περὶ σοῦ—ἀπάσας τὰς ἀποκρύφους σου ἁμαρτίας. Καὶ ὅμως λέγει, «Δὲν θὰ σὲ ἐκβάλω διόλου ἔξω.»

(1) Ἰωάν. ΣΤ'. 37. (2) Παροιμ. Η' 17 (3) Ψαλμ. ΟΒ'.

Λάθε λοιπόν τούς λόγους τούτους, ὡς λαληθέντας πρὸς σέ. Ἐν-
ατένισον πρὸς αὐτὸν διὰ συγχώρησιν καὶ πᾶν ἔλεος τὸ ἅπτοιν χρει-
άζεσαι. Ἄλλ' ἂν δὲν ἀκούης αὐτοὺς, οὐδεμίαν θὰ ἔχῃς ἰσχύος
σιν. Δὲν θὰ δύνασαι νὰ εἴπῃς ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν σέ διέταξε νὰ
ἐλθῃς πρὸς αὐτόν. Δὲν θὰ εἴπῃς ὅτι ἀπέθανες ἐν ταῖς ἀμαρτίαις
σου, διότι δὲν ὑπερχεν ἐλπίς διὰ σέ.

Οἱ λόγοι τούς ὁποίους παρέσχομεν ἤδη εἶνε τὸ εὐαγγέλιον—
ἀγαθὰ νέα διὰ τούς ἀμαρτωλοὺς—φαιδραὶ εἰδήσεις μεγάλης χαρᾶς
δι' ἅπαντας. Ὅσον δ' ἀναγινώσκωμεν αὐτοὺς, κατανωόμεν σχεδὸν
νὰ λέγωμεν ὅτι τόσοι καλοὶ εἶνε, ὥστε πιθανὸν νὰ μὴν ἔχωνται
ἀληθείας. Ἄλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ διστάζωμεν κατὰ τοῦτο, διότι
εἶνε λόγοι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅστις δὲν θὰ ἀνύψονε μάτην
τὰς ἐλπίδας μας. Ἄλλὰ δὲν εἶνε ταῦτα μόνον. Καὶ ἄλλοτε πά-
λιν ἐλάλησεν οὕτω.

Ζ'. Ἀφοῦ ὑπάγω καὶ σᾶς ἐτοιμάσω τόπον, πά-
λιν ἔρχομαι, καὶ θὰ σᾶς παραλάβω πρὸς
ἐμαυτὸν, διὰ νὰ ἦσθε καὶ σεῖς ὅπου εἶμαι
ἐγώ. (1)

Ὁ Ἰησοῦς εἶνε ἤδη ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. Ἐδίδρισε τὸν οὐρανὸν
τόπον διὰ πάντας τούς ἀγαπῶντας αὐτόν. Καιρὸς δὲ θὰ ἔλθῃ
καθ' ὃν θὰ καλέσῃ αὐτοὺς ἐκ τοῦ τάφου των, λέγων πρὸς αὐτοὺς
«Ἐλθετε εὐλογημένοι, εἰσελθετε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σας.»
(2) Ὡ! εὐτυχὴς κατάστασις! Ἐκεῖ δὲν θὰ γνωρίζωσι οὔτε
θλίψιν οὔτε μόχθον, διότι δὲν θὰ γνωρίζωσιν ἀμαρτίαν. Πᾶν
δάκρυον θὰ σπογγισθῇ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν των, διότι δὲν θὰ
ὑπάρχῃ οὔτε θλίψις οὔτε φροντίς· θὰ ᾧσιν ὅμοιοι τοῖς ἀγγέ-
λοις καὶ θὰ ὑπηρετῶσι τὸν Θεὸν διὰ παντός. Τότε δὲ θὰ γνω-
ρίσωσι πόσον πολὺ ὀφείλουσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν διὰ τὴν μεγάλην
του πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην. Τότε θὰ ψάλλωσι τὸν ὕμνον τοῦτον
πρὸς ἑπαινὸν του. «Εἰς τὸν ἀγαπήσαντα ἡμᾶς καὶ λούσαντα ἡμᾶς
ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ ὅστις ἔκαμεν ἡ-
μᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς εἰς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα αὐτοῦ· εἰς αὐτὸν
(εἶη) ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.»

(1) Ἰωάν. 14'. 3. (2) Μαθ. ΚΕ. 24, 34

Ἐπιθυμεῖς νὰ υπάγῃς εἰς τὸν οὐρανὸν ὅταν ἀποθάνῃς; Ἐλπίζομεν ν α ί. Στρέψον λοιπὸν καὶ αὖθις πρὸς τὰς μεγάλας ἀληθείας τὰς τεθείσας ἐνώπιόν σου ἐν σαφέσι λόγοις. Ὁφείλεις νὰ γεννηθῇς ἄνωθεν. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα πρέπει νὰ μεταβάλλῃ τὴν καρδίαν σου. Ὁφείλεις νὰ ζητῆς τὴν χάριν αὐτοῦ διὰ προσευχῆς. Ὁφείλεις νὰ ἔχῃς πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν διὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν σου. Ἄν ζητῆς αὐτὸν, δὲν θὰ σὲ ἀποβάλλῃ, καὶ ἂν ἐπερείδησαι εἰς αὐτὸν καὶ ἀγαπᾷς καὶ ὑπηρετῆς αὐτὸν τ ὠ ρ α, θὰ ἦσαι μετ' αὐτοῦ διὰ παντός. Συλλογίσθητι τὰ πράγματα ταῦτα, καὶ εἶθε ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῆσῃ αὐτὰ εἰς τὰς ψυχὰς πάντων.

Εἴπομεν ὅτι σκοπὸν εἴχομεν νὰ σοὶ παρέξωμεν ἤδη τινὰ τῶνρητῶν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὕτως ἐπράξαμεν. Δὲν εἶνε καλοὶ καὶ σαφεῖς — ἀληθεῖς καὶ εὐάρεστοι λόγοι; Δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς [τὴν περίστασιν παντός ἁμαρτωλοῦ; Δὲν ἀρμόζουσιν εἰς σέ; Ἄν οὕτω, εὐρὲ καὶ ἄλλους ὡς αὐτοὺς ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ. Πόσον ὅμως μεγάλη θὰ ἦνε ἡ μωρία σου καὶ ἡ ἁμαρτία, ἂν δὲν ἀκούγῃς αὐτούς! Πρέπει λοιπὸν νὰ χαθῆς — νὰ ἀπολεσθῆς διὰ παντός; «Σήμερον ἐὰν ἀκούσῃτε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας σας» (1). Οὕτω κίμενε καὶ σύ, ἂν θέλῃς νὰ σωθῆς.

Τὸ σχολεῖον τῆς Ἠθικῆς.

Ἐπιπέλοισα τῶν παιδίων τύχη, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, εἶνε πάντοτε τῆς μητρὸς ἔργον. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ἀνεγνώριζε τὴν μητέρα αὐτοῦ ὡς πρωταίτιον ἅλης τῆς δόξης, εἰς τὴν ὁποίαν εὐτύχησε νὰ ὑψωθῇ. Ἄλλ' ἡ ἱστορία δίδει καὶ ἄλλα ἐκτὸς τούτου παραδείγματα. Ὁ Ἐρρίκος τέταρτος, ὁ Τίτος τῶν Γάλλων, ἐμορφώθη ὅποιος ἦτον ἀπὸ τὴν μητέρα του· εἰς δὲ τὸν Λουδοβίκον ΙΣΤ' βλέπομεν ἐξ ἐναντίας τὰ πάθη Ἰσπανῆς γυναικός, φιληδονίαν μὲχρι ἀκολασίας, φόβον καὶ τρόμον δεισιδαίμονος καὶ ἀγενοῦς ψυχῆς, ὑπερηφανίαν δεσπότητος ἀπαιτοῦντος ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου τὸ σέβας, τὸ ὅποιον χρεωστοῦμεν εἰς μόνου τοῦ Θεοῦ τὸ θυσιαστήριον. Οἱ Γράκχοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ πλάσματα τῆς Κορνηλίας· ἐν ᾧ τοῦ Βολ-

(3) Ἐβρ. Γ'. 7, 8.

ταίρου ἢ μήτηρ, κκκῆθη, ἀγγίλους, σκωπτική, κενόδοξος, μετέδωκεν ὅλα τὰ προτερήματα καὶ τὰς κακίας τῆς εἰς τὸν διαιβόητον αὐτῆς υἱόν, ὅστις ἐτίμησε τόσον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὅσον διέστρεψε τὰ ἦθη καὶ ἐρακμήκευσε τὴν πηγὴν ὄλων τῶν ἐναρέτων αἰσθημάτων εἰς τὴν καρδίαν τῶν νέων. Ἄλλὰ πρὸς πίστωσιν τῶν λεγομένων δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ δύο ἐνδόξους ποιητὰς τῆς ἐποχῆς ἐν ᾗ ζῶμεν, τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον. Ὁ πρῶτος, δυστυχήσας νὰ ἔχη ἀνόητον, φαντασιώδη, ἀλαζόνα, καὶ ματαιόφρονα μητέρα—ἥτις ἀλληλοδιαδόχως τὸν περιεπαίξεν ὡς γωλόν, παρώξυνε, περιεφρόνει, κατεφρόνει, καὶ κατηρᾶτο τὸ ἴδιον αὐτῆς τέκνον—ἐκυριεύθη ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν θυμὸν, τὴν ἔκτασιν, τὴν ὑπεροψίαν, τὸ μῖσος, καὶ ὅλα τὰ βίαια πάθη, τὰ ὅποια ἔβρασαν καὶ ἐχύθησαν ἔπειτα ὡς χεῖμαρρος ἡριστείου πυρὸς εἰς τὰς ἀθανάτους αὐτοῦ ποιήσεις. Ὁ δεῦτερος, γεννημένος ἀπὸ μητέρα τρυφερὰν, εὐσεβῆ, εὐμορφον καὶ πεπαιδευμένην, ἐνεπνεύσθη ἀπ' αὐτὴν ὅλας τὰς ἀρετὰς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων.

Μεταρροῦθιμισε ἤδη, ἂν δύναται, μὲ τὴν ἠθικὴν τοῦ γυμνασίου καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ διδασκάλου τὴν ἐπιρροὴν τῆς μητρικῆς παιδαγωγίας· δοκίμασε νὰ μεταπλάσῃ τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον· θὰ κοπιᾷσθαι ματαίως· τὸ ἀγγεῖον ἐποτίσθη, τὸ φέρεμα ἔλαβε τὴν πτυχὴν, καὶ τὰ πάθη τῶν δύο μητέρων κατήντησαν δευτέρα φύσις.

Ἴδου ἡ μεγάλη δύναμις, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ ἀκαταπαύστως εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρχικῶς προέρχεται ἡ μέλλουσα τοῦτου εὐτυχία ἢ δυστυχία εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Καὶ ὅμως μόνη αὐτὴ ἔμεινεν ἀδιεύθυντος σχεδὸν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου μέχρι τοῦδε, ἐπειδὴ μόλις περὶ τοὺς ἐσχάτους χρόνους ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν παιδείαν τῶν γυναικῶν.

Τὸ παιδίον μανθάνει ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ μορφοῦται ἀπὸ τὴν μητέρα· ἀπὸ τὰς χεῖρας καλῶν διδασκάλων λαμβάνομεν καλοὺς μαθητὰς, ἀπὸ δὲ τὰς μητέρας καλοὺς ἀνθρώπους καὶ ὠρελίμους πολίτας. Εἰς αὐτὰς ἄρα κυρίως ἀνήκει ἡ παιδαγωγία, εἰς δὲ τοὺς διδασκάλους ἢ παιδομάθει, δύο πράγματα, τὰ ὅποια ἔπρεπε ποτὲ νὰ μὴ συγχύζωνται.

Νέαι μητέρες, καὶ νέαι σύζυγοι! Σεῖς εἰσθε προωρισμένα. νὰ

φέρητε εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον, τάξιν εἰς τὰς οἰκίας, τιμὴν εἰς τὰ τέκνα σας, εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀναδειχθῆτε ἄρα ἄφται τοῦ οὐρανοῦ τούτου προορισμοῦ καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς πατρίδος. Μὴ μιμηθῆτε τὰς ξένας εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ εἰς τὴν περιέργειαν τῆς ἐνδυμασίας· ἀλλὰ φυλάξατε καθαρὸν καὶ ἀνεραῖον τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, διὰ τὴν μεταδώτητε ὡς πολῦτιμον κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα σας.

Ἡρώα Διώρυξ.

Τὴν ἐπὶ τοῦ Ἡρώου ἰσθμοῦ γενομένην διώρυγα, διὰ τὴν χρειώδη συγκοινωνίαν τῆς Μεσογείου μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὀνομάζομεν Ἡρώα ἢ ἀπὸ τῆς πόλεως Ἡρώς (Σουές), ἐξ ἧς ὀνομάσθη καὶ ὁ ἰσθμὸς, ὁ ἐνὸνων τὴν Ἀφρικὴν μετὰ τῆς Ἀσίας, ὁ νῦν ἤδη τμηθεὶς ὑπὸ τοῦ περιωνύμου Γάλλου, παρ' ᾧ ὑπηρετοῦσιν εἰς τὸ μέγα ἔργον τούτου πολλοὶ Ἕλληνες γραφεῖς, ἐπιστάται, σκάπται, κτίσται, ἀρχιτέκτονες, λιθοξόοι, ξυλουργοί, μηχανικοί, ναυτικοί, κτλ. ὑπὲρ τοὺς ὀκτακισχιλίους. Πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς ἐτι ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἰδιουργοῦντες ἔμποροι, μεταπράται, κάπηλοι, ξενοδοχοί, μάγειροι, κουρεῖς, παντοπῶλαι, καφεπῶλαι, τεχνῖται διαφόρων ἐπιτηδευμάτων, ἱατροί, κτλ. διακείμενους ἢ κατοικοῦντες ἐντε τῇ Σαΐδι καὶ τῇ Ἰσμαηλίᾳ (πόλει νεοκτίστῃ ἐν τῷ μέσῳ περιήπου τοῦ ἰσθμοῦ) καὶ τῇ Ἡρωῖ.

Τὴν Ἡρώ, πόλιν τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἀναφερομένην ἄπαξ ἐντὸς τῶν παλαιῶν συγγραφέων, ὥτι ἐπίγειον τῆς Ἡρωπόλεως (παλαιᾶς καὶ ταύτης πόλεως μεσογαίας, κτιθῆσης, ὡς φαίνεται, ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων καὶ ἀκμασάσης μάλιστα ἐπὶ τῶν Βυζαντιῶν αὐτοκρατόρων), κατοικοῦσιν ἔκπαλαι οἱ Ἕλληνες, πιθανῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ψαμμητίχου, καὶ ἔχουσι νῦν ἐν αὐτῇ Ἐκκλησίαν καὶ ἐγκτήσεις καὶ ἐξασκοῦσι διάφορα ἐπιτηδεύματα. Τὸ αὐτὸ ὑπάρχει ἐν τῇ Σαΐδι, παλαιᾷ πόλει τοῦ ἀπ' αὐτῆς ὀνομαζομένου Σαΐτικοῦ κόλπου (port-Said), ἐξ ἧς τὸ πάλαι ἀποκίσθησαν πολλοὶ Αἰγύπτιοι εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὡς ἔλεγον οἱ τῶν Αἰγυπτίων ἱερεῖς, προσθέτοντες, ὡς σημειώνει Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (μὴ πιστεύων ὅμως τοὺς λόγους τούτου) ὅτι ἐντεῦθεν οἱ Ἀθηναῖοι ὠμοῖαζον πολὺ τοὺς Αἰγυ-

πτίους κατὰ τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὰ ἦθη. Ὡσαύτως ἐν τῇ Ἰσμη-
ηλίᾳ κατοικοῦσι καὶ διαμένουσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἱκανοὶ ὁμογενεῖς ἡ-
μῶν, ἔχοντες Ἐκκλησίαν καὶ διάφορα καταστήματα.

Κατασκευάζοντες δὲ νῦν ὑπέροπτε, ὡς λέγεται, μεγάλη πλοῦα
ἐμπορικῶς δύνανται οἱ Ἕλληνες νὰ ὤφελῃθῶσι πολὺ μετὰ τὴν το-
μὴν τοῦ Πρώου Ἰσθμοῦ, πλέοντες εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, τὸ Σύναιον
ὄρος, τὴν Ἀραβικὴν χερσόνησον, τὴν Ἀβυσσινίαν, τὸν Περσικὸν
κόλπον, τὴν Ἰνδικὴν καὶ περαιτέρω, καὶ οὕτω διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς
σχετιζόμενοι ἔτι πλέον μετὰ τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας καὶ τῆς φί-
λης Κίνας καὶ τῆς χριστιανικῆς Αἰθιοπίας.

Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων πιστεύουσιν, ὅτι
νῦν κατὰ πρῶτον τέμνεται ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰσθμὸς, σημειοῦμεν
αὐτολεξεῖ ἐνταῦθα ὅσα λέγει περὶ τούτου ὁ Διδώωρος ἐν βιβλ. Α.
κεφ. 33. « Ἀπὸ δὲ τοῦ Πηλουσιανοῦ στόματος (τοῦ Νεῖλου) διώ-
» ρυξ ἔστι χειροποίητος εἰς τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ τὴν Ἐρυθρὰν
» θάλασσαν. Ταύτην δ' ἐπεβάλετο πρῶτος κατασκευάζων Νεκὼς ὁ
» Ψαμμητίχου· μετὰ δὲ τοῦτον Δικρεῖος ὁ Πέρσης· καὶ προκόψας
» τοῖς ἔργοις ἕως τινός, τὸ τελευταῖον εἴασεν αὐτὴν ἀσυντέλεστον.
» Ἐδιδάχθη γὰρ ὑπὸ τινων, ὅτι διωρύξας τὸν ἰσθμὸν, αἴτιος ἔ-
» σται τοῦ κατακλυσθῆναι τὴν Αἴγυπτον. Μετεωροτέραν γὰρ ἀπε-
» δείκνυσεν ὑπάρχειν τῆς Αἴγυπτου τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ὑστε-
» ρον δὲ ὁ δευτέρος Πτολεμαῖος συνετέλεσεν αὐτὴν, καὶ κατὰ τὸν
» ἐπικαιρότατον τόπον ἐμηχανήσατό τι φιλότεχνον διέφραγμα.
» Τοῦτο δ' ἐξήνοιγεν ὁπότε βούλοιο διαπλεῦσθαι, καὶ ταχέως πάλιν
» συνέκλειεν, εὐστόχως ἐκλαμβανομένης τῆς χρείας. Ὁ δὲ διὰ
» τῆς διώρυγος ταύτης ρέων ποταμὸς, ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ τοῦ κα-
» τασκευάσαντος Π τ ο λ ε μ αῖ ο ς, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκβολῆς πόλιν ἔχει
» προσαγορευομένην Ἀρσινόην. »

Σημειώτεον ἐνταῦθα, ὅτι τὴν ἰδέαν καὶ τὴν ἀφορμὴν τῆς πρῶ-
της γενομένης ἐπιβολῆς πρὸς τὴν ἀναγκαίαν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τού-
του ἔδοσαν πιθανῶς οἱ ἐπὶ Ψαμμητίχῳ κατασταθέντες ἐπὶ τοῦ Πη-
λουσίου Ἕλληνες, περὶ ὧν λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ἀφοῦ τόσους αἰῶνας
πρὸ αὐτῶν οὐδεὶς τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων ἐπεχείρησε τοῦτο. Ὡς
ναυτικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ καὶ κοινωνικοὶ καὶ ἐπιχειρηματικοὶ ἔδοσαν

φάνεται οἱ Ἕλληνες τὴν πρώτην ἀρρομὴν τῆς τομῆς, ἣν καὶ συνετέλεσαν ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων. Σημειωτέον ἔτι, ὅτι ἡ νῦν γενομένη τομὴ ἔχει ἄλλην διεύθυνσιν, καὶ ὅτι ἔσεται εὐχρηστοτέρα τῆς παλαιᾶς πρὸς πᾶσαν ναυτιλίαν. Περὶ ταύτης ἐγράψαμεν ἄλλοτε τὰ δέοντα ἐν τῇ Ἀμυθλαίᾳ, παρκακινούντες τοὺς ἡμετέρους, τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, ἵνα ποιῶσι καὶ ἐπὶ τῆς νέας ταύτης τομῆς ἐγκτήσεις καὶ διαφόρους ἐπιχειρήσεις διὰ τὰς προσδοκώμενας ὠφελείας.

I. Γ. Α.

Ἡ ὑποχονδρία ἢ ἡ κοιλάς τοῦ Λωτερβρούννου.

(Συνέχεια σελ. 381.)

Ἡ Λαύρα καὶ ἡ Μαρία (διότι οὕτω τὰς ὀνόμαζον εἰς τὴν κοιλάδα) ἠγαπῶντο πολὺ ἀπὸ ὅλων τοῦ κατοίκους τοῦ Λωτερβρούννου. Ἡ ἀγαθοεργία των ἦτο πάντοτε εἰς ἐνέργειαν. Συχνάκις διέβαινον τὰ ὄρη διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀσθενεῖς ποιμένας βοήθειαν ἢ λόγους παρηγορητικούς. Ἡ κατοικία των δὲν ἦτο πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν καλύβην μου· ἐπειδὴ δὲ ἔμεινον ἀπὸ τοῦ συντρόφου μου τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διέτρεχον, ἀμέσως ἔτρεξαν εἰς βοήθειάν μου· καὶ ἐπειδὴ ἡ Μαρία, ἀναγκαζομένη ὑπὸ τῆς εὐσπλαγγίας νὰ κάμνη συχνὰ τὸν ἰατρόν, εἶχεν ἀποκτήσει ἀρκετὰς γνώσεις τῆς ἰατρικῆς, ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι ἡ ἀσθένεια ἣτις μὲ ἐβασάνιζεν ἦτο ὁ κακοῆθης πυρετός. Ἔβλεπε λοιπὸν πλησίον μου γέροντά τινα ποιμένα διὰ νὰ μὲ περιποιῆται, καὶ αὐτὴ καθέκαστην συναυδουμένη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς της μοὶ ἔφερε χυμὸν ἀπὸ διάφορα βότανα τὰ ὁποῖα ἐσύναζεν εἰς τὰ ὄρη.

Χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς Μαρίας καὶ τῆς Λαύρας ἔγειν' ἀντελῶς καλὰ· καὶ ἄλλοτε μὲν περιέφερον τὸ ποιμνίον μου εἰς τὴν πρὸ τῆς καλύβης μου βοσκήν, ἄλλοτε δὲ στηριγμένοι ἐπὶ τινος βράχου καὶ ἀκούων εἰς τὸν μουρμουρισμὸν πηγῆς τινος ἐσκεπτόμην σιωπηλῶς περὶ τῆς τύχης μου. Πολλὰ δὲ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα πρὸ πολλοῦ εἶχον λησμονήσει ἤρχισαν νὰ ἀναγεννῶνται εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὅταν τὸ πρῶν ἐξηρχόμην ἀπὸ τὴν καλύβην μου, βλέπων τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὅστις ἐπλανᾶτο μεγαλοπρεπῶς εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, ἠθθανόμην μεγάλην ἀγαλλίασιν εἰς τὴν καρδίαν

μου. Τὸ ἐσπέρας, ὅταν ὁ ὄρος τερὸς ἀπὸ ἤρα ἤρχιζε νὰ πνέη, ἀνέβαινον ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος καὶ ἀνέπνεον μὲ ἀνέκφραστον εὐχαρίστησιν τὰς ἀναθυμιάσεις τὰς ὁποίας μυρία ἀρωματικὰ φυτὰ ἀνέπεμπον, ἀνακράζων, Μέγιστε Θεέ ! ἀναπνέω τέλος πάντων !

Ἄλλο αἶσθημα γλυκύτερον ἤρχιζε νὰ κυριεύη τὴν καρδίαν μου. Μεταβαίνων εἰς τὴν πεδιάδα ἐκρουπτόμην εἰς τὸ μικρὸν δάτος τὸ ὁποῖον ἦτο πλησίον τῆς κατοικίας τῆς Λαύρας· ἐκεῖ δὲ περιέμενον τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ τὴν ἴδω, ἡ καρδία μου ἐκτύπα εἰς τὸν μικρότερον κρότον καὶ ἔλεγον κατ' ἑμαυτόν, «ἐκεῖνη εἶνε !» Ἐὰν τὴν ἔβλεπον μακρόθεν τὴν ἠκολούθουν μὲ τὸ βλέμμα μου ὅσον ἠδυνάμην νὰ τὴν βλέπω, καὶ ἐπέστρεφον εἰς τὴν καλύβην μου αἰσθανόμενος εὐτυχίαν τινα, καὶ λέγων κατ' ἑμαυτόν, « Τὴν εἶδον ! . . . » Πολλάκις ματαίως ἐπερίμενον, χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ ἴδω τὴν Λαύραν· ἀλλὰ διόλου δὲν ἐλυποῦμην διὰ τὰς πλήρεις ἐλπίδος ἐκείνας στιγμάς.

Συχνάκις τὴν ἔβλεπον καθημένην εἰς τὸ χεῖλος μικροῦ ρυακίου· ἔμενε δὲ ἐκεῖ πολλὰς ὥρας θυμισμένη εἰς σκέψεις, θλίπτουσα ρέον τὸ ὕδωρ καὶ κλαίουσα. Ὡ! τί δὲν ἔδιδον διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ πετάξω πλησίον τῆς καὶ νὰ τὴν παρηγορήσω ! ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον ποσῶς τὰς θλίψεις τῆς Λαύρας· μυστικὴ ζηλοτυπία μοὶ ἔλεγεν ὅτι ὁ ἔρωσ ἦτο ἡ αἰτία τῶν δακρύων τῆς. Ποίως ἄλλας λύπας τῶ ὄντι δοκίμαζαι τις εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ὄλαι αἱ σκέψεις εἶνε ὄνειροπολήματα, καὶ ὄλα τὰ ὄνειροπολήματα ἀπολαύσεις, ὄλαι δὲ αἱ ἀπολαύσεις εἶνε ἀθῶαι ὡς ἡ καρδία, ἥτις εἶνε ἡ πηγὴ τῆς.

Συχνάκις ἐσκεπτόμην τὴν Λαύραν καὶ τὴν Μαρίαν· ἡ εὐγνωμοσύνη μοὶ τὸ ἐπέβαλεν ὡς καθῆκον, ὁ δὲ ἔρωσ ὡς ἀνάγκη· δὲν ἐνόουν ὅμως παντελῶς τὴν γλῶσσαν των, οὔτε ἐκείναι τὴν ἰδικήν μου, ἀλλ' ἔπρεπε τάχα ἡ αἰτία αὕτη νὰ μὲ χωρίσῃ διὰ παντός ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εἶχον τόσον δίκαιον ν' ἀγαπῶ; δὲν ἔδυνάμην νὰ ὑποφέρω τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ ἠσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ μάθω τὴν διάλεκτον τῶν βοσκῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ τύχη μου μὲ κατεδίκασε νὰ ζήσω. Οἱ σύντροφοί μου ἀνέλαβον νὰ μοὶ τὴν διδάξωσι καὶ ἐγὼ ἔβαλον ὄλα μου τὰ δυνατὰ διὰ νὰ προοδεύσω ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερα εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν, ἥτις ἐνῶ

κατ' ἀρχάς μοι ἐβάνη τόσον τραχεῖα καὶ θάρβαρος, ἀκολούθως μοι εἶχε γίνῃ πολὺ ἐπιθυμητή. Τοιουτοτρόπως ἐξώδευον εἰς τὴν σπουδὴν ὅλας μου τὰς στιγμάς, καὶ προσπαθῶν νὰ φθάσω εἰς ἓν τέλος τὸ ὁποῖον ἡ καρδία μου ἐπεθύμει, ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τὸν νοῦν μου τὰς ἀλλοκότους ἐκείνας σκέψεις, αἱ ὁποῖαι μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εἶχον καταστρέψει τὴν ἀτυχίαν μου· τόσον εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ διανοητικὴ ἐργασία εἶνε ἡ μόνη κατ'ἀλληλος θεραπεία διὰ τὰς πληγὰς τῆς ψυχῆς.

Ἐντὸς ὀλίγου ἐδυνάμην ἐλευθέρως νὰ συνομιλῶ μὲ τοὺς ποιμένας τοῦ ὄρους. Ἀναγκασμένοι δὲ καθὼς αὐτοὶ νὰ κερδίζω τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἤρχισα καὶ ἐγὼ νὰ κατεργάζωμαι τὰς ἀθῶας ἐκείνας τέχνας, αἵτινες ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς πρώτας ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐλησμόνου καθ' ἑκάστην ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ἀνάγκαι.

Ἄφου καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐργαζόμενη ἀδιακόπως, ἔτρωγον μετ' εὐχαριστήσεως τὸν ἄρτον τὸν ὁποῖον ἐπλήρονα διὰ τοῦ ἰδρώτος μου, καὶ τὸν ὁποῖον ἔβρεχον εἰς τὸ γάλα τῶν αἰγῶν μου. Ἡ κρίσις μου ἐσυνείθιζεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν θρηπτικὴν ταύτην τροφήν, καὶ ὁ ὕπνος μου ἦτο ἤσυχος, χωρὶς νὰ διαταράττεται ἀπὸ δυσάρεστα ὄνειρα, ἀλλὰ συνοδευόμενος πάντοτε ὑπὸ μόνης τῆς εἰκόνας τῆς Λαύρας.

Ἐνόμιζον ὅτι ἡ Λαύρα καὶ ἡ Μαρία εἶχον γεννηθῆ εἰς Λωτερβροῦννον, διότι ἔφερον τὴν ἐνδυμασίαν καὶ ὠμίλου τὴν γλῶσσαν τοῦ χωρίου· ἠπόρου δὲ παρατηρῶν μεγάλην διαφορὰν μεταξύ τῶν τρόπων αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων ποιμένων τῆς Ἑλβετίας· αἱ χάριτες τούτων ἦσαν ὄχι μόνον πλήρεις θελγήτρων καὶ ἀφελείας, ἀλλ' εἶχον καὶ φύσιν εὐγενεστέραν.

Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὰς λαμπροτέρας συναναστροφὰς τοῦ Λονδίνου, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, ἡ ὀμιλία καὶ οἱ τρόποι των ἦθελον ἐπισύρει τὸν θαυμασμόν τῆς συναναστροφῆς. Ποτὲ δὲν θὰ πιστεῦσιν ὅτι ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας καὶ ὅτι ἔζων πάντοτε διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν των μεταξύ τῶν ποιμένων, τῶν ὁποίων τὰ ἦθη εἶνε μὲν ἀπλὰ ἀλλ' οἱ τρόποι των ἔχουσι κάποιαν τραχύτητα.

Ἐν τούτοις ἡ ἐνεργητικότης, ἡ ἐργασία, ὁ καθαρὸς ἥαῖρ, τὰ αἰ-

σθήματα τὰ ὅποια μοὶ ἐπροξένει ἡ Δαύρα, αἱ νέαι συνήθειά μου, ὅλα συνήργησαν ὥστε νὰ λάβω ὅπως νέαν ζωὴν. Ἐσυνείθισα ν' ἀναβρίνω μὲ τοὺς συντρόφους μου εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους βράχους καὶ εἰς τὰς πλέον ἀποκρήμονας κορυφὰς καὶ ἔτρεχον ἐπάνω εἰς τοὺς πάγους. Ἐκυνήγουν τὸν αἶγαγον καὶ ἐπήδων μὲ τὴν βοήθειαν τῆς σιδηρᾶς ράβδου μου τοὺς πλέον ἀποτόμους βράχους καὶ τὰ θαυότερα θάραθρα. Ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν ἐσυνείθισα εἰς τὰ κοπιαστικά ταῦτα ἔργα καὶ συχνάκις ἐδοκίμαζα ἀνεκφραστον εὐχαρίστησιν, ὅταν ἐσυλλογιζόμην ὅτι ἐνῶ πρὶν ἤμην τόσοσ ἀδύνατος, ἀκολούθως κατεστάθην τόσοσ δυνατός καὶ ρωμαλατός. Ἡ ψυχὴ μου ἔγινε ζωηρὰ καὶ ἐνεργητικὴ καὶ ἡ καρδιά μου ἤρχιστε νὰ αἰσθάνεται νέας ἐπιθυμίας εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Ἔως τότε ἤμην πολὺ ψυχρὸς καὶ ἀμελεῆς ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν, διότι προσηλωμένος εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς νεότητος καὶ εἰς τὰς ἀτελευτήτους φροντίδας τοῦ συρμοῦ ὁ νοῦς μου δὲν ἐλάμβανε καιρὸν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν περιωρισμένον τοῦτον κύκλον καὶ νὰ ὑψωθῇ πρὸς τὸν Πλάστην τοῦ κόσμου. Ὅταν ὁμως εὐρέθην εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀπεράντων τούτων κορυφῶν, αἵτινες μὲ ἐπλησίαζον πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, ἡ ψυχὴ μου πλήρης ἀνεκφράστου χαρᾶς, ὑψοῦτο μέγχι τοῦ θρόνου τοῦ ὑπερτάτου καὶ ἀκατανοήτου ὄντος, τὸ ὅποιον ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐπλασεν ὅλα τὰ θαυμάσια τῆς δημιουργίας. Ἀπεμακρυνόμην συχνὰ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ ἐσκεπτόμην κατὰ μόνας εἰς τὸ μέσον τῶν καταπληκτικῶν τούτων ὄγκων τῶν πάγων, τοὺς ὁποίους ὁ καιρὸς κρημνίζει τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν δέ, καὶ παρειδόμην ὀλόκληρος εἰς νέας σχέψεις, τὰς ὁποίας μοὶ ἐνέπνεον αἱ φοβεραὶ μὲν ἀλλὰ καὶ θαυμάσιαι αὐται εἰκόνες τῆς φύσεως.

Ἡμέραν τινα ἀφοῦ περιεπλανήθην πολὺ εἰς τὸ ἀπέραντον τοῦτο βασίλειον τῶν χειμῶνων ἔφθασα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Σχεϊδέγ· ἀπὸ ἐκεῖ παρετήρουν ὀλόγουρά μου τὰς ἀπεράντους χιόνας καὶ τοὺς ὑπερμεγέθεις βράχους ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων εὐρίσκοντο διεσπαρμένα καλύθαι τινὲς τοποθετημένα εἰς χλοερούς τόπους, ἡ κτισμένα εἰς ἀποκρούμους ὄχθας. Τὸ ὄρος τῆς Παρθένου ἐκαλύπτετο ἀπὸ σύννεφα καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὸ ὄρος Ἐΐγερ παρουσίαζε τὴν μεγαλοπρεπῆ εἰκόνα τῶν πάγων του, οἱ ὅποιοι φωτιζόμενοι ἀπὸ τὰς

τελευταίως ἀκτῖνος τοῦ ἡλίου, ὁμοιάζον μὲ ὑπερμεγέθεις ἐκ πυρὸς στήλας, αἱ ὁποῖαι ἔφθανον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Κάτωθεν ἐξετείνετο ἡ ὥραία κοιλὰς τοῦ Ἀωτεροβρόννου, τοῦ Γρινδελθάλδ καὶ τοῦ Χατ-λί, καθὼς καὶ αἱ λίμναι τοῦ Θοὺν καὶ τοῦ Βρίεντζ, εἰς τὰς ὁποίας ἐκρημνίζετο ὁ Ἄαρ ποταμὸς, ἀφοῦ εἰς ἀρκετὸν διάστημα περιέφερε τὰ ὕδατά του διὰ μέσου τῶν λειμῶνων, οἵτινες ἐκεῖθεν ὁμοιάζον μὲ πρασινωπὸν τάπητα, κρυπτόμενον ὑπὸ ἀργυροειδῆς δίκτυον. Σύννεφα τινὰ περιῶριζον τὸν ὀρίζοντα καὶ διέτρεχον τὸν κυανοῦν οὐρανόν, ὡς ὄρη μετέωρα. Παρατηρῶν τὰς τόσας καλλονὰς παρεδόθη εἰς βαθύτατον θαυμασμόν· ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ μου ἐφέροντο πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἤσθανόμην αὐτὰς προσηλουμένας εἰς τὸν Θεόν. Ἐστοχαζόμεν ὅτι ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς εἰκόνας τινὰς τοῦ μεγαλείου του, διὰ νὰ κάμῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐννοήσῃ καλλίτερον τὴν ἄπειρον αὐτοῦ σοφίαν καὶ παντοδυναμίαν.

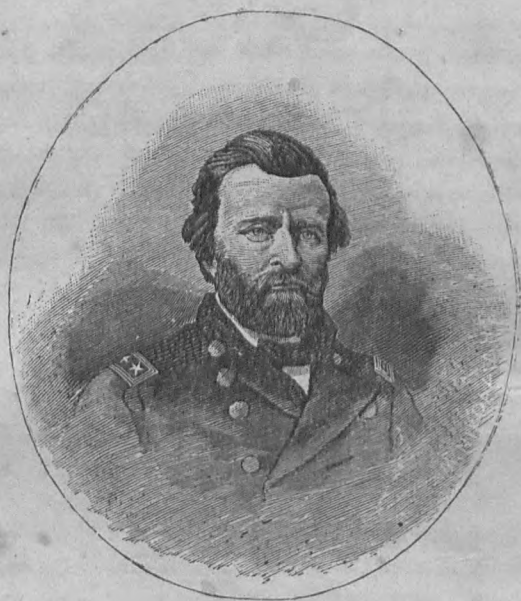
Ἦμην ἀφιερωμένος εἰς τὰς μεγάλας ταύτας σκέψεις, ὅταν ἔξαφνα κρότος τις ὅμοιος μὲ βροντὴν καὶ ἀκόμη φοβερώτερος ἠκούσθη εἰς τὰ ὄρη καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀντελάλησαν αἱ κοιλάδες. Ἐνόμισα ὅτι ἔφθασεν ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ὄρη ἔμελλον νὰ κλονισθῶσι καὶ νὰ κρημισθῶσι τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου! Κυριευθεὶς ἀπὸ τρόμον, ἠγέρθην καὶ κατέβαινον μὲ ταχύτητα διὰ ν' ἀπαρύγω τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ καταπλακωθῶ ἀπὸ τοὺς ἐκ χιόνος σωρούς. Ἦμην ἐκτὸς παντὸς κινδύνου, ὅταν παρευθὺς ἦκουσα φωνάς· στραφεὶς δὲ εἶδον ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ νέαν τινὰ γυναῖκα μετὰ δακρῶν ἐκτείνουσαν πρὸς ἐμὲ ἱκετικούς βραχίονας. Λησμονήσας τὸν κίνδυνον, ἐπέστρεψα ὀπίσω· ἔτρεξα καὶ ἔφθασα πλησίον τῆς δυστυχοῦς, τὴν ὁποίαν μίαν στιγμήν ἀργότερα σωρὸς χιόνος ἠθέλε θάψει ζῶσαν καὶ ἦτις ἔπεσε λειποθυμημένη εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Ὅποῖον θέαμα, μέγιστε Θεέ! ὁ σωρὸς φθάνει, κυλιέται μὲ τρομερὸν κρότον καὶ σχεδὸν κρέμαται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου· καὶ ἐντοσοῦτφ εἶνε ἡ Λαύρα, ἡ Λαύρα τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ σώσω! Ἐμψυχωθεὶς ὑπὸ ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, λαμβάνω τὴν Λαύραν εἰς τὰς χεῖράς μου καὶ χωρὶς νὰ συλλογιθῶ τὸ βάρος τοῦ τόσον πολυτίμου φορτίου, ταχύνω τὰ βήματά μου ὡς αἴγαγρος καὶ ὑπερ-

ι
ν
ς
α
υ
δ

-
α
α
ν
τα
κ-
η-
τον

ξε-
22,
του
αυ-
φης
τρα-
Α-
σεν,
ικου
κου.
θμόν
ορ εις
λτο,

26.

ΟΛΓΣΣΕΥΣ Σ. ΓΡΑΝΤ.

πηδῶ σχίσματα ἀπεράντου βάθους, καὶ ἀδύστους αἵτινες σείονται ὑπὸ τοὺς πόδας μου· δὲν σταματῶ δὲ εἰμὴ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὅποσαν καταβάς εἰς τὴν κοιλάδα ἐπλησίασα εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Μαρίας. Τότε δὲ καταθέσας τὸ φορτίον μου ἐπὶ τῆς γλόφης ἔπεσα ἀναίσθητος, κατακοιμένος· ὑπὸ τοῦ κόπου τόσον μακρουτοῦ δρόμου καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου, τὸν ὅποιον ὁ κίνδυνος τῆς Λαύρας μ' ἔκαμε νὰ δοκιμάσω.

Ὁ κρότος ἦτο τόσον φοβερὸς καὶ τρομακτικὸς, ὥστε τὰ ποίμνια ἀφῆκαν τὰς βοσκὰς των καὶ κατέβησαν εἰς τὴν πεδιάδα. Καὶ τὰ ὄρνεα δὲ αὐτὰ ἀφῆκαν τοὺς βράχους των εἰς τρόπον ὥστε τὰ χωρία τοῦ Γρίνδελθαδ καὶ τοῦ Λωπερβρούνου εἶχον φθάσει εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ καταστραφῶσι σχεδὸν παντελῶς. Ἡ Λαύρα παρακινηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀπατηλῆς γαλήνης τοῦ οὐρανοῦ, ἠθέλησε νὰ κάμῃ περιπατον τινα εἰς τὰ ὄρη διὰ νὰ συνάξῃ ἰατρικὰ θότανα καὶ ἐκεῖ εὐρήκεν αὐτὴν ἔξαφνα ἢ καταγίγ, ἐνῶ κατεγίνετο εἰς τὴν εὐχάριστον ταύτην ἐνασχόλησιν. (ἀκολουθεῖ).

Ὁ Ὀδυσσεὺς Σ. Γράντ,
Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν
τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ ἀντιστράτηγος Ὀδυσσεὺς Σίμπσον Γράντ, ὅστις πρὸ τινος ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας, ἐγεννήθη τὸ 1822, εἰς Mount Pleasant (Μάουντ-Πλέζαντ), μικρὰν τινα κώμην τοῦ Ὀχιοῦ, καταγόμενος ἐκ τιμίων γονέων, οἵτινες, καίτοι τὰ μέσα αὐτῶν ἦσαν περιορισμένα, ἐπεμελήθησαν μεγάλως τὰ τῆς ἀνατροφῆς του. Ὁ Γράντ ἐκ νηπιότητός του ἔτρεφε διακαῆ ἔρωτα πρὸς τὰ στρατιωτικά. Ὡς ἐκ τούτου τὸ 1837 εἰσῆλθεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ West Point (Ὀῦεστ Πόιντ)· τὸ δὲ 1844 ἀπεφοίτησεν, ἀξιωθείς τῶν μεγαλειτέρων τιμῶν. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Μεξικανικοῦ πολέμου διωρίσθη ἀνθυπολοχαγὸς εἰς τὸ 4ον τάγμα τοῦ πεζικοῦ. Κατὰ δὲ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1845 προεβιάσθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ καὶ ὑπηρέτησεν ὑπὸ μὲν τὸν στρατηγὸν Τέιλορ εἰς Palo Alto, Resaca de la Palma καὶ Monterey (Πάλο Ἀλτο,

Ρεσάκα δὲ λὰ Πάλλμα καὶ Μοντέρεϋ), ὑπὸ δὲ τὸν στρατηγὸν Winfield Scott (Οὐίνφιλντ Σκῶτ) εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1847 ἀπὸ τῆς Vera Cruz (Βερακρούζης) μέχρι τῆς πόλεως τοῦ Μεξικοῦ. Ὁ Γράντ προεβιάσθη ταχέως διὰ τὴν διακεκομμένην του ἀνδρίαν καὶ ἀπέκτησε τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1844, ὁπότεν διένεξις τις λαβοῦσα χώραν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνωτέρων του τὸν ἠνάγκασε νὰ παραιτηθῆ καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ὑπηρεσίαν. Ἀφοῦ μάτην προσεπάθησε νὰ εὔρῃ θέσιν εἰς Ἅγιον Λουδοθῆικον ὡς μεσίτης οἰκιῶν, εἰσπράκτωρ καὶ προμηθευτὴς μαλλίων, ἀφοῦ κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως λάβῃ δημοσίαν τινα θέσιν, ἀποτυχὼν ἐπέστρεψεν εἰς Γαλέναν τῆς Ἰλλινόης, ἔνθα ὁ πατήρ του μετήρχετο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δερματοπόλου, καὶ ὁ μέλων πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπὶ δύο ἔτη συνεργάσθη μετὰ τοῦ πατρὸς του, βοηθῶν αὐτὸν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἀλλ' ὡς συμβαίνει εἰς ὅλους τοὺς ἐλευθερίους ἄνδρας ἐν Ἀμερικῇ, ὁ Ὀδυσσεὺς Γράντ ἐνησχολεῖτο μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος εἰς τὰ αἶτια, ἅτινα μετ' οὐ πολὺ ἔμελλον νὰ διαιρέσωσιν εἰς δύο στρατόπεδα τὸ Δημοκρατικὸν ἔθνος τῆς Ἀμερικῆς καὶ ν' ἀνάψωσι τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ὅστις πραγματικῶς ἤρχισε κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1861. Τότε ὁ Γράντ ἔγραψε πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν εἰς Οὐασινγκτῶνα, ζητῶν θέσιν, ἀλλὰ μὴ ἀξιωθεὶς εὐνοϊκῆς ἀπαντήσεως ἤρχισεν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ σχηματίξῃ καὶ γυμνάξῃ μικρὸν στρατιωτικὸν σῶμα εἰς Γαλέναν καὶ μετὰ 8 ἡμέρας ἔσχε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ παρουσιάσῃ αὐτὸ ἐτοιμοπόλεμον εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ Springfield (Σπρίνγκφιλντ) Κύριον Yates (Γέϊτς), ὅστις μετὰ βραχείαν συνδιάλεξιν ἀσμένως προσέλαβε τὸν Γράντ ὡς βοηθὸν του εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν ἐθελοντῶν. Μετὰ ἕξ ἑβδομάδας διωρίσθη συνταγματάρχης τοῦ 21 τάγματος τῶν ἐθελοντῶν τῆς Ἰλλινόης. Τὸ στρατιωτικὸν του στάδιον ἤδη ἤρχισεν ὑπὸ αἴσιον οἰκόνον· περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου 1861 ὁ Γράντ διετάχθη νὰ διέλθῃ τὸ βόρειον μεθόριον τοῦ Μυσσοῦρη. Ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς τοῦ τακτικοῦ, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὑπηρέτησε κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἦτον ὁ στρατηγὸς Pope (Πῶπ), ὅστις ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ. Ἐνταῦθα οἱ ἀξιωματικοὶ πολλῶν ταγμάτων

ἐθελοντῶν τὸν παρεκάλεσαν νὰ δεχθῆ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν· μετὰ
 μίαν δὲ ἐβδομάδα ἡ ἡμερὶς Gazette ἀνήγγειλεν αὐτὸν ἀρχη-
 γὸν τῶν ἐθελοντῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διοικητὴς τοῦ με-
 σημβρινοῦ μέρους, ὅπερ ἀπῆρτιζον αἱ πολιτεῖαι τῆς Ἰλλονόης καὶ
 αἱ δυτικαὶ χῶραι τοῦ Μισσισίπη, ἦτον ὁ στρατηγὸς Fremont
 (Φρέιμοντ), ὅστις ἐφοδεῖτο διὰ τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ Μυσσοῦρη,
 ἀπειλούμενου παρὰ τῶν ἐν Tennessee (Τεννεσῆ) ἠνωμένων δυ-
 νάμεων τῶν Ἀθνεωτικῶν. Ἡ κλεις, ἐξ ἧς ἐμελλε νὰ ὑπερασπί-
 σῃ τὰς χῶρας ταύτας, ἦτο τὸ Κάϊρον κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Ὀχιοῦ
 καὶ τοῦ Μισσισίπη. Ὁ Γράντ λοιπὸν ἀπεστάλη ἐκεῖ περὶ τὰς ἀρ-
 χὰς τοῦ Σεπτεμβρίου μετὰ δύο σωμάτων νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ με-
 σημβρινοανατολικά μέρη τοῦ Μυσσοῦρη. Ὄφειλε δὲ νὰ περιορισθῆ
 μόνον εἰς ἄμυναν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἄλλως ἐσκέφη ὁ ἀποσταλεὶς ἀρ-
 χηγός. Τεμάχιον γῆς τῆς Κεντουκίας, ἣτις εἶχε διακηρυχθῆ οὐ-
 δετέρα, ἀπεχώριζε τοὺς Ἐνωτικὸς ἀπὸ τῶν Ἀθνεωτικῶν. Ὁ δὲ
 στρατηγὸς Πόλκ, ὁ γνωστὸς ἐπίσκοπος τῶν Μεσημβρινῶν, ὅστις
 κατετάχθη εἰς τὸν Ἀθνεωτικὸν στρατὸν περιφρονῶν τὴν οὐδετερότη-
 τα ταύτην, εἰσῆλθεν εἰς τὸ κράτος τῆς Κεντουκίας, ὅπως καταλάβῃ
 καὶ ὀχυρώσῃ τὴν Κολουμβρίαν. Ἀξιωματικὸς τις τοῦ ἐπιτελείου του
 ἔφθασεν εἰς Paducah (Παδούκκα), μικρὰν πόλιν ἐνθα ὁ Τεννεσῆς
 ἐνόνηται μετὰ τοῦ Ὀχιοῦ. Ἦτον πρόδηλον ὅτι αἱ οἱ Ἀθνεωτικοὶ κα-
 τελάμβανον τὴν θέσιν αὐτὴν, θὰ ἀπέκλειον τὸν Ὀχιόν, καὶ αἱ κανο-
 νοστοιχίαι των θὰ ἐμπόδιζον τὰ Ἐνωτικὰ στρατεύματα νὰ πλησιά-
 σωσι τὴν Τεννεσῆν. Ὁ Γράντ ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐμποδίσῃ·
 φθάσας δὲ τὴν 2 Σεπτεμβρίου εἰς Κάϊρον καὶ μεθ' ἡμέρας 3 ἠμέρας
 ὅτι ὁ Πόλκ προὐχώρει πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν
 Φριμόντ ὅτι αὐθωρὶ θὰ προβῆ πρὸς τὴν πόλιν « ἐκτὸς ἂν τοῦ τὸ
 ἀπηγόρευεν. » Ἀμέσως δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Ὀχιόν καὶ τὴν ἀκόλου-
 θον πρωίαν ἦτον ἀπέναντι τῆς Παδούκκας. Οἱ νεοσύλληκτοι τῶν Ἀθ-
 νεωτικῶν ἐτρέψθησαν εἰς φυγὴν καὶ ὁ Γράντ κατέλαθε τὴν θέσιν μετὰ
 ἰσχυρὰς φυλακῆς, ἣ δὲ Κεντουκία μετὰ ταῦτα συγκατένευσε νὰ ἐ-
 νωθῆ μετὰ τῶν Ἐνωτικῶν. Ἀσφαλίτας τοιοιτοτρόπως τὸν Ὀχιόν
 εἰς τὸ στόμιόν του καὶ κατέχων τὴν Παδούκκαν ὡς κέντρον μελλουσῶν
 ἐπιχειρήσεων πρὸς τὴν Τεννεσῆν, ὁ Γράντ ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του

πρὸς τὸν Μισσισιππῆν, ἔνθα ὁ Πόλκ ἀποκαίσιτα τὴν Κολουμβίαν εἰς τὴν ἐνδιαφέρουσαν στρατιωτικὴν θέσιν. Ὁ Γράντ ἐν τούτοις δὲν ἔλαβεν ἄδειαν πρὶν τοῦ Νοεμβρίου νὰ ἐνεργήσῃ τι περισσύτερον ἔκτος τῆς διοργανώσεως τῶν ἐθελοντῶν καὶ τῶν ὀχυρώσεων. Τὴν τρίτην τοῦ μηνὸς τούτου ἐστάλησαν διαταγαὶ νὰ πεμφθῇ στρατὸς πρὸς τὰ μεσημβρινά, ὅπως συμβοηθῆσῃ τὰ κινήματα τοῦ Φριμόντ πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἀρκάνσας. Τὴν διαταγὴν ταύτην ἔλαβεν ὁ Συναγματάρχης Ὁγλεσβυς, ἀλλὰ τὴν ὅ ὁ Φριμόντ ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν Γράντ ὅπως « ἐ π ι δ ε ι χ θ ῆ π ρ ὸ ς τ ῆ ν Κ ο λ ο υ μ β ί α ν . » Τὴν ἐπιούσαν λοιπὸν διῆλθε τὸν ποταμὸν μετ' ὀσσοῦ στρατεύματος ἠδυνήθη, συνιταμένου ἐκ 3,000, μεγα μέρος τοῦ ὁποίου εἶχεν ὀπισθῆ μόλις πρὸ 5 ἡμερῶν. Περὶ τὰς 2 τῆς πρωίας τῆς 7 Ἰουλίου, ὁ Γράντ ἔμαθεν ὅτι ὁ Πόλκ ἔπεμψε μέγα στρατεύμα τὴν προτεραίαν εἰς Βελμόντην ἀπέναντι τῆς Κολουμβίας, ὅπως διακωλύσῃ τὴν πρὸς τὸ Κάϊρον πορείαν τοῦ Ὁγλεσβυ. Ὁ Γράντ διέταξεν αἰφνιδίαν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Ἀθηνωτικῆ στρατοπέδου, τὸ ὁποῖον ἐκυριεύθη διὰ μιᾶς καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐξεδιώχθησαν πέραν τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ· πλὴν οἱ Ἐνωτικοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ πολὺ τὴν κερδηθεῖσαν θέσιν, διότι ἦσαν ἐντελῶς ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς ἐχθρικὰς προσβολὰς. Ὡς ἐκ τούτου ἤρχισαν τακτικὴν ὀπισθοχώρησιν, πλὴν αὕτη ἐξετελέσθη μετὰ δυσκολίας, διότι ὁ Πόλκ ἔπεμψε στρατεύμα πρὸς τὸν ποταμὸν ὅπως περικυκλώσῃ τοὺς Ἐνωτικούς, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ διέλθωσιν ἐκ νέου τὸν ποταμὸν ἢ μετὰ μεγίστου κινδύνου. Ἡ σύγκυσις ἦδη ἤρχιστε μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν. Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Γράντ εἶχε πείραν, καὶ ὁ ἴδιος Γράντ ἦτον ὁ τελευταῖος ἐναπομείνας ἐπὶ τῆς ὄχθης, ὅτε αἱ λέμβοι ἐξεκίνησαν. « Ἡ μάχη αὕτη τῆς Βελμόντης » ὡς ἐκλήθη, ὑπελήφθη ὡς νίκη καὶ παρὰ τῶν δύο μερῶν. Ὁ μὲν Πόλκ διεκηρύσσετο νικητῆς ὡς ἐκδιώξας ἐπὶ τέλους τοὺς Ἐνωτικούς καὶ συλλαβῶν πολλοὺς πληγωμένους· ὁ δὲ Γράντ πάλιν ἐθεώρει τὴν μάχην ταύτην ὡς ἀξιόλογον ἐπιτυχίαν, καὶ ἡ καλὴ τῶν στρατευμάτων του κατάστασις ἐδικαίου τὴν ἡαθεθαίωσίν του. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὁ στρατηγὸς Χάλλεκ διεδέχθη τὸν Φριμόντ, ὅστις καὶ προσέξτεινε τὰ ὄρια τῆς ἀρχηγίας τοῦ Γράντ.

Κατὰ τὸ 1862 ὁ πόλεμος ἔλαβε νέαν φάσιν· ἤδη ἀποκαθίστατο σοβαρὰ πάλιν μεταξύ δύο μεγάλων φατριῶν ἐνὸς διηρημένου ἔθνους· ἐνὶ λόγῳ ἀποκατέστη ἐμφύλιος πόλεμος καθ' ὅλην τὴν ση-μασίαν τῆς λέξεως. Ὅπως ἐννοήσωμεν τὸ σχέδιον τῆς ἐκστρατείας κατὰ τὴν ἀνοίξιν τοῦ 1862, πρέπει νὰ λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν γραμμὴν τῶν Ἀθηνωτικῶν στρατευμάτων, ἧτις ἐπρόκειτο νὰ προσβληθῆ ὑπὸ τοῦ Γράντ. Αὕτη ἤρχετο ἐξ ἀνατολῶν τῆς Κεντουκίας διατρέχουσα διὰ τοῦ Μισσισίπη μέχρι τῆς Κολουμβίας καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τῆς Ἀρκάνσας· ὡς κέντρον δὲ τῆς γραμμῆς ταύτης δύναται νὰ θεωρηθῆ μικρὸν μέρος τῆς Κεντουκίας, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Μισσισίπη ἐξήκοντα μίλια πρὸς ἀνατολὰς καὶ διερχόμενον τὴν Τενεσσὴν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Κομπερλάνδης. Οἱ Ἀθηνωτικοὶ ἐγνώριζον καλῶς τὴν ἀδυναμίαν των κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς γραμμῆς, καθότι οἱ ποταμοὶ Τενεσσῆς καὶ Κομπερλάνδης ἦσαν ἀνοικοί, τὰ δὲ στόμιά των κατεῖχοντο ὑπὸ τῶν Ἐνωτικῶν ἀρ' ἧς στιγμῆς ὁ Γράντ κατέλαβε τὴν Παδόυκαν. Ὁ στρατηγὸς Γράντ καὶ ὁ ἀνδρείος ναύαρχος Φούτ ἀνεχώρησαν τὴν 2 Φεβρουαρίου μετὰ 17 χιλιάδων στρατοῦ καὶ 7 κανονοφύρων, ὅπως ἀρχίτωσι τὴν ἐκστρατείαν, προσβάλλοντες κατὰ πρῶτον διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης τὸ πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Τενεσσῆ φρουρίον Ἐρρίκον. Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηνωτικῶν Tilghman (Τίλγμαν), ὅστις ἐδοιοῖκε τὸ φρούριον τοῦτο, ἀπέπεμψε τὸ πεζικόν του καὶ ἐννοήσας ὅτι οἱ πυροβολισταὶ του ἦσαν ἀδύνατον νὰ διατηρήσωσι τὴν θέσιν των, παρεδόθη εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Φούτ. Ὁ Χάλλεκ διέταξεν ἀκολούθως νὰ καταλάβωσι καὶ ὀχυρώσωσι τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς, ἀλλ' ὁ Γράντ ἐγνωμοδότησε διὰ τοῦ τηλεγράφου ὅτι προέκρινε νὰ θαδίση πρὸς τὸ φρούριον Δόννελσον (Fort Donnelson) διὰ τοῦ μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν λαίμου. Ἡ ἀργοπορία τοῦ κινήματος τούτου προέκυψε μόνον ἐκ τοῦ φρουρικούματος τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Γράντ ἐν τούτοις ἔγραψεν εἰς Κάιρον ὅπως ἀποσταλῶσιν εἰς αὐτὸν ἐπικουραί· ἐπίσης καὶ εἰς τὸν Φούτ, ὅπως ὁ στολίσκος του διευθυνη εἰς Κομπερλάνδην πρὸς βοήθειάν του. Τὴν 12 ἐξεκίνησε κατὰ τοῦ φρουρίου Δόννελσον· περὶ δὲ τὸ δειλινὸν ἐφθασεν εἰς τὸν τόπον τῶν ἐργασιῶν καὶ ἤρχισε νὰ ἐγείρῃ χαρα-

κώματα κατὰ τὴν θέσιν ἐκείνην. Αἱ ἀκόλουθοι ἡμέραι ὑπῆρξαν ἀ-
 τυχεῖς καὶ πλήρεις στενοχωρίας· τὰ πολεμεφρόδια ἐξέλιπον· οἱ στρα-
 τιῶται ἦσαν ἀπηυδισμένοι ἐκ τῆς κακοκαιρίας· αἱ κανονοφόροι
 προσεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ τὴν 15 καὶ ὁ Φοῦτ ὑπέστη ζη-
 μίας· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ Γράντ εὐτυχῶς ἔλαθε νέας ἐπικου-
 ρίας, τὴν δὲ ἐπιούσαν, τοῦ Γράντ ἀπόντος, ὁ ἐχθρὸς ἀπεπειράθη
 νὰ προσβάλῃ τὰς τάξεις του. Ὅταν δὲ αὐτὸς ἐπέστρεψεν, εὔρε
 τοὺς ἑαυτοῦ ἀποθαρρυνθέντας ἐκ τῶν ἀπωλειῶν, καὶ τοι τοῦ ἐχθροῦ
 ὑποχωροῦντος· τότε ἀμέσως διέταξε ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐχθρικών
 ὄχυρῶμάτων καὶ περὶ τὴν ἐσπέραν ἐκυριεύθη ἡ ἄγουσα πρὸς τὸ
 φρούριον Δόννελσον. Ἡ λειποταξία τῶν Ἀθηνωτικῶν στρατηγῶν
 Floyd καὶ Pillon, ἡ φυγὴ τοῦ συνταγματάρχου Forrest μετὰ
 τοῦ ἑπικού, ἡ ἐπίμονος ἀπαίτησις τοῦ Γράντ ὅπως παραδοθῶσιν
 ἄνευ ἐπιφυλάξεως· καὶ ὁ ἐπακολουθήσας θρίαμβος εἶνε τοῖς πᾶσι
 γνωστά. Οἱ 14,000 ἀίχμάλωτοι μεταφερθέντες εἰς Κάϊρον ἦσαν
 πρὸς τούτους σημεῖον μελλούσης ἐπιτυχίας. Ὡς ἐκ τούτου ὁ κύριος
 Στάντων (Stanton*) ἔσπευτε νὰ συστήσῃ τὸν Γράντ ὡς ὑποστρά-
 τηγον· τὸ ὄνομα του διεβιβάσθη αὐθημερὸν ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν εἰς
 τὸν Πρόεδρον καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον εἰς τὴν Γερουσίαν, ἥτις ἐπεκύ-
 ρωσεν ἀμέσως τὸν προβιβασμὸν του.

(*) Ὁ ἐπὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τῆς Ἀμερικῆς ὑπουργὸς τῶν
 στρατιωτικῶν Βδ. Στάντων, οὗ ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ δραστηριότης ἠσ-
 φάλισαν τὴν νίκην τῆς Ὁμοσπονδίας, ἀποβιώσας ἐσχάτως ἀφῆκε
 τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν, εἰ καὶ ἑκατοντάδας ἐ-
 κατομυρίων διεχειρίσθη ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του. Ἀλλ' ὅπως ἀπο-
 δειχθῆ, ὅτι αἱ δημοκραταὶ δὲν εἶνε πάντοτε ἀγνώμονες, οἱ πολι-
 τικοὶ φίλοι του ἤρξαντο ἐράνου, πρὸς σχηματισμὸν κεφαλαίου ὑπὲρ
 τῆς χήρας καὶ τῶν τέκνων του. Φαίνεται ὅτι ἡ ἰδέα θὰ ἐπιτύχῃ,
 διότι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας αἱ εἰσφοραὶ ἀπετέλεσαν ποσὸν ὑπὲρ
 τὰς 600,000 δραχμῶν. Ἐτέροθεν τὸ Κογκρέσον ἀπεφάσιεν,
 ἵνα δοθῶσιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του οἱ ἐτήσιοι μισθοὶ τῆς θέσεως
 δικαστοῦ ἐν τῇ ἀνωτάτῃ δικαστηρίῳ, ἣν κατεῖχεν ὁ Στάντων, ὅτε
 ἀπέθανε, καὶ οἵτινες ἀπαρτίζουσι τὸ ποσὸν 36,000 δραχμῶν.

Ὅσον μεγάλως καὶ ἂν ἐπενήργησεν ἡ νίκη αὕτη ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν στρατιωτῶν του καὶ ἐπὶ τῆς καθόλου ἐμπιστοσύνης τοῦ Βορρά, τ' ἀποτελέσματα αὐτῆς ὑπ' ἄλλην ἐποψιν ὑπῆρξαν ἀνώτερα πάσης προσδοκίας. Διασπασθέντος οὕτω τοῦ κέντρου τῆς Ἀνωθενωτικῆς γραμμῆς, αἱ ἄκραι αὐτῆς ὑπεχώρησαν καὶ διεσκορπίσθησαν. Ὁ στρατηγὸς Χάλλεκ, ὅστις προηγουμένως συνεβούλευσεν αὐτὸν τὸν Γράντ νὰ μὴ ᾔνε τολμηρὸς, ἐτήλεγγράφησεν εἰς τὸν στρατηγὸν Μακλέλλαν ζητῶν τὴν στρατηγίαν ὄλων τῶν ἐν τῇ Μεσημβρίᾳ στρατευμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνετο καὶ τὸ τοῦ στρατηγοῦ Βοῦελ, ὅπερ ἀντεφέρετο πρὸς τὸ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ζόνστωνα καὶ ὅπερ ἤδη κατεδίωκε τοὺς Ἀνωθενωτικοὺς εἰς τὴν ἀπὸ τὸ Μπάουλιγγ-γρὴν ἀποχώρησίν των. Ἡ γραμμὴ τοῦ δρόμου διήρχετο ἐν μέσῳ τῆς Νασβίλλης, καὶ ἡ πόλις αὕτη κειμένη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόμπερλανδ ἦτον ἐξ ἴσου εὐπρόσιτος καὶ εἰς τὸν Γράντ ὅσον καὶ εἰς τὸν Βοῦελ. Ἀργοπορία τις συνέβη ἔνεκεν παρεξηγήσεως μεταξὺ τοῦ Χάλλεκ καὶ τοῦ Γράντ, ὅστις μάλιστα ἐδῶκε τὴν παραίτησίν του, ἣν ὅμως μετὰ τινος ἡμέρας ἀπέσυρεν. Ὁ Γράντ τότε ἤνωσε τὰ στρατεύματα, ἅτινα εἶχαν προηγηθῆ εἰς Τεννεσὴν ὑπὸ τὸν Σμίτ, συνήθροισε τὰ τάγματα του συμποσούμενα εἰς 38,000 καὶ ἀνέμενον εἰς θέσιν ἀμυντικὴν, περιμένων τὴν ἄρξιν τοῦ Βοῦελ ἀπὸ τὴν Νασβίλλην. Ὁ στρατηγὸς Σμίτ ἐτοποθέτησε τὰ στρατεύματά του ἐπὶ τῆς ἐχθρικῆς ὄχθης τοῦ Τενεσσῆ, ἀλλ' ὁ Γράντ διέμεινον εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν συμπυκνόνων τὰς φάλαγγάς του. Ἐν τούτοις ἡ τοιαύτη θέσις δὲν ἦτον ἐκτὸς κινδύνου, καλοῖτι ὁ ἐχθρὸς συνεκέντρωσε μεγάλας δυνάμεις εἰς Κόρινθον, ἀπέχουσαν 20 μίλλια τοῦ στρατοπέδου τοῦ Γράντ, ὅπερ ἦτον ἐκτεθειμένον εἰς τὰς ἐχθρικὰς προσβολάς. Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἐνωτικῶν ἀποκαθίστατο ὁσημέραι ἀνυπόμομος ἐφ' ὅσον ὁ σύντροφος αὐτοῦ δὲν ἐφαινετο. Ἐπὶ τέλους τὴν 3ην Ἀπριλίου ὁ Βοῦελ ἐβῆσεν εἰς Σαβάνναν 17 μίλλια κατωτέρω τοῦ στρατοπέδου τοῦ Γράντ εἰς τὴν ἀντίπεραν ἰσθμὸν τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Γράντ διέταξε τότε τοὺς λογάδας νὰ διαπεράσωσι τὸν ποταμόν, καὶ νὰ ᾔνε ἐτοιμοὶ πρὸς βοήθειάν του. Τὴν πρωίαν τῆς 6ης Ἀπριλίου περὶ τὴν 8ην ὥραν ὁ στρατὸς τοῦ Ζόνστωνος ὁρμήσας ἐπέπεσε κατὰ τῶν Ἐνωτικῶν, ἡ δὲ μάχη

ἀποκατέστη γενική και αἵματηρά. Ἡ βοήθεια τοῦ Γράντ δὲν ἐπῆλθε ἢ πολὺ ἀργά. Ἐν ἐκ τῶν ἰδίων του ταγματίων τὸ ὑπὸ τὸν Οὐόλλας δὲν ἐξεκίνησεν ἢ μετὰ 5 ὥρας ἀπὸ τῆς διαταγῆς. Ἐκτός δὲ τούτου ἐβάδισεν ἐσφαλμένως. Οἱ Ἐνωτικοὶ ἦσαν ὀλιγαριθμότεροι, καὶ ὑπεχώρησαν ἐγκαταλείποντες τὸν στρατηγὸν Πρέντις μὲ μέρος τοῦ τάγματός του εἰς τὰς ἐχθρικὰς χεῖρας. Ὁ στρατὸς τοῦ Γράντ διῆλθε τὴν νύκτα, καίτοι βροχερὰν καὶ θελλῶδη, ἔνοσπλος. Ἐντούτοις τὰ φορητὰ εἰργάζοντο ἐν τῷ σκότει, καὶ περὶ τὴν πρωίαν 20,000 ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Βοῦελ ἦσαν ἐκεῖ ἐτοιμοπόλεμοι μὲ τὰ λείψανα τοῦ στρατεύματος, ὅπερ εἶχε ἰσχυροποιήσει τὴν προτεραιάν. Δευτέρα προσβολὴ ἐγένετο τὴν πρωίαν καὶ οἱ Ἀθηνωτικοὶ στρατηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Βεωρεγάρδ, ὅστις εἶχε διαδεχθῆ τὸν Ζόνσωνα, ἐγκατέλειψαν τὸ πεδῖον τῆς μάχης περὶ μεσημβρίαν, ἀποσυρθέντες εἰς Κόρινθον. Ὁμιλῶν περὶ τῆς μάχης ταύτης ὁ Σέρμαν παρετήρησεν, ὅτι οὐδέποτε εἶδε πόλεμον τρομερώτερον. Ἐν τούτοις ὁ στρατηγὸς Χάλλεκ ἦλθε καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατεύματος· διεξήγαγε δὲ τὴν ἐκστρατείαν μέχρι τέλους Μαΐου, ὅταν ὁ Βοῦελ ἀπεσύρθη ἀπὸ τὸ διαφιλονεικούμενον μέρος, ἀποσταλεὶς πρὸς τ' ἀνατολικά, ὁ δὲ στρατὸς διελύθη. Ὁ Γράντ ἐτέθη εἰς θέσιν ἀμυντικὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Μισσισίπη μετὰ στρατεύματος ἐλάχιστος τῶν 20,000, ἐνῶ ἰσάριθμον Ἀθηνωτικὸν ἀπόσπασμα ἐστρατοπέδευσε πρὸς μεσημβρίαν ἔχον τὴν Βικσβόργην ὡς τὴν κλεῖδα τοῦ μεγάλου ποταμοῦ, ἕτερα δὲ μικρὰ ἀποσπάσματα πρὸς ἀνατολὰς διεκώλυον τὴν συγκοινωνίαν. Τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα δις προσβαλόντα τὴν ὑπισθοφυλακὴν του ἀπεκρούσθησαν, καὶ ἐπὶ τέλους ἀπεσύρθησαν εἰς Ἀλαβάμαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ Βικσβόργη κατέλαβεν ἐπὶ τοῦ Μισσισίπη τὴν θέσιν, ἣν ἄλλοτε κατεῖχεν ἡ Κολουμβία, ἐμποδίζουσα εἰς τοὺς Ἐνωτικούς τὴν χρῆσιν τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Γράντ ἦδη εὕρισκετο 150 μίλια πρὸς ἄρκτον τῆς θέσεως ταύτης· ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὑπῆρχε χωρὸς ὀλίγον γνωστός, διασταυρούμενος ὑπὸ τριῶν ποταμῶν. Ὁ Γράντ μόνον τοῦτο εἶχε προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς Βικσβόργης. Ἡ πρώτη του κατ' αὐτῆς ἀπόπειρα ἐματαιώθη, καθότι ὁ ἐχθρὸς ἐπεχείρησεν ἔφοδον κατὰ τοῦ Χόλλη-Σπρίγγς,

τῆς πλέον σημαντικῆς θέσεως ἐν τῇ γραμμῇ τῆς συγκοινωνίας, τὴν ὁποίαν ὁ Γράντ εἶχε σχηματίσει, ἔχων τὴν Κόρινθον ὡς ὀρμητήριον. Ὁ Γράντ ὑπεχώρησε, καὶ ἐν αὐτὸς κατεγίνετο εἰς τὰ μεσόγεια, ὁ Σέρμαν μὲ ἄλλας δυνάμεις διήρχετο τὸν ποταμὸν, πλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐργασθῇ πρὸς τῆς Βισκοβόργης. Κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1860, νέα ἀπόπειρα ἐγένετο ὡς ἑξῆς. Ἐστρεψαν τὰς ἐργασίας αὐτῶν πρὸς ἄρκτον τῆς Βισκοβόργης, φέροντες στρατεύματα καὶ κανονοφόρους διὰ τῶν ἑλῶν, πλὴν καὶ αὐταὶ ἀπέτυχον. Κατὰ τὸν Μάϊον ὁμοίως ὁ στρατηγὸς Γράντ ἔφθασεν εἰς τὴν δυτικὴν ὄχθην, καὶ ἐγκαταλιπὼν τὸ εἰς τὴν Κόρινθον ὀρμητήριον, ἐστρεψε τὰς ἐργασίας του πρὸς τὸ Γιαζοῦ Κρόκ καὶ εἰσήγε τὸ σῶμα τοῦ Πόρτερ. Τὰ λάθη τοῦ Πέμβερτον, ὅστις ἐδιοικε τὴν φυλακὴν τῆς Βισκοβόργης, καὶ ἡ ἔργοπορία τοῦ Ἀλβέρτου Ζόνστωνος πρὸς ἐνίσχυσίν του συνεπλήρωσαν τὴν κατὰ τὸ 1863, 4 Ἰουλίου, παράδοσιν τῆς Βισκοβόργης, ἥτις ἀνύψωσε τὸν Γράντ εἰς τὴν περιωπὴν πρωτίστου ἀνδρὸς μεταξὺ τῶν Ἐνωτικῶν στρατευμάτων.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους τούτου ὁ Γράντ προσέβαλε τὸν Βράγγ ὅστις εἶχε περιζῶσει τὴν Τσατταουόγκαν, καὶ ἀποδιώξας αὐτὸν εἰς Γεωργίαν ἐξέθεσε τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνωτικῶν εἰς τὰς προσβολὰς τῶν Ἐνωτικῶν. Ὁ Γράντ προεβιάσθη εἰς ἀντιστρατηγόν, καὶ κατὰ τὸν Μάϊον, 1864, ἀνέλαβε τὴν ἀρχιστρατηγίαν τῶν Ἐνωτικῶν στρατευμάτων, ἐκλέξας τὴν Βιργινιακὴν ἐκστρατείαν ὡς τὸ προσεχές του ἐπιχείρημα.

Ἐνῶ δὲ τὰ ὄπλα τῶν Ἐνωτικῶν κατὰ τὸ διάστημα τῶν 3 πρώτων ἐτῶν τοῦ πολέμου ἔκαμνον τοιαύτας προόδους εἰς τὰ μεσημβρινὰ Κράτη, τὰ ἐν Ποτόμακ τῆς Βιργινίας στρατεύματα διοικούμενα ἀλλεπαλλήλως ὑπὸ τῶν Μακλέλλαν, Βόρυσανθ, Πούπε καὶ Μήδ, δὲν εἶχον προχωρήσει οὐδέλω ὡς πρὸς τὴν κατάκτησιν τῆς Ριχμόνδης. Ὁ στρατὸς τοῦ στρατηγοῦ Λη, ὑπερασπιζὼν τὴν Ριχμόνδην ἤρθη μόνον 52,000, τὰ δὲ ἐπικουρικὰ Ἀθηνωτικὰ ἀποσπάσματα συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ τοῦ Βεωρεγάρδ ἦσαν μόλις 25,000. Ὁ στρατηγὸς Γράντ εἶχεν ὑπ' αὐτὸν 140,000 ἐκτὸς 48,000 ὑπὸ τὸν Μπότλερ καὶ Σίγελ, καὶ ἰσάριθμον δυνάμιν ἐπικουρικὴν· ἀλλ' οἱ στρατιῶται τοῦ Λη ἦσαν ἀπόμαχοι, τοῦ δὲ Γράντ τὸ πλεῖστον

νεοσύλλεκτοι. Εἰς τὴν ἐαρινὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1864, ὅταν ὁ Γράντ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Οὐίλδερνες Κάουντρυ, διευθυνόμενος εἰς τὰ μεσημβρινοανατολικά, καὶ προσεπάθει νὰ τεθῆ μεταξύ τοῦ Λῆ καὶ τῆς πόλεως Ριχμόνδης, διεκωλύθη ὑπὸ τοῦ Λῆ, ἀντεξελθόντος ἐκ πλαγίου, ὕπερ καὶ ἐπέφερε τὴν αἱματηρὰν μάχην τῆς 5ης καὶ 6ης Μαΐου, καθ' ἣν οἱ Ἐνωτικοὶ ἀπώλεσαν 20,000, οἱ δὲ Ἀθηνωτικοὶ μόνον ἑπτὰ. Ὁ Γράντ ἀπέτυχεν εἰς τὴν προσδοκίαν τοῦ ὅτι ἤθ.λε δώσει πέρας εἰς τὸν πόλεμον δι' ἑνὸς μόνου κύπου· πάντοτε κνταφρονῶν τὰ στρατηγικὰ μηχανεύματα ἐπρωτίμα νὰ «κοπανίζῃ ἀκαταπαύστως» χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ θέσιν. Ἦδη ἐσταματήθη εἰς τὰς πρὸς ἀνατολὰς κινήσεις του, καὶ ἀπέτυχε τοῦ νὰ ἐκδιώξῃ τὸν ἐχθρὸν ἐκ τῆς πρὸς τὴν Σποτσυλβανίαν νέας θέσεώς του, περίξ τῆς ὁποίας νέα αἱματηρὰ μάχη ἔλαβε χώραν, διαρκέσασα ἐπὶ δεκαπενθήμεριαν, καθ' ἣν λέγεται ὅτι οἱ Ἐνωτικοὶ ἀπώλεσαν περὶ τὰς 20,000. Ὡστε τὸ «κοπάνισμα,» ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Γράντ ἐβασίζετο ἐξ ὀλοκλήρου τὴν φορὰν ταύτην, ὑπῆρξε καταστρεπτικώτερον διὰ τὸν κόπανον ἢ διὰ τὸ κοπανιζόμενον. Εἰς τὴν ἀνεπιτυχῆ προσβολὴν τῆς 16 Μαΐου, οἱ Ἐνωτικοὶ ἀπώλεσαν 5—6000, οἱ δὲ Ἀθηνωτικοὶ ὀλιγωτέρους· τὴν δὲ 19ην ὁπόταν τὰ στρατεύματα τοῦ Γράντ εἰσῆλασαν εἰς τὰ χαρακώματα τοῦ Λῆ καὶ ὁ Χάνκοκ ἠχμολώτισε γωνίαν τινὰ τῶν περιχαρακωμάτων μετὰ πολλῶν κανονίων καὶ αἰχμαλώτων, τὸ ἔδαφος ἐστρώθη ὑπὸ 8000 πτωμάτων· τοσοῦτον ἢ μικρὰ αὕτη ἀποτυχία ἐκόστισεν εἰς τὸν Γράντ! Μετὰ δωδεκαήμερον ἐπίμονον καὶ θηριώδη πύλην εἰς τὰ πυκνὰ δάση τῆς Βιργινίας, ὁ Γράντ ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρῆ πρὸς δυσμὰς, καὶ μὴ δύνηθαι νὰ ἐκδιώξῃ τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τῆς θέσεως Νόρθ Ἄννα, ἀντικρουόμενος ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου Λῆ, διῆλθε τὸ Πιμόνκεϋ, καὶ ἐφθασε περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου ἐπὶ τοῦ ἰδίου μέρους ὅπερ ὁ Μακλέλαν κατεῖχε πρὸ δύο ἐτῶν. Τὸ Τσικαχόμινυ ἔκειτο πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' αἱ μεταξύ τῶν ἐλῶν καὶ θάμνων δίοδοι, τὰς ὁποίας ἄλλοτε ὁ Μακλέλαν εἶχε ἐλευθέρας, κατεῖχοντο ὑπὸ τῶν χαρακωμάτων τοῦ Λῆ. Ἡ περὶ τὴν χαραυγὴν τῆς 3ης Ἰουλίου ἀπονενοημένη μάχη τοῦ Κόλδ Χάρβορ ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν καλλιτέρων στρατιωτικῶν ὡς ἐν τῶν μεγαλειτέρων σφαλμάτων τοῦ Γράντ, ὡς ἡ θρασύτερα καὶ ἀ-

φρονεστέρα θυσία τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς ἄνευ οὐδεμιᾶς πιθανότητος· ἐπιτυχίαν ἦν ποτὲ στρατηγὸς ἐπεχείρησεν· Ὁ Βόνσταντ κατηγορήθη διὰ παρόμοια λάθη κατὰ τὴν Φριδεरिकσβούργην· ὁ Νικολέων ὑπέπεσεν εἰς παρόμοια λάθη κατὰ τὰς Ρωστικὰς καὶ Σαξωνικὰς αὐτοῦ ἐκστρατείας, ἀλλ' ὁ Γράντ φαίνεται θυσιάσας περισσότερους στρατιώτας εἰς ὀλιγοχρονιώτερον διάστημα καὶ μετὰ ἐλπίδος ἀμυδροτέρας σπουδαίου τινὸς ἀποτελέσματος. « Ἦτον ὁρμὴ τις, » λέγει αὐτόπτης μάρτυς, » πεισματώδης πάλη, στιγμιαία ἀνταλλαγὴ θανατηφόρου πυρός, καὶ ὁ στρατὸς συνησθάνθη ὅτι τὸ ἔργον ἦτον ἀνώτερον τῶν δυνάμεων του. Ἐντὸς δέκα λεπτῶν ἡ μάχη ἀπεφασίσθη. Δὲν ἔβλεπέ τις ἢ σάλον γενικὸν μεταξὺ ὄλων τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, θεῶν ἀπορρητῶν ὀχυρωμάτων, ἀπώλειαν αἵματος, καὶ Ὀλιβεράν ὑποχώρησιν· μετὰ ταῦτα τὸ πᾶν ἐτελείωσεν. Ἡ συνειδήσις ἐκάστου ἀνδρὸς ἀπηγόρευσε πᾶσιν παραιτέρω ἀνέλπιδα ἔροdon· Τὰ στρατεύματα ἐπροχώρησαν μέχρι οὗ τοῖς ὑπέδειξε τὸ παράδειγμα τῶν ἀξιωματικῶν των· οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ τὰ βιάστωσι περαιτέρω, διότι ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἐπρόκειτο ἢ περὶ θανάτου ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐλπίδος νίκης. » Ἡ ἀπώλεια τῶν Ἐνωτικῶν εἰς τὴν αἱματηρὰν ταύτην μάχην συνεποσετο εἰς 13,000, ἡ δὲ τῶν Ἀθηνωτικῶν εἰς ὀλίγας ἑκατοντάδας. Ἡ γενικὴ καὶ ἀπροφύλακτος ἐπίθεσις τοῦ Γράντ ἀντέκειτο εἰς τὴν καλὴν τακτικὴν, ἐκτὸς ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἔχθρὸς εἶνε ἤδη διεσπασμένος καὶ ἐξηντημένος· Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἐνωτικῶν ραπισθεὶς οὕτω εἰς τὸ Τσικαχόμενυ, ἐστράφη πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ διελθὼν τὸν ποταμὸν Ζέμης 30 μίλια μακρὰν τῆς Ριχμόνδης ἐστρατοπέδευσε πρὸ τῆς Πιτροπόλεως· τοῦτο δὲ ἐγένετο συμφώνως πρὸς σχέδιόν τι, ὅπερ εἶχε καθυποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ διαχωρίσῃ τοὺς ὑπερκαπιστάς τῆς Ριχμόνδης ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν Ἀθηνωτικῶν καὶ ἀπομονόνων τὴν πρωτεύουσιν τῆς Βιργινίας, καθὼς τὴν Βικσβούργην, νὰ ὑποχρεώτῃ τὸν ἔχθρὸν νὰ τὴν ἐκκενώσῃ.

Ἔτι εἶδομεν προηγουμένως, αἱ στρατιωτικαὶ ἐργασίαι κατὰ τῆς πρωτεύουστος τῆς Βιργινίας ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ἀντίθετον διεύθυνσιν ἐκείνης, ἣν εἶχον λάβει μέχρι τοῦδε· αἱ ἐργασίαι αὗται ἔφερον

τὸν τύπον πολιορκίας ἢ μᾶλλον ἀποκλεισμοῦ. Εἶνε δὲ ἀμφίβολον ὅποσον χρόνον ὁ Γράντ ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκασμένος νὰ διαμείνη ἐντὸς τῶν τῆς Πετροπόλεως χαρακωμάτων του· ἀλλὰ ἡ ἐκδρομὴ τοῦ Σέρμαν ἐκ τῶν δυτικῶν μερῶν διὰ μέσου τῆς Γεωργίας ἐπέφερε τέλος τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα. Τοῦτο δὲ δὲν ἤθελε προκύψει ἂν ὁ στρατηγὸς Λῆ ἀφίνετο ἐλεύθερος νὰ ἐνεργήσῃ ὅπως ἐσκέπτετο δηλ. νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ριχμόνδην καὶ ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν ἀρκτῶαν Καρολίαν, ἔνθα ὑπῆρχον ἀρκετὰ ἐφόδια πρὸς διατήρησιν τῶν Ἀθηνωτικῶν στρατευμάτων. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1865 ὅταν ὁ Λῆ, εὐρέθη ἀνίκανος ν' ἀποσυρθῇ καὶ ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ φυλάττῃ χαρακώματα ἐκτάσεως 40 μιλλίων μὲ μόνον 40,000 στρατιωτῶν κατέστη πρόδηλον ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐλπὶς σωτηρίας· προσεπάθησεν ἐν τούτοις τὴν 25ην νὰ ἐκφέρῃ ἀντιπερισπασμὸν τινα διὰ τῆς ὑπὸ τὸν Γόρδωνα ἐξόδου, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἄκρην τῶν γραμμῶν τοῦ Γράντ πρὸ τῆς Πετροπόλεως, ὅπως ὁ Ἀθηνωτικὸς στρατὸς διαφύγῃ ἀπαρτήρητος πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος, πλὴν ἀπέτυχεν, ὁ δὲ Γράντ ἀντεξέλιθων ἔδωκε τέλος εἰς τὴν πάλην.

«Μοί φαίνεται ὅτι τώρα ἐτελείωσεν,» εἶπεν ὁ Γράντ πρὸς τὸν Σέριδαν, τὸν ὅποσον διέταξε νὰ προετοιμασθῇ ὅπως προσβάλλῃ τοὺς σιδηροδρόμους τοῦ Σαουθσάϊδ καὶ Δάνβιλλ, συστήνων αὐτῷ νὰ περικυκλώσῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ συγκεντρωθῇ πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἐπισθοφυλακῆς του, ὅπερ καὶ ἐξετελέσθη διὰ τοῦ ἵππικοῦ τοῦ Σέριδαν καὶ ὑπὸ τοῦ πεζικοῦ τοῦ Οὐόρεν κατὰ τὸν Μάρτιον, καταλαμβάνων τὴν θέσιν τοῦ Φάϊβ Φόρκε 18 μίλλια ἀπὸ τῆς Πετροπόλεως πλησίον τοῦ σιδηροδρόμου Σαουθσάϊδ. Ὁ Γράντ ἔκαμε γενικὴν ἐπίθεσιν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν καθ' ὅλων τῶν ὀχυρωμάτων τῆς Πετροπόλεως, ἅτινα ὁ Λόγγστρητ ἤθελε νὰ προφυλάξῃ λίαν ἀργά· ὡς ἐκ τούτου ὁ Λῆ ὑπεχρῶθη ν' ὀπισθοχωρήσῃ τὴν νύκτα ἐκείνην. Ὁ ἀπαράμιλλος ὀπλαρχηγὸς τῶν Ἀθηνωτικῶν, καὶ τοι καταδικώμενος ἐπιμόνως παρὰ τοῦ εὐτυχεστέρου του ἀντιπάλου, ὅστις εἶχε πολλὴ μεγαλειότερας δυνάμεις, προσεπάθησε δις ἐπιδεξίως νὰ διατηρήσῃ τὸν στρατὸν τῶν Νοτίων, πρῶτον προσπαθῶν νὰ καταλάβῃ τὴν ἐν Δάνβιλλ γραμμὴν τῶν σιδηροδρόμων

πρὸς δυσμάς, δεύτερον δὲ νὰ διαφύγη διὰ τοῦ Λύνσβοργ καὶ τῶν Ἀλλεγκάνων ὄρεων, πλὴν τὰ πάντα εἰς μάτην· οἱ στρατιῶται του ἦσαν πεινασμένοι καὶ ἀπηυδισμένοι, ἀδυνατοῦντες νὰ πράξωσι τι περισσότερον. Κατὰ τὴν 9ην Ἀπριλίου ὁ στρατηγὸς Λῆ, ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῆ εἰς τὸ ἐν Ἀπποματτὸς διοικητήριον, ἀλλὰ μὲ τοὺς ἐπιφυλακτικωτέρους ὄρους, τοὺς ὁποίους ὁ Γράντ ἐφρόντισε νὰ διατηρήσῃ ἀπαραβιάστους καὶ ὅτινες περιποιοῦσι ἐξίσου τιμὴν καὶ εἰς τοὺς ἡττηθέντας καθὼς καὶ εἰς τοὺς νικητάς. Ὁ Ἀμερικανικὸς ἐμφύλιος πόλεμος ἐτελείωσεν, ἡ ἐκκένωσις δὲ τῆς Ριχμόνδης ἦτο ἐπόμενον. Ἐὰν δὲ ὀφείλεται τιμὴ τις εἰς στρατιωτικὸν ἄνδρα, ὡς συντελέσαντα εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἡ τιμὴ αὕτη ἀνήκει βεβαίως τῷ Ὀδυσσεῖ Σ. Γράντ. Ἐπεται δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀξίαν ὁ Σέρμαν, πλὴν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν οὔτε διὰ τὸν πρῶτον οὔτε διὰ τὸν δεύτερον ὅτι εἰσὶν οἱ μεγαλείτεροι στρατιῶται, οὐδ' ἡ Ἀμερικὴ παρήγαγεν.

Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία μεταξὺ αὐτῶν ἀντιζήλια. Πρὸ πέντε ἐτῶν, ὅτε ὁ Γράντ προεβιβάσθη εἰς ἀνιστρατήγον, ὁ Σέρμαν ἔγραψε πρὸς αὐτὸν οὕτω πως, ὅπερ φαίνεται λίαν κατάλληλον ἤδη, ὅτε ἐγένετο πρόεδρος τῆς Ἀμερικῆς :

« Εἶσαι ἤδη ὁ νόμιμος διάδοχος τοῦ Οὐασινγκτῶνος καὶ κατέχεις θέσιν ἀχροσφαλοῦς ὑπεροχῆς· ἀλλ' ἂν δειχθῆς συνεπῆς πρὸς ἐαυτόν, ἀ π λ ο ὕ ς, τ ῖ μ ι ο ς καὶ μ ε τ ρ ι ὀ φ ρ ω ν, θὰ χαίρῃς διὰ βίου τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν φίλων σου καὶ τὴν λατρείαν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, διότι ἐξησφάλησες εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους των ἐδραίαν καὶ νόμιμον κυβέρνησιν. »

Ἐλπίζομεν καὶ πεποιθῆμεν ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ καὶ πολιτικὴ διαχείρισις τοῦ Προέδρου Γράντ θέλει δικαιώσει τὰς εὐνοϊκὰς ταύτας προρρήσεις καὶ δὲν θὰ δώσῃ νέας ἀφορμὰς στρατιωτικῶν ἐπιδείξεων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης ἔφειλει νὰ φεισθῆ καὶ ἡ φιλανθρωπία νὰ ἀποφύγη.

Ὁ Ἅγιος Μυρέων Κ. Κύριλλος.

Ἐν σελ. 384 ἐρρήθη ὅτι ὁ πανοσιώτατος Ἀρχιμανδρίτης τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου ἡμῶν ἀπήγγειλε λόγον κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ὄρφανοτροφείου τῆς ἐνταῦθα ὁρθοδόξου κοινότητος.

Μετ' ἀγαλλιάσεως σήμερον ἀναγγέλλομεν ὅτι ὁ ἀληθῶς ἄξιος σεβασμοῦ Κληρικός οὗτος δὲν εἶνε πλέον Ἀρχιμανδρίτης, ἀλλὰ Ἐπίσκοπος τῆς ἐπὶ ἁγίου Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ διαλαμψάσης ἀγιωτάτης Ἐπισκοπῆς Μυρέων, χειροτονηθεὶς ὡς τοιοῦτος τὴν 15ῃν τοῦ μηνὸς τούτου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἡμῶν Μητροπολίτου, συμβοηθούτων πρὸς τοῦτο καὶ δύο ἄλλων Ἐπισκόπων, τῶν Θεοφιλεστάτων Ἀγίου Μοσχονησίων καὶ Ἀγίου Ἐρυθρῶν. Ἡ τελετὴ ὑπῆρξεν ἱεροπρεπεστάτη καὶ ἡ προσλαλιὰ τοῦ χειροτονηθέντος τὰ μάλιστα συγκινητικὴ.

Ἐπιφωνοῦντες ὅθεν ἀπὸ καρδίας τῇ Α. Θεοφιλίᾳ τὸ Καὶ εἰς ἀνώτερα! ἱκετεύομεν τὸν Μέγαν τοῦ οὐρανοῦ Ἀρχιερέα ὅπως τὸν νεοφώτιστον ἡμῶν Ἐπίσκοπον Κύριον Κύριλλον ἀναδείξῃ Δουλὸν Του ἀγαθὸν καὶ πιστόν, ποδηγετοῦντα τὸ ποίμνιον Αὐτοῦ εἰς νομὰς σωτηρίους.

Καπνός.

Ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐγενικεύθη τοσοῦτον καθ' ὅλον τὸν κόσμον, ὥστε πολλὰ τῶν κυβερνήσεων ἤρχισαν νὰ ἐξετάζωσι περὶ αὐτοῦ λίαν σπουδαίως. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῶν ἐρευνῶν τούτων ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ εἶνε ἐπιβλαβὴς ὄχι μόνον εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα.

Ἐν Ἀγγλίᾳ εὐρέθη μετὰ προσεκτικῆν παρατήρησιν ὅτι μέγας ἀριθμὸς παιδίων ὀλιγώτερον τῶν 15 ἐτῶν ἡλικίας, τὰ ὅποια συνείθιζον νὰ καπνίζωσιν, ἔπασχον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐκ διαφόρων παθῶν· οὕτω λόγου χάριν ἐκ τριάκοντα ὀκτὼ τοιούτων παιδίων, μεταξὺ ἑννέα καὶ δεκαπέντε ἐτῶν ἡλικίας, 27 ἔφερον τὰ ἴχνη τῆς